

Infokom

GLASNIK VANJSKOTRGOVINSKE/SPOLJNOTRGOVINSKE KOMORE BOSNE I HERCEGOVINE

WWW.KOMORABIH.BA

BROJ 96 • GODINA XIX • JULI/SRPANJ 2026.

BESPLATAN PRIMJERAK

VTK/STKBIH - PARTNER PRIVREDE U VREMENU PROMJENA

AKTIVNOSTI KOMORE • MEĐUNARODNA SARADNJA • POSLOVNO UMREŽAVANJE
ANALIZE VANJSKOTRGOVINSKE RAZMJENE • EDUKACIJA • EEN MREŽA • SAJMOVI

Izdavač:

VANJSKOTRGOVINSKA /
SPOLJNOTRGOVINSKA
KOMORA BOSNE I
HERCEGOVINE

Adresa:

Branislava Đurđeva 10
71000 Sarajevo

Uređivački kolegij:

Zdravko Marinković, predsjednik
Nihad Bajramović
Mirko Bošković
Siniša Sarić
Enes Ališković
Ognjenka Lalović
Boris Marković
Aida Kapičija

Kontakt:

Aida Kapičija
Tel: +387 33 566-272
Fax: +387 33 214-292
aida.kapicija@komorabih.ba
<http://www.komorabih.ba>

Dizajn i priprema:

Engin Mešanović

BESPLATAN PRIMJERAK

Sadržaj

4	RBHBiH
Stručna podrška privredi u
prilagođavanju zahtjevima
Evropske unije	26	Festival Vinske ceste
Hercegovine
7	MEĐUNARODNA SARADNJA
Komora na 29. Euroazijskom
gospodarskom summitu u
Istanbulu	28	Vinska cesta Hercegovine u
Londonu
8	Dopredsjednik Vuković
sudjelovao na zasjedanju
Eurokomore	29	Nagrada za biznis lidere
održivog razvoja
9	EVROPSKA PREDUZETNIČKA
MREŽA
Predstavnici Komore na
sastanku Savjetodavno-
upravljačke grupe	30	POSLOVNE NOVINE
100 najvećih i 100 EXPO
10	Jačanje saradnje i otpornosti
MSP-ova kroz aktivnosti
tematskih grupa Evropske
preduzetničke mreže	32	EDUKACIJE VTK/STKBIH
11	Međunarodni B2B susreti u
okviru EEN mreže	34	Digitalni registar učenja
temeljenog na radu (UTR)
12	KONFERENCIJE
Digital Future Forum BiH
2026 okupio vodeće aktere
digitalne transformacije u
BiH	35	CBAM radionice u Sarajevu,
Mostaru, Tuzli i Banjoj Luci
13	First Balkan Shield – Defence
Industry Expo & Summit
2026	36	FIATA škola špedicije
14	Bosanskohercegovačka
privreda pred izazovima i
prilikama EUDR regulative	37	EDU5WB
16	Sarajevo postalo regionalni
centar održive arhitekture i
cirkularne tekstilne industrije	40	ANALIZE
VANJSKOTRGOVINSKE
RAZMJENE
18	Digitalni ATA karnet	44	Poljoprivredno-prehrambeni
sektor
20	SAJMOVI
GITEX Europe 2026, Berlin	48	Hemijska industrija
21	Salone del Mobile, Milano	52	Industrija plastike
23	Eurosatory Pariz	56	Drvena industrija i šumarstvo
24	Predstavljamo: Mobello	61	Industrija tekstila, odjeće,
kože i obuće
		66	TRŽIŠTA
Poslovno povezivanje
kompanija BiH i Švicarske
		68	STKBIH u švedskom Kalmaru
		69	Kraljevina Švedska
		73	AGENCIJA ZA NADZOR NAD
TRŽIŠTEM BIH
Prenosivi aparati za gašenje
požara

VANJSKOTRGOVINSKA KOMORA BOSNE I HERCEGOVINE
СПОЉНОТРГОВИНСКА КОМОРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
FOREIGN TRADE CHAMBER OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Novi mandat - novi podsticaj za privredu Bosne i Hercegovine

Konstituisanjem novoizabranih organa Spoljnotrgovinske komore Bosne i Hercegovine započeo je novi četverogodišnji mandatni period, ali i novo poglavlje u djelovanju institucije koja već 115 godina predstavlja glas privrede Bosne i Hercegovine. Izborom rukovodstva za mandatni period 2026-2030. godine potvrđen je kontinuitet djelovanja Komore i opredijeljenost da se nastavi s aktivnostima usmjerenim na unapređenje poslovnog ambijenta, jačanje konkurentnosti domaćih kompanija i razvoj međunarodne privredne saradnje.

U vremenu obilježenom ubrzanim tehnološkim promjenama, geopolitičkim izazovima, zahtjevima zelene i digitalne tranzicije te sve snažnijom međunarodnom konkurencijom, domaćoj privredi potrebna je snažna institucionalna podrška. Upravo u takvim okolnostima Komora dobija poseban značaj kao mjesto dijaloga privrede i institucija, pouzdan partner kompanijama te aktivan promotor ekonomskih interesa Bosne i Hercegovine na međunarodnom planu.

Novoizabrano rukovodstvo Komore, na čelu sa predsjednikom Zdravkom Marinkovićem, koji će u skladu sa Statutom funkciju predsjednika obavljati u prvih 16 mjeseci mandatnog perioda, zajedno s potpredsjednicima Ahmetom Egrlićem i dr. sc. Vjekoslavom Vukovićem, preuzima odgovornost za nastavak aktivnosti usmjerenih na zastupanje interesa privrede i dalje jačanje uloge Komore. Kontinuitet u radu Komore osiguraće i novoimenovani generalni sekretari Nihad Bajramović, Siniša Sarić i Mirko Bošković, koji će, u skladu sa Statutom, funkciju obavljati po principu rotacije svakih 16 mjeseci.

Novoizabrani organi Komore nastavljaju raditi na rezultatima ostvarenim u prethodnom mandatnom periodu, tokom kojeg je Komora kroz rad svojih asocijacija, grupacija, udruženja i odbora aktivno zastupala interese poslovne zajednice, inicirala unapređenje propisa i poslovnog ambijenta te razvijala dijalog s institucijama na svim nivoima vlasti. Istovremeno, organizacijom poslovnih foruma, konferencija, sajamskih nastupa, privrednih misija i B2B susreta pružena je snažna podrška internacionalizaciji poslovanja kompanija iz Bosne i Hercegovine, promociji domaće privrede i otvaranju novih izvoznih prilika.

I u narednom mandatnom periodu među ključnim prioritetima ostaće zastupanje interesa privrede, unapređenje konkurentnosti domaćih kompanija, razvoj međunarodne privredne saradnje, promocija izvoza i otvaranje novih tržišta. Poseban fokus biće usmjeren na podršku kompanijama u procesu zelene i digitalne tranzicije, usklađivanju s evropskim regulatornim zahtjevima te jačanju njihove otpornosti i sposobnosti za uspješno poslovanje na međunarodnom tržištu.

Kao zakonom utemeljena, nevladina, nepolitička i neprofitna asocijacija privrednih subjekata iz cijele Bosne i Hercegovine, Spoljnotrgovinska komora BiH nastaviće biti pouzdan partner privredi i relevantan sagovornik institucijama u kreiranju povoljnijeg poslovnog okruženja. Pred novoizabranim rukovodstvom i organima Komore stoje brojni izazovi, ali i značajne prilike da zajedničkim radom, u partnerstvu s poslovnom zajednicom i međunarodnim institucijama, doprinesu snažnijem ekonomskom razvoju Bosne i Hercegovine, rastu izvoza i većoj konkurentnosti domaće privrede.

Centar za odgovorno poslovanje BiH

Stručna podrška privredi u prilagođavanju zahtjevima Evropske unije

Zahvaljujući podršci Evropske unije i Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj Njemačke (BMZ), Spoljnotrgovinska komora BiH je, u saradnji s GLZ-om, uspostavila Centar za odgovorno poslovanje (Responsible Business Hub - RBH). Centar je dio EU inicijative Razvoj privatnog sektora u BiH (EU4PSD), koji sufinansiraju Evropska unija i vlada SR Njemačke, a implementira GLZ

U poslovnom okruženju u kojem se od kompanija sve češće traže mjerljivi podaci, transparentno izvještavanje i dokazivo odgovorno poslovanje, Centar ima važnu ulogu u pružanju stručne i praktične podrške privrednim subjektima u Bosni i Hercegovini. Njegov značaj posebno se ogleda u tome što kompanijama pomaže da bolje razumiju nove regulatorne i tržišne zahtjeve Evropske unije, prepoznaju njihov uticaj na poslovanje i blagovremeno se pripreme za očekivanja kupaca, partnera i dobavljača.

U prvoj polovini 2026. godine, Centar je svoje aktivnosti usmjerio na oblasti koje neposredno utiču na

konkurentnost izvoznika i kompanija uključenih u evropske lance vrijednosti. Fokus je bio na pripremi za izvještavanje, prikupljanju i kvalitetu podataka, jačanju internih kapaciteta, usklađivanju poslovanja s regulatornim i tržišnim očekivanjima, kao i povezivanju privrede s relevantnim stručnjacima i alatima te pružanju savjetodavne podrške.

Šta Centar nudi bh. privrednicima?

Centar, kroz razvijeni portfolio usluga, bh. kompanijama omogućava

- pristup informacijama, stručnim edukacijama i praktičnim alatima
- savjetodavnu podršku i tematske radionice
- kontakt sa stručnjacima i institucijama
- mogućnost umrežavanja s konsultantima i kompanijama koje prolaze kroz slične procese prilagođavanja

Portfolio obuhvata 21 uslugu, uključujući digitalnu platformu i centar znanja, pristup online alatima, Zeleni barometar, mrežu konsultanata, radionice iz oblasti CBAM-a, ESG-a i EPD-a, Mrežu energetske i resursne efikasnosti (EREN) i GEMBA šetnje. Dodatne usluge su u fazi razvoja, uključujući HREDD e-učenje, energetske i resursne audite, razvoj zelenih proizvoda, korporativni karbonski otisak, održivo

izvještavanje, EUDR, digitalni pasoš proizvoda i specijalizovane programe za nove tržišne zahtjeve.

Posebna vrijednost ovog portfolija je u tome što kompanijama omogućava podršku u različitim fazama prilagođavanja - od osnovnog informisanja i razumijevanja novih zahtjeva, preko edukacije i stručnog savjetovanja, do praktične primjene u poslovnim procesima.

Skoro 150 predstavnika bh. kompanija na radionicama o CBAM-u

Centar za odgovorno poslovanje BiH je tokom jednogodišnjeg postojanja realizovao i jedan od najznačajnijih edukativnih ciklusa sastavljen od jednodnevnih stručnih radionica pod nazivom „CBAM i proračun karbonskog otiska“. Radionice su organizovane od februara do aprila 2026. godine u Banjoj Luci, Doboju, Bihaću, Zenici, Goraždu, Bijeljini i Mostaru.

U njima je učestvovalo 150 predstavnika bh. kompanija koje izvoze ili planiraju izvoz proizvoda obuhvaćenih Mehanizmom za prekogranično prilagođavanje ugljenika na tržište Evropske unije, kao i kompanija koje se već suočavaju sa zahtjevima kupaca za dostavljanje podataka o karbonskom otisku proizvoda.

VANJSKOTRGOVINSKA KOMORA BOSNE I HERCEGOVINE
СПОЉНОТРГОВИНСКА КОМОРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
FOREIGN TRADE CHAMBER OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Konferencija „Odgovorno poslovanje u BiH s posebnim osvrtom na CBAM implikacije na poslovanje kompanija u BiH“

„Kroz teorijski i praktični dio, učesnici su upoznati sa osnovnim principima ove regulative, obavezama izveštavanja, vrstama podataka koje je potrebno prikupljati, korišćenjem emisijih faktora, razlikama između emisija obuhvaćenih CBAM mehanizmom i karbonskog otiska proizvoda, kao i značajem kvaliteta ulaznih podataka za buduću verifikaciju. Kompanijama su približeni konkretni koraci koje je potrebno preduzeti unutar poslovnih procesa kako bi se blagovremeno pripremile za zahtjeve evropskog tržišta. Prepoznali su praktičnu primjenjivost prezentovanih znanja, aktuelnost teme i potrebu za daljom stručnom podrškom. Kao ključni izazovi istaknuti su složenost regulative, potreba za pouzdanim i kvalitetnim podacima, dodatno administrativno opterećenje, razumijevanje finansijskih implikacija, kao i potreba za lokalno primjenjivim alatima i savjetodavnom podrškom,“ ističe direktor Sekora privrede STKBiH Ognjenka Lalović.

U aprilu i maju 2026. godine organizovane su stručne radionice „ESG danas i sutra“ u Sarajevu i Banjoj Luci, posvećene unapređenju znanja i praktičnoj primjeni okolišnih, društvenih i upravljačkih principa u poslovanju. Poseban fokus bio je na tome kako kompanije mogu razumjeti savremene zahtjeve održivosti, prepoznati vlastite obaveze i postepeno ih integrisati u

poslovne procese, izveštavanje, odnosno sa partnerima i dugoročne razvojne strategije. Kroz ovaj program Centar je predstavnicima kompanija približio održivo poslovanje, ne samo kao obavezno izveštavanje već i kao instrument za bolje upravljanje rizicima, jačanje transparentnosti, unapređenje reputacije i dugoročno tržišno pozicioniranje.

Važan segment rada Centra odnosio se i na radionicu o ljudskim pravima i okolišnoj dužnoj pažnji u praksi za mala i srednja preduzeća u Bosni i Hercegovini, koja je održana u maju 2026. godine. Radionica je bila usmjerena na razumijevanje rizika u vlastitim operacijama i lancima vrijednosti, s naglaskom na praktičan pristup koji je primjenjiv u poslovanju malih i srednjih preduzeća. Kompanijama je objašnjeno kako prepoznati, procijeniti i upravljati rizicima koji se odnose na ljudska prava

Centar za odgovorno poslovanje otvoren je za sve bh. kompanije i predstavlja resurs za jačanje konkurentnosti, otpornosti i održivosti poslovanja, a više informacija privrednici mogu naći na <https://zelenaekonomija-rhbhbi.komorabih.ba/>.

i okoliš te kako principe odgovornog poslovanja postepeno ugraditi u postojeće interne procese.

Početkom juna 2026. godine u Sarajevu je održana i stručna obuka o izradi i primjeni Ekološke deklaracije proizvoda (Environmental Product Declaration). Obuka je bila namijenjena kompanijama koje žele razumjeti značaj transparentnog prikazivanja okolišnih performansi proizvoda, naročito u kontekstu izvoza, zelene gradnje, javnih nabavki i zahtjeva kupaca. Učesnicima su predstavljeni osnovni principi ekološke deklaracije proizvoda, veza sa analizom životnog ciklusa, karbonskim otiskom proizvoda, korporativnim karbonskim otiskom, Mehanizmom za prekogranično prilagođavanje ugljenika i digitalnim pasošem proizvoda.

Kroz Centar privrednici uče jedni od drugih

Pored edukativnih radionica, Centar je kroz Mrežu energetske i resursne efikasnosti (EREN) realizovao praktične aktivnosti u formi stručnih susreta i GEMBA šetnji. Ovaj pristup omogućava kompanijama da, kroz direktan uvid u proizvodne procese, razmjenu iskustava i primjere dobre prakse, prepoznaju mogućnosti za smanjenje potrošnje energije, efikasnije korišćenje resursa, smanjenje emisija i unapređenje održivosti poslovanja. U okviru ove mreže, za

deset kompanija članica organizovana je stručna podrška i izračun karbonskog otiska, čime je dodatno ojačana praktična dimenzija rada Centra.

Važan osnov za dalji razvoj usluga predstavlja i Zeleni barometar malih i srednjih preduzeća, istraživanje koje je za potrebe Centra za odgovorno poslovanje Bosne i Hercegovine sproveo Sarajevo School of Science and Technology. Istraživanje je pružilo uvid u stepen spremnosti, izazove i potrebe privrednih subjekata u procesu zelene tranzicije te omogućilo da se buduće usluge Centra dodatno usmjere prema stvarnim potrebama kompanija.

Poseban značaj imala je stručna konferencija održana 9. juna 2026. godine u Sarajevu, posvećena odgovornom poslovanju u Bosni i Hercegovini, s posebnim osvrtom na implikacije Mehanizma za prekogranično prilagođavanje ugljenika na poslovanje domaćih kompanija. Događaj je bio strukturisan kroz predstavljanje dosadašnjih aktivnosti i portfolija usluga Centra, panel-diskusiju o izazovima koje ova regulativa donosi bh. izvozniciima te razgovor o daljem razvoju podrške privredi. Poseban fokus konferencije stavljen je na potrebu uspostavljanja sistema monitoringa, prikupljanja pouzdanih podataka, pripreme dokumentacije i verifikacije izvještaja, jer će upravo sposobnost kompanija da dostave tačne i provjerljive podatke o emisijama imati sve veći uticaj na očuvanje poslovnih odnosa sa kupcima iz Evropske unije.

Kroz različite aktivnosti Centra je u protekloj godini podržano 211 kompanija iz više sektora privrede i regija Bosne i Hercegovine. Ovaj interes pokazuje da domaća preduzeća prepoznaju važnost zelene tranzicije, ali i da im je potrebna konkretna podrška kako bi regulatorne i tržišne zahtjeve pretvorile u stvarne promjene u poslovanju.

U narednom periodu Centar za odgovorno poslovanje Bosne i Hercegovine nastaviće razvijati portfolio usluga usmjerenih na konkretne potrebe privrede, s posebnim fokusom na edukacije, savjetodavnu podršku, razvoj praktičnih alata i jačanje kapaciteta kompanija za usklađivanje sa zahtjevima Evropske unije. Planirani pravci rada obuhvataju nastavak podrške u oblastima izvještavanja u vezi sa Mehanizmom za prekogranično prilagođavanje ugljenika, karbonskog otiska, okolišnih, društvenih i uprav-

Radionica „CBAM i proračun karbonskog otiska“ održana u Zenici

GEMBA šetnja u Lukavcu

ljačkih principa, održivog izvještavanja, ljudskih prava i okolišne dužne pažnje, energetske i resursne efikasnosti, ekoloških deklaracija proizvoda i razvoja zelenih proizvoda i usluga.

Poseban značaj imaće dalji razvoj digitalne platforme Centra kao centralnog mjesta za pristup informacijama, smjernicama, publikacijama, alatima, obukama i kontaktima relevantnim za odgovorno i održivo poslovanje. Kroz jačanje mreže konsultanata i saradnju s domaćim i međunarodnim ekspertima, Centar će nastaviti povezivati kompanije sa stručnom podrškom potrebnom za praktičnu primjenu novih zahtjeva u poslovnim procesima.

Dosadašnje aktivnosti potvrđuju da Centar za odgovorno poslovanje Bosne i Hercegovine ima važnu ulogu u pripremi privrede za novu fazu poslovanja, u kojoj će transparentnost, mjerljivi podaci, odgovorno upravljanje resursima i usklađenost sa zahtjevima kupaca biti sve važniji faktori konkurentnosti. Za kompanije u Bosni i Hercegovini to znači mogućnost da se blagovremeno informišu, pripreme i povežu sa stručnom podrškom te da zahtjeve zelene i održive tranzicije pretvore u konkretnu razvojnu prednost.

Komora na 29. Euroazijskom gospodarskom summitu u Istanbulu

Dopredsjednik Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine dr. sc. Vjekoslav Vuković sudjelovao je na 29. Euroazijskom gospodarskom summitu, koji je održan u svibnju 2022. godine u Istanbulu, u organizaciji Zaklade Marmara (Marmara Group Foundation)

Marmara Group Foundation predstavlja jednu od najznačajnijih međunarodnih nevladinih organizacija u Republici Turskoj koja već gotovo četiri decenije djeluje na promoviranju dijaloga, mira, međunarodne suradnje i gospodarskog povezivanja zemalja Europe i Azije. Euroazijski gospodarski summit se

tijekom godina profilirao kao važna međunarodna platforma za otvoreni dijalog državnika, gospodarstvenika, akademske zajednice i predstavnika međunarodnih organizacija o ključnim globalnim pitanjima.

Ovogodišnji summit, pod motom „Global Responsibility – Eurasian Economic Summits: A Free Platform“,

okupio je visoke uzvanike, predstavnike međunarodnih organizacija, diplomatskog zbora, gospodarske i akademske zajednice te eksperte iz brojnih zemalja Europe, Azije i svijeta, s ciljem razmjene mišljenja o ključnim globalnim političkim, gospodarskim i društvenim izazovima.

Program summita obuhvatio je niz panela i diskusija posvećenih aktualnim temama poput globalne odgovornosti u suvremenim međunarodnim odnosima, energetike i gospodarstva u postkonfliktnom svijetu, migracija, održivog razvoja, zaštite prirodnih resursa, zelene tranzicije, kao i dijaloga lidera o budućnosti međunarodne suradnje i gospodarskih vrijednosti u uvjetima suvremenih geopolitičkih promjena.

Poseban fokus stavljen je na pitanja mira, sigurnosti, gospodarske stabilnosti i regionalne suradnje, uz naglašenu potrebu jačanja dijaloga i zajedničkog djelovanja u suočavanju s globalnim izazovima.

Sudjelovanje izaslanstva Komore predstavlja nastavak aktivnog međunarodnog angažmana VTKBiH i doprinos jačanju institucionalne i gospodarske suradnje Bosne i Hercegovine s partnerima iz regije Euroazije i šire međunarodne zajednice. Istovremeno, sudjelovanje na summitu predstavlja i nastavak ekonomske diplomacije koju Komora aktivno zagovara i provodi kroz jačanje međunarodnih partnerstava, promociju domaćeg gospodarstva i povezivanje bh. kompanija s relevantnim međunarodnim akterima i tržištima.

Tijekom summita, dopredsjednik Vuković održao je niz bilateralnih sastanaka s predstavnicima kompanija i institucija iz različitih sektora gospodarstva s ciljem unapređenja poslovne suradnje i otvaranja novih mogućnosti za povezivanje gospodarstvenika Bosne i Hercegovine s međunarodnim partnerima.

Dopredsjednik Vuković sudjelovao na zasjedanju Eurokomore

Dopredsjednik Vanjsko-trgovinske komore Bosne i Hercegovine i član Upravnog odbora Udruge europskih trgovinskih i industrijskih komora (Eurochambres) dr. sc. Vjekoslav Vuković sudjelovao je na 137. sjednici Skupštine Eurokomore, održanoj 3. i 4. lipnja 2026. godine u Valletti na Malti

Tijekom zasjedanja razmatrano je osam ključnih točaka dnevnog reda s više od 30 podtočaka koje se odnose na aktivnosti Eurokomore u proteklom razdoblju, financijsko poslovanje organizacije, suradnju s institucijama Europske unije te pripreme za naredne aktivnosti i događaje.

Posebna pozornost posvećena je usvajanju revidiranih financijskih izvještaja za 2025. godinu i izmijenjenom proračunu Eurokomore za 2026. godinu, koji je prethodno usvojio Upravni odbor te ga preporučio za odobrenje najvišem tijelu organizacije.

Skupština je također informirana o intenzivnim aktivnostima Eurokomore na planu zastupanja interesa poslovne zajednice pred institucijama Europske unije. Tom prilikom predstavljeni su

rezultati niza sastanaka održanih s predstavnicima Europske komisije, kao i susreta s predsjednicom Europske komisije Ursulom von der Leyen i drugim visokim dužnosnicima Europske unije, s ciljem jačanja uloge gospodarstva u kreiranju europskih politika te unaprjeđenja konkurentnosti europskog gospodarstva.

U okviru sjednice predstavljene su i informacije o pripremama za Kongres Eurokomore, koji će biti održan 28. i 29. rujna 2026. godine u Valenciji. Sudionici su upoznati s tijekom organizacijskih aktivnosti, prijavama sudionika te planiranim programskim sadržajima ovog značajnog događaja europske poslovne zajednice.

Eurokomora je jedna od najvećih poslovnih organizacija u Bruxellesu koja

zastupa interese 20 milijuna poduzeća te okuplja 45 nacionalnih i 1700 regionalnih i lokalnih komora. Poduzeća - članice komora, od kojih je više od 93 % malih i srednjih poduzeća, zapošljavaju preko 120 milijuna radnika.

Sudjelovanje predstavnika VTKBiH na sjednicama Eurokomore doprinosi jačanju međunarodne suradnje Komore, pravodobnom informiranju poslovnih zajednice o aktualnim europskim inicijativama te zastupanju interesa gospodarstva Bosne i Hercegovine u okviru najveće mreže gospodarskih komora u Europi.

Predstavници Komore na sastanku Savjetodavno-upravljačke grupe

U Briselu razgovarano o budućim evropskim instrumentima podrške malim i srednjim preduzećima, otpornosti lanaca snabdijevanja i ulozi Enterprise Europe Networka u jačanju konkurentnosti privrede

Načelnik Odjela za EU i projekte Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine BiH Amir Huić učestvovao je na sastanku Savjetodavno-upravljačke grupe Evropske preduzetničke mreže (Steering and Advisory Group – SAG, Enterprise Europe Network – EEN), održanom 16. i 17. juna 2026. godine u Briselu. Sastanak, koji su organizirali Evropska izvršna agencija za inovacije i mala i srednja preduzeća (EISMEA) i Generalni direktorat Evropske komisije za unutrašnje tržište, industriju, preduzetništvo i mala i srednja preduzeća (DG GROW), okupio je predstavnike evropskih institucija i nacionalne predstavnike EEN mreže. Učešće predstavnika Komore realizirano je u okviru aktivnosti EEN projekta BITNET, čiji je Komora koordinator.

Tokom sastanka razgovarano je o budućem razvoju evropskih instrumenata podrške poslovanju, konkurentnosti malih i srednjih preduzeća, internacionalizaciji poslovanja, digitalnoj i zelenoj tranziciji, kao i izazovima koje kompanijama donose geopolitička dešavanja i poremećaji u globalnim lancima snabdijevanja.

Posebna pažnja posvećena je utjecaju aktuelnih bliskoistočnih geopolitičkih dešavanja na evropske lance snabdijevanja i rast cijena energije za mala i srednja preduzeća. Članovi SAG-a pozvani su da dostave pisane doprinose i iskustva iz svojih zemalja i konzorcija kako bi se sagledale posljedice ovih dešavanja na poslovanje kompanija širom Evrope.

Istaknuto je da mala i srednja preduzeća u Evropi, pa tako i u Bosni i Hercegovini, najviše osjećaju indirektne efekte kroz rast troškova transporta i energije, produženje rokova isporuke, povećanje ulaznih troškova te veću neizvjesnost u planiranju poslovanja i novih investicija. Iako intenzitet utjecaja zavisi od sektora, energetske intenzivnosti proizvodnje, uvozne zavisnosti i pozicije kompanije u lancu vrijednosti, raspoloživi makroekonomski i sektorski pokazatelji potvrđuju da su posljedice geopolitičkih poremećaja mjerljive i značajne za konkurentnost privrede.

Diskusija je bila usmjerena i na mogućnosti djelovanja Enterprise Europe Networka u pružanju podrške kompanijama suočenim s posljedicama globalnih kriza. Naglašeno je da EEN, u okviru svojih aktivnosti i nadležnosti, kompanijama

pruža informacije, savjetodavnu podršku i pomoć u pronalaganju rješenja za prevazilaženje izazova nastalih uslijed poremećaja na tržištu. Također je najavljeno da će Evropska komisija u septembru 2026. godine provesti anketu o utjecaju dešavanja na Bliskom istoku na poslovanje evropskih kompanija.

Tom prilikom istaknuto je da budući evropski sistem podrške poslovanju treba biti jednostavan, praktičan i usmjeren na stvarne potrebe kompanija.

„Za mala i srednja preduzeća iz Bosne i Hercegovine od ključne je važnosti da imaju jednostavan pristup informacijama o tržištima, evropskoj regulativi, izvorima finansiranja, digitalnoj i zelenoj tranziciji te mogućnostima međunarodnog povezivanja. Evropski instrumenti podrške trebaju biti lako dostupni i usmjereni na konkretne potrebe kompanija, jer upravo takav pristup doprinosi njihovoj konkurentnosti, otpornosti na tržišne poremećaje i uspješnijem nastupu na međunarodnom tržištu. EEN je tokom gotovo dvije decenije djelovanja u Bosni i Hercegovini izgradio visok nivo povjerenja među malim i srednjim preduzećima, koje je od ključne važnosti u pružanju podrške ovim preduzećima“, rekao je Huić tokom sastanka.

Učešće Komore na ovom sastanku potvrđuje njenu aktivnu ulogu u zastupanju interesa poslovne zajednice Bosne i Hercegovine u okviru Enterprise Europe Networka i evropskih inicijativa usmjerenih na jačanje konkurentnosti privrede.

Jačanje saradnje i otpornosti MSP-ova kroz aktivnosti tematskih grupa Evropske preduzetničke mreže

Spoljnotrgovinska komora Bosne i Hercegovine, kao aktivna članica Tematske grupe za žensko preduzetništvo (TG WE) još od 2018. godine i koordinator BITNET konzorcijuma Evropske preduzetničke mreže u Bosni i Hercegovini, učestvovala je na prvom sastanku TG WE u 2026. godini, kao i na zajedničkom sastanku TG WE i Tematske grupe za otpornost i pripravnost (TG R&P) u okviru projekta Evropske preduzetničke mreže (Enterprise Europe Network – EEN)

Sastanak je održan u Beogradu u hibridnom formatu, u organizaciji Privredne komore Srbije i Instituta Mihajlo Pupin, uz učešće više od 50 članova obiju tematskih grupa iz 13 zemalja Evrope.

Tokom dvodnevnog programa su razmatrane ključne teme u vezi sa implementacijom EU strategija za održivost malih i srednjih preduzeća te razvojem i budućim pravcima djelovanja Evropske preduzetničke mreže, s akcentom na žensko preduzetništvo. Predstavljene su i digitalne platforme i alati dobre prakse za procjenu i jačanje otpornosti kompanija u kriznim situacijama.

Poseban segment bio je posvećen razmjeni iskustava uspješnih preduzetnica iz Srbije, koje su predstavile modele poslovanja zasnovane na otpornosti i inovacijama, posebno u sektorima IT-a, zaštite od požara i upravljanja rizicima.

U okviru Tematske grupe za žensko preduzetništvo predstavljeni su rezultati i aktivnosti u 2025. godini, kao i planirane inicijative za 2026. godinu, s

fokusom na pristup finansijama, vidljivost, pitching događaje, e-kataloge i jačanje saradnje s drugim tematskim grupama u okviru međunarodnih projekata. Naglašena je i važnost umrežavanja te povezivanja s relevantnim evropskim programima i inicijativama podrške ženama u biznisu, posebno u STEM i agrifood sektorima. U okviru planiranja budućih aktivnosti najavljeno je i održavanje narednog sastanka Tematske grupe za žensko preduzetništvo Evropske preduzetničke mreže u Sarajevu krajem oktobra 2026. godine.

Program je uključio i paralelne radionice posvećene jačanju otpornosti, kao i trening o kreativnom razmišljanju, donošenju odluka i inovacijama u kontekstu digitalne transformacije i primjene vještačke inteligencije.

Učešće u ovim aktivnostima doprinosi jačanju uloge Komore u evropskim mrežama za podršku MSP-ovima, unapređenju saradnje s projektnim partnerima iz EU i regiona te razvoju novih inicijativa u oblasti ženskog preduzetništva.

Međunarodni B2B susreti u okviru EEN mreže otvorili nove prilike za bh. kompanije na Mostarskom sajmu i GITEX AI EUROPE 2026

Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine, kao koordinator BITNET konzorcija Evropske preduzetničke mreže (Enterprise Europe Network – EEN), i tokom 2026. godine nastavila je s aktivnostima usmjerenim na internacionalizaciju poslovanja bosanskohercegovačkih kompanija kroz organizaciju međunarodnih poslovnih susreta (B2B matchmaking).

Jedan od takvih događaja održan je u okviru 27. međunarodnog sajma gospodarstva Mostar 2026 (u pdf verziju pod naslov staviti link <https://www.b2match.com/e/international-b2b-meetings-at-mostar2026>), gdje je Komora, u saradnji s INTERA Tehnološkim parkom Mostar i partnerima Evropske preduzetničke mreže iz Bosne i Hercegovine i regiona, organizirala međunarodne poslovne susrete u hibridnom formatu. Poslovni sastanci održani su 15. aprila uživo na Mostarskom sajmu, dok je 16. aprila nastavljen online dio susreta putem B2Match platforme.

Na događaj se putem platforme registriralo više od 70 predstavnika kompanija iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Hrvatske, Italije, Slovenije, Mađarske,

Crne Gore i Sjeverne Makedonije. Kompanije su dolazile iz metalske, građevinske, automobilske, agro i prehrambene industrije, drvnog i hemijskog sektora, IT industrije te grafičke djelatnosti. Tokom dva dana održano je više od 50 unaprijed dogovorenih poslovnih sastanaka na kojima su razmatrane mogućnosti uspostavljanja novih poslovnih partnerstava, pronalaska dobavljača i kupaca, razvoja zajedničkih projekata te širenja poslovanja na međunarodna tržišta.

Komora je uzela učešće i na jednom od najvećih evropskih tehnoloških događaja – GITEX AI EUROPE 2026, održanom od 30. juna do 3. jula u Berlinu. Kao suorganizator međunarodnih poslovnih susreta „Matchmaking @ GITEX AI EUROPE 2026“ (<https://www.b2match.com/e/gitex-europe-2026>), u saradnji s BIT Alijansom, organizatorom nacionalnog paviljona Bosne i Hercegovine, te partnerima Evropske preduzetničke mreže, omogućila je bosanskohercegovačkim kompanijama učešće u međunarodnim B2B sastancima sa potencijalnim partnerima iz oblasti umjetne inteligencije, digitalnih tehnologija, softverskih rješenja i inovacija.

Za učešće na ovom događaju registriralo se 12 kompanija iz Bosne i Hercegovine koje su kroz unaprijed organizirane poslovne sastanke imale priliku predstaviti svoja rješenja, uspostaviti kontakte s međunarodnim kompanijama, istražiti mogućnosti tehnološke saradnje te pronaći nove poslovne partnere za razvoj zajedničkih projekata i izlazak na strana tržišta.

Organizacijom međunarodnih B2B susreta u okviru Evropske preduzetničke mreže, Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine nastavlja pružati konkretnu podršku domaćim kompanijama u procesu internacionalizacije poslovanja, pronalaženju novih kupaca i dobavljača, razvoju međunarodnih partnerstava te jačanju konkurentnosti bosanskohercegovačke privrede na evropskom i globalnom tržištu.

Održani događaji u Mostaru i Berlinu potvrđuju da su međunarodni B2B susreti jedan od najefikasnijih instrumenata Evropske preduzetničke mreže za uspostavljanje poslovnih kontakata i otvaranje novih mogućnosti za rast i internacionalizaciju bosanskohercegovačkih kompanija.

Mersiha Selmanović

Digital Future Forum BiH 2026 okupio vodeće aktere digitalne transformacije u BiH

Bosna i Hercegovina je 17. juna u prostorijama Spoljnotrgovinske komore BiH bila domaćin Digital Future Forumu BiH 2026, prve konferencije regionalnog karaktera posvećene ključnim temama koje danas oblikuju budućnost privrede, institucija i društva, od umjetne inteligencije i sajber bezbjednosti do digitalne infrastrukture i razvoja digitalne ekonomije

Konferenciju je organizovala IKT Asocijacija Spoljnotrgovinske komore Bosne i Hercegovine sa ciljem okupljanja vodećih predstavnika IKT industrije, telekom operatera, institucija vlasti, akademske zajednice i međunarodnih organizacija, te otvaranja dijaloga o konkretnim koracima potrebnim za ubrzanje digitalne transformacije zemlje.

Kroz stručna predavanja i panel-diskusije, učesnici su imali priliku razgovarati o najvažnijim izazovima i mogućnostima koje digitalno doba donosi Bosni i Hercegovini. Poseban fokus stavljen je na jačanje sajber bezbjednosti i zaštitu podataka, primjenu umjetne inteligencije i digitalnih rješenja u privatnom i javnom sektoru, kao i mogućnost korištenja EU fondova za digitalne projekte, a učešće su uzeli brojni domaći i međunarodni stručnjaci, lideri tehnoloških kompanija i donosioci odluka koji aktivno oblikuju digitalnu budućnost regiona.

Pokretanje konkretnih razgovora i inicijativa, koje će doprinijeti jačanju digitalne konkurentnosti Bosne i Hercegovine i njenom aktivnijem pozicioniranju u savremenim tehnološkim tokovima, jedan je od ključnih motiva organizacije ovakvog događaja.

Višestruka je važnost ogromne podrške koju su pružili i sponzori konferencije, ujedno i članovi IKT Asocijacije: Huawei Technologies d. o. o. Banja Luka (dijamantni sponzor), BH Telecom d. d. Sarajevo (zlatni sponzor), XSOFTE d. o. o. Mostar (srebrni sponzor), JP Hrvatske telekomunikacije d. d. Mostar, IEHSoftLabs d. o. o. Sarajevo i LANACO d. o. o. Banja Luka (bronzani sponzori).

Prema reakcijama učesnika, s pravom se može očekivati da će Digital Future Forum BiH prerasti u tradicionalno okupljanje stručnjaka, privrednika i institucija iz ove, ali iz drugih oblasti, te dati doprinos u kreiranju konkretnih rješenja i digitalnom razvoju Bosne i Hercegovine.

Nina Dabić

Bosna i Hercegovina otvara vrata novim međunarodnim partnerstvima u namjenskoj industriji

First Balkan Shield – Defence Industry Expo & Summit 2026 bit će održan od 1. do 4. septembra 2026. godine u Olimpijskoj dvorani „Juan Antonio Samaranch – Zetra“ u Sarajevu

Veliki interes domaćih i međunarodnih kompanija obilježava pripreme za prvo izdanje međunarodnog sajma namjenske industrije First Balkan Shield – Defence Industry Expo & Summit 2026. Očekuje se učešće oko 50 izlagača iz Bosne i Hercegovine i inostranstva, a prijave kompanija koje žele predstaviti svoje kapacitete, proizvode i tehnološka rješenja još uvijek su otvorene.

Institucionalni pokrovitelj projekta je Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, uz snažnu podršku kompanija koje već više od 75 godina predstavljaju okosnicu namjenske industrije Bosne i Hercegovine: BINAS d. d. Bugojno, BNT – Tvornica mašina i hidraulike d. d. Novi Travnik, IGMAN d. d. Konjic, PRETIS d. d. Vogošća, UNIS „GINEX“ d. d. Goražde, TRZ d. d. Hadžići, ZRAK d. d. Sarajevo te UNIS GROUP d. o. o. Sarajevo, organizatora međunarodnog sajma First Balkan Shield – Defence Industry Expo & Summit 2026.

Veliki interes

Pored vodećih proizvođača iz Bosne i Hercegovine, interes za učešće iskazale su kompanije, institucije i poslovne delegacije iz država Balkana i šire regije, Republike Turske, Arapske Republike Egipat, Narodne Republike Kine i Češke Republike. Značajno interesovanje za konferencijski i stručni program pokazuju i predstavnici industrije, istraživačkih centara i akademske zajednice iz Savezne Republike Njemačke, kao i drugih evropskih i međunarodnih partnera.

Očekuje se učešće velikog broja proizvođača, distributera, razvojnih kompanija i donosilaca odluka iz oblasti odbrane i sigurnosti, čime će First Balkan Shield 2026 postati mjesto povezivanja različitih aktera odbrambenog ekosistema i otvaranja novih poslovnih prilika.

Sajam okuplja kompletan lanac vrijednosti odbrambene industrije. Poziv za učešće upućen je proizvođačima naoružanja, municije, vojne opreme i zaštitnih sistema, kompanijama iz metalske i mašinske industrije, proizvođačima sirovina i specijalnih materijala, IT i cyber security kompanijama, proizvođačima bespilotnih sistema, elektronskih i optoelektronskih rješenja, logističkim i transportnim kompanijama, laboratorijama, certifikacijskim kućama, istraživačko-razvojnim centrima, univerzitetima, finansijskim institucijama, konsultantskim kompanijama, agentima, distributerima i svim drugim subjektima koji svojim proizvodima i uslugama čine sastavni dio savremenog odbrambenog ekosistema.

Na više od 7.000 kvadratnih metara izložbenog prostora, učesnicima će biti omogućeno predstavljanje proizvoda, tehnologija i usluga kroz unutrašnji i vanjski izložbeni prostor, demonstracije opreme, stručne prezentacije i poslovne susrete. Kompanije će imati mogućnost rezervacije izlagačkih prostora različitih kapaciteta ili predstavljanja svojih proizvoda i rješenja u centralnoj prezentacijskoj zoni sajma, namijenjenoj promociji novih tehnologija, inovacija, poslovnih rješenja i razvojnih projekata pred međunarodnom stručnom publikom, potencijalnim kupcima i partnerima.

Poseban segment sajma predstavlja međunarodni konferencijski i naučni program sa panelima posvećenim savremenim izazovima odbrambene industrije, tehnološkim inovacijama, umjetnoj inteligenciji, cyber sigurnosti, razvoju industrijskih kapaciteta, izvoznim politikama, međunarodnoj saradnji i budućnosti sigurnosnih tehnologija.

Interes za programski sadržaj iskazali su predstavnici Saveznog ministarstva odbrane Savezne Republike Njemačke, Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine, Ministarstva nacionalne odbrane Republike Turske, sigurnosnih

institucija, međunarodnih organizacija, akademske zajednice, industrije i drugih partnera iz Evrope i šire regije.

Jedinstvena prilika za kontakte i saradnje

First Balkan Shield 2026 pružit će kompanijama jedinstvenu priliku za uspostavljanje novih poslovnih kontakata kroz organizovane B2B, B2G i stručne networking susrete, predstavljanje proizvoda međunarodnim delegacijama, razgovore sa investitorima i donosiocima odluka, kao i otvaranje novih izvoznih tržišta. Menadžeri, vlasnici kompanija i poslovni lideri imat će priliku učestvovati na panelima, stručnim diskusijama i prezentacijama koje će oblikovati buduće pravce razvoja odbrambene industrije.

First Balkan Shield – Defence Industry Expo & Summit 2026 predstavlja mjesto gdje se susreću iskustvo, inovacije i partnerstvo – platformu na kojoj se grade novi poslovni odnosi, predstavljaju tehnološke inovacije, pokreću investicije i stvaraju dugoročna međunarodna partnerstva. Ovaj događaj predstavlja priliku kompanijama da svoje kapacitete predstavljaju tržištu koje traži pouzdane proizvođače, kvalitetne dobavljače i strateške partnere te da kroz međunarodnu saradnju doprinesu daljnjem razvoju odbrambene industrije.

Organizator poziva sve zainteresovane kompanije, institucije, univerzitete, istraživačke centre, razvojne organizacije, poslovne lidere, investitore i stručnjake da postanu dio prvog međunarodnog sajma odbrambene industrije u Bosni i Hercegovini i zajedno doprinesu razvoju industrije, međunarodne saradnje i tehnološke izvrsnosti.

Sve informacije o izlagačkim paketima, registraciji, sponzorstvima i programu konferencije mogu se pronaći na www.bs-ies.ba ili dobiti putem e-maila info@bs-ies.ba.

Bosanskohercegovačka privreda pred izazovima i prilikama EUDR regulative

U cilju pravovremene pripreme domaće privrede za radikalne regulatorne promjene na tržištu Evropske unije, u Sarajevu je 23. juna 2026. godine održana stručna konferencija pod nazivom „Uticaj EUDR regulative na sektor prerade drveta i prehrambene industrije u BiH: izazovi, usklađivanje i tržišne prilike“

Konferencija je organizirana kao zajednička inicijativa Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine, Privredne komore Federacije BiH i Privredne komore Republike Srpske, a uz podršku Švicarskog programa za promociju izvoza (SIPPO) i projekta LER u BiH, koji finansira Vlada Švicarske, a provodi konzorcij Caritas Švicarske i NIRAS. Događaj je okupio ključne aktere privatnog i javnog sektora, uključujući i predstavnike preko 40 bh. kompanija iz sektora drvoprerađivačke i prehrambene industrije.

Glavni cilj skupa bio je detaljno upoznavanje domaće privrede sa zahtjevima EU Uredbe 2023/1115 (EUDR) kako bi se olakšao proces implementacije i spriječili potencijalni gubici na izvoznim tržištima.

Konferencija je imala jasan dinamički slijed osmišljen da kroz tri ključna bloka obradi teorijski okvir, ponudi regionalne perspektive u panel-diskusiji te otvori raspravu o praktičnim iskustvima tokom dvije uporedne stručne radionice za sektor drveta i prehrane.

Plenarni dio: Trenutno stanje u BiH i ključni regulatorni rokovi

Nakon pozdravnih riječi organizatora i predstavljanja ciljeva, Ernad Granić, konsultant sistema kvaliteta i viši stručni savjetnik u Kantonalnoj upravi za šumarstvo ZDK, održao je uvodno predavanje o pravnim i regulatornim aspektima EUDR-a.

Usklađivanje sa EUDR regulativom zahtijeva uvođenje strogog sistema dužne pažnje (*due diligence*). EUDR zahtijeva od svih proizvođača i uvoznika relevantne robe u EU (koja je proizvedena na bazi drveta ili drugih relevantnih sirovina) da prikupe precizne informacije i geolokacijske podatke koji neoborivo dokazuju da sirovina i gotov proizvod ne potiču sa zemljišta na kojem je izvršeno krčenje ili degradacija šuma.

Bosna i Hercegovina u ovaj proces ulazi sa značajnim startnim prednostima:

- **1,96 miliona hektara šuma** u BiH je certificirano prestižnim FSC FM certifikatom,
 - **više od 360 kompanija** iz domaće drvoprerađivačke industrije posjeduje FSC CoC (*Chain of Custody*) certifikat o sljedivosti,
 - iz ugla regulative, BiH je ocijenjena kao **zemlja niskog rizika**.
- Iako ovi indikatori potvrđuju održivo

vo upravljanje resursima, na konferenciji je istaknuto da sam FSC certifikat pravno nije dovoljan za automatsko ispunjavanje svih kompleksnih EUDR zahtjeva. Regulativa nameće fiksne i nepregovaračke rokove za provedbu: **30. decembar 2026. godine** za velike subjekte i **30. juni 2027. godine** za mala i srednja poduzeća (MSP).

Panel-diskusija: Regionalna iskustva i operativni izazovi

U okviru centralnog panela koji je moderirala Una Bejtović, analizirano je realno stanje na terenu, poteškoće u lancima snabdijevanja i institucionalni modeli prilagođavanja u regiji.

Ključni panelisti su iznijeli konkretna iskustva i detektirali kritične tačke:

- **Edin Dacić, generalni direktor kompanije Standard d. o. o. Prnjavor**, podijelio je rezultate rane simulacije sistema, koja je otkrila otpore na terenu jer dobavljači nisu voljni davati detaljne podatke. Naglasio je da su mali dobavljači najslabija karika, ali i potvrdio da se EUDR ne odnosi na reciklirano drvo,
- **Nataša Govedarica, sekretarka Udruženja za šumarstvo, preradu drveta, industriju namještaja i**

EUDR regulativa – novi standard globalne održivosti

Evropska uredba o sprečavanju krčenja šuma (EUDR) predstavlja jedan od najznačajnijih regulatornih koraka u borbi protiv klimatskih promjena i očuvanju šumskih ekosistema. Uredba direktno obavezuje sve proizvođače i uvoznike koji plasiraju robu na tržište Evropske unije da dokažu potpunu sljedivost i održivost svojih lanaca snabdijevanja. Za zemlje izvoznike, usklađivanje sa EUDR-om više nije pitanje ekološkog izbora, već eliminatorni ekonomski uslov za pristup evropskom tržištu.

papira Privredne komore Srbije, ukazala je na specifičan problem privatnih šuma u Srbiji koje otežavaju sljedivost. Istakla je da je za usklađivanje bio potreban dvogodišnji intenzivan rad, pri čemu se multisektorska saradnja pokazala kao neophodna,

- **Tomislav Kiš, voditelj samostalne jedinice Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu,** prenio je iskustva Hrvatske, potvrđujući da su i članice EU imale velike početne probleme. Prijenosom implementacije na Agenciju za poljoprivredu i hranu, regulacija je postala operativna, sa efektom smanjenja deforestacije od 75% do 80%,
- **Toni Babić, mag. agronomije, IRUP d. o. o. - BIMAL grupacija Brčko,** fokusirao se na prehrambeni sektor, apostrofirajući specifične unutrašnje košnice kao što su izrazito usitnjene poljoprivredne parcele i visoka stopa digitalne nepismenosti proizvođača.

Specifičnosti sektorskih radionica: Drvo i hrana

Praktični dio konferencije ponudio je rješenja kroz dvije paralelne specijalizirane radionice unutar ciljanih industrija.

Radionicu za drveni sektor moderirao je Ernad Granić. **Amer Šabić,** Area Manager kompanije Bosnian Beech Line d. o. o. Sarajevo, prezentirao je studiju slučaja iz ugla kompanije koja ima veliko izvozno iskustvo i, u saradnji sa kupcima iz EU, već je simulirala unos podataka u informacijski sistem EUDR-a. Unutar diskusije u kojoj je učestvovala i **Daria Sesar,** stručna saradnica za ekologiju iz Srednjobosanskih šuma „Šume središnje Bosne“ d. o. o., zajedno sa predstavnicima bh. kompanija, mapirane su ključne tehničke prepreke za implementaciju:

1. kompleksnost uspostave lanca sljedivosti od šume do gotovog proizvoda,
2. digitalizacija i dostupnost hronoloških podataka o geolokaciji parcela, uključujući i privatne šumske posjede,
3. uspostavljanje unutrašnje kulture arhiviranja i dugoročnog čuvanja podataka u firmama,
4. specifičnost dugih proizvodnih ciklusa u drvnoj industriji.

Radionicu za prehrambenu in-

dustriju je moderirao Tomislav Kiš. Glavna studija slučaja predstavljena je kroz izlaganje **Petre Vadjla,** više specijalistice za pravne poslove u KRAŠ prehrambenoj industriji d. d. Hrvatska. Ovaj sektor ima drugačiju dinamiku jer se suočava sa uvoznim zavisnostima sirovina (soja, uljane kulture) iz Južne Amerike i Kanade. Izveden je ohrabrujući zaključak da je opća situacija s deforestacijom u regiji povoljna jer su i BiH i Hrvatska klasificirane kao zemlje niskog rizika. To stvara potencijalnu dodanu vrijednost i snažnu komparativnu prednost za domaće proizvode u odnosu na velike svjetske proizvođače iz visokorizičnih područja.

Strateške poruke i zaključci konferencije

Kako bi se uspješno premostio period tranzicije do stupanja regulative na snagu, na panelu i pratećim radionicama definirana je operativna strategija za preduzeća. Kompanije moraju napustiti reaktivni pristup i prijeći na proaktivno djelovanje kroz konkretne korake.

Konferencija je rezultirala donošenjem **zaključaka** koji moraju usmjeriti djelovanje privrede u narednim mjesecima:

1. **Izgradnja povjerenja u lancu:** Ključni segment uspjeha je uspostavljanje apsolutne transparentnosti između svih učesnika – od dobavljača sirovine do subjekta koji proizvod stavlja na tržište.
2. **Beskompromisna provjera informacija:** Svi prikupljeni podaci bit će

izloženi detaljnim provjerama, zbog čega su pouzdani izvori informacija od ključne važnosti.

3. **EUDR nije pitanje izbora:** Regulativa stupa na snagu u definiranim rokovima bez obzira na stepen pripremljenosti domaće privrede ili institucija.
4. **Multisektorska i multiinstitucionalna saradnja:** Neophodno je hitno i uvezano djelovanje svih nivoa vlasti kako bi se privredi osigurala infrastruktura za sljedivost.
5. **Konkurentna prednost umjesto barijere:** Pravovremena usklađenost sa EUDR standardima, ako se adekvatno komunicira prema kupcima, pruža bh. firmama vrhunsku priliku za bolju konkurentnost i stabilan izvoz na tržište EU.

Konferencija je uspješno otvorila do sada najvažniji dijalog između privrednika, institucija i regionalnih eksperata. Zajednička preporuka je da se proces edukacije i operativne pripreme mora nastaviti, posebno u smislu organizacije praktičnih radionica i konferencija sa fokusom na digitalne alate za geolokaciju i mapiranje.

Materijali sa konferencije dostupni su na linku <https://komorabih.ba/uticaj-eudr-regulative-na-sektor-pregrade-drвета-i-prehrambene-industrije-u-bih-izazovi-uskladjivanje-i-trzisne-prilike/>.

Lejla Međedović

Sarajevo postalo regionalni centar održive arhitekture i cirkularne tekstilne industrije

Platforma „Arhitektura resursa - Inovacije koje oblikuju prostor“ otvorila je novo poglavlje razvoja građevinskog i tekstilnog sektora u Bosni i Hercegovini, stavljajući u fokus održive materijale, cirkularnu ekonomiju, energetske efikasnost i evropske standarde gradnje i proizvodnje

Poseban fokus prvog događaja platforme „Arhitektura resursa - Inovacije koje oblikuju prostor“, koji je održan u Sarajevu, bio je na sinergiji različitih sektora, prvenstveno kroz prizmu inovativnog iskorištavanja tekstilnog otpada i održivih tekstilnih materijala u arhitekturi i dizajnu interijera. Upravo je spajanje građevinskog i tekstilnog sektora, kroz pretvaranje otpada u resurse i stvaranje potpuno novih ekoloških proizvoda, prepoznato kao ključni adut za održivu budućnost. Sa zajedničkim i jasnim ciljem, učesnici su poslali poruku da Bosna i Hercegovina ima i znanje i potencijal da postane regionalno čvorište za održivi dizajn, kružnu ekonomiju i zelenu gradnju usklađenu sa zahtjevima Evropske unije.

Događaj su otvorili organizatori iz Vanjskotrgovinske komore BiH i Privredne komore FBiH. Sekretari iz sektora tekstilne industrije, zajedno sa partnerima, predstavili su sveobuhvatnu zajedničku strategiju o zelenoj i digitalnoj transformaciji domaće privrede. Istaknuto je da cirkularna ekonomija, u kojoj se tekstilni otpad ne odbacuje, već postaje visokovrijedna sirovina za građevinske i dizajnerske elemente, više

nije stvar izbora ili luksuza. Ona predstavlja važan ekonomski i ekološki imperativ koji će definirati konkurentnost bosanskohercegovačkih kompanija na globalnom tržištu.

Evropski standardi i nova uloga arhitekata

Stručni dio događaja bio je posvećen savremenim pristupima projektiranju i održivoj gradnji.

Doc. dr. Renata Androšević predstavila je način na koji Ciljevi održivog razvoja Ujedinjenih naroda (SDG) mijenjaju savremenu arhitektonsku praksu. Naglasila je da današnji arhitekta više nije isključivo projektant objekata, već stručnjak koji mora istovremeno razumjeti klimatske izazove, društvene potrebe, upravljanje resursima i principe održivog urbanog razvoja. Kroz svoj dugogodišnji akademski i istraživački rad, profesorica Androšević promovira urbanu regeneraciju, odgovorno planiranje prostora i integraciju održivosti u obrazovanje budućih generacija arhitekata.

Jedno od najupečatljivijih predavanja održala je prof. dr. Elma Durmišević, međunarodno priznata stručnjakinja za cirkularnu arhitekturu. Govoreći o konceptu zgrada kao „banaka materijala“, predstavila je modele prema kojima se građevinski elementi projektiraju tako da se nakon završetka životnog vijeka objekta mogu demontirati, ponovo koristiti ili reciklirati bez gubitka njihove vrijednosti. Profesorica Durmišević osnivačica je Centra za zelene transformabilne objekte u Nizozemskoj i Green Design fondacije u Sarajevu, a njen istraživački rad predstavlja jednu od referenci u razvoju evropskih politika upravljanja građevinskim resursima i smanjenja građevinskog otpada.

Prof. dr. Sanela Klarić govorila je o značaju održive gradnje kroz prizmu DGNB certifikacije i energetske efikasnosti. Posebno je istaknula da kvalitetno projektirani objekti ne donose samo niže troškove energije već stvaraju zdravije unutrašnje prostore, povećavaju tržišnu vrijednost nekretnina i doprinose kvalitetnijem urbanom razvoju.

Kao profesorica Internacionalnog Burch univerziteta i dugogodišnja zagovornica prirodnih građevinskih materijala poput slame, drveta, vune i gline, profesorica Klarić kontinuirano radi na povezivanju naučnih istraživanja sa javnim politikama i praktičnom primjenom održivih rješenja u Bosni i Hercegovini.

Domaće inovacije koje prate evropske trendove

Pored stručnih predavanja, konferencija je predstavila i konkretna rješenja koja su već prisutna na tržištu Bosne i Hercegovine.

Brick.Block

Kompanija Brick.Block (iza koje stoji QMS Business Consulting d. o. o. iz Visokog) predstavila je modularni sistem unutrašnjeg uređenja razvijen prema principima cirkularne ekonomije. Njihova rješenja objedinjuju funkcionalnost, akustičke performanse i savremeni dizajn, pri čemu se koriste materijali proizvedeni reciklažom tekstilnog otpada. Kompanija pokazuje da održivi proizvodi mogu zadovoljiti najviše estetske i tehničke standarde savremene arhitekture. Brick.Block.ba su termo-akustični blokovi za uređenje interijera izrađeni od recikliranog tekstila i ekološkog veziva, uz potpuno netoksičan sastav. Ovaj koncept nastao je iz potrebe da se čist tekstilni otpad,

preuzet od domaćih tekstilnih proizvođača u Bosni i Hercegovini nakon procesa krojenja i šivanja, ponovo uvede u savremenu arhitekturu kroz dizajn interijera. Svaki brik izrađuje se ručno, prema specifičnim potrebama kupaca i arhitektonskih rješenja, čime svaki prostor postaje unikatni spoj estetike i funkcionalnosti.

Biodizajn

Prezentacija koja je izazvala posebnu pažnju je Biodizajn i njihov nagrađivani koncept „Nova biološka estetika“, koji istražuje mogućnosti primjene biokompozita i materijala razvijenih uz pomoć biologije i savremenih laboratorijskih procesa. Ovaj inovativni pristup podrazumijeva rad s prirodom, umjesto protiv nje, integrirajući žive organizme i organski otpad u visokofunkcionalne alternative konvencionalnim sintetičkim materijalima. Osnivačica studija Maja Halilović jedna je od pionirki biodizajna u regionu. Njeni projekti pokazuju kako spoj nauke, dizajna i ekologije rezultira potpuno novim generacijama materijala koji imaju znatno manji utjecaj na okoliš. U kontekstu zelene arhitekture i održivog dizajna interijera, Maja se ističe inovativnim postupkom transformacije organskog otpada – prvenstveno ljuski jaja – u potpuno novi, čvrsti biomaterijal od kojeg ručno izrađuje unikatni namještaj poput stolova, lampi i stolica. Za ovaj patentirani izum transformacije biootpada u resurse nagrađena je Bronzom nagradom na izložbi inovacija „IENA“ u Nürnbergu, kao i Zlatnom nagradom u Južnoj Koreji za koncept održivih biosvijeća.

Studio Sinteza arhitektura

Studio Sinteza arhitektura predstavlja je primjere uspješnog korištenja održivih materijala u savremenim arhitektonskim projektima, pokazujući da zelena gradnja ne podrazumijeva kompromis između estetike, funkcionalnosti i ekonomske isplativosti.

Njihovi projekti demonstriraju da održiva arhitektura može povećati vrijednost nekretnina, smanjiti troškove eksploatacije objekata i istovremeno odgovoriti na sve strože zahtjeve tržišta i investitora.

Početak dugoročnog procesa

Prvi događaj platforme „Arhitektura resursa - Inovacije koje oblikuju prostor“ predstavlja važan korak u uspostavljanju kontinuiranog dijaloga između struke, nauke, privrede i institucija. Umjesto jednokratnog skupa, organizatori žele razviti platformu koja će kroz buduće konferencije, radionice i zajedničke projekte poticati razvoj novih znanja, inovacija i partnerstava.

Kako evropski standardi održivosti postaju sastavni dio poslovanja građevinskog sektora, ovakve inicijative imaju potencijal da Bosnu i Hercegovinu snažnije pozicioniraju na regionalnoj mapi održive arhitekture i inovativnog projektiranja. Istovremeno, one predstavljaju priliku da domaće kompanije, projektanti i proizvođači materijala budu aktivni učesnici zelene tranzicije koja će obilježiti razvoj evropskog građevinarstva u decenijama koje dolaze.

Posebno je naglašena potreba za daljnjim razvojem zakonodavnog okvira,

edukacijom investitora i projekatana, većom primjenom međunarodnih certifikacijskih sistema te jačanjem svijesti o dugoročnim ekonomskim koristima koje donose održive investicije. Svijest o zelenoj gradnji, benefitima kružne tekstilne industrije, ali i zakonskim obavezama koje nam donosi blizina Evropske unije, još uvijek nije ujednačena na svim nivoima, od donositelja odluka do samih investitora.

Ovim uspješnim povezivanjem tekstilne i građevinske struke, akademije i privrede napravljen je ključni, historijski prvi korak. On će u potpunosti usmjeriti sve buduće institucionalne i privatne aktivnosti na ove značajne teme, otvarajući vrata za novu eru međusektorske saradnje usmjerene prema održivim, zelenim praksama koje će transformirati Bosnu i Hercegovinu.

*Nejira Močević
Jasmina Zejnilagić*

Digitalni ATA karnet

ATA odjel Spoljnotrgovinske komore BiH od 1. 6. 2026. godine počeo je izdavati digitalne ATA karnete koji će se koristiti za privremeni uvoz robe u 30 zemalja članica ATA sistema koje su digitalizovale oblast ATA karneta (kompletna EU, Norveška, Švajcarska i Velika Britanija)

Sa stanovišta bh. korisnika ATA karneta, ovo znači da će svi nosioci koji privremeno uvoze robu na teritorije „digitalizovanih” zemalja, pored papirnog ATA karneta, morati posjedovati i digitalni ATA karnet. Uputstvo za korišćenje digitalnih ATA karneta će se nalaziti u nalogu podnosioca zahtjeva za izdavanje ATA karneta u ATA onlajn aplikaciji, pod stavkom menija „Uputstva” (vertikalnog menija na lijevoj strani).

Osim uputstva, korisnicima će biti dostupan i spisak zemalja koje zahtijevaju korišćenje digitalnih ATA karneta. Ovaj spisak će se redovno ažurirati, jer će ostale članice ATA sistema u narednom periodu postepeno prelaziti na digitalne ATA karnete te će se njihova imena dodavati na spisak u trenutku njihove digitalizacije.

Globalni plan digitalizacije predviđa da će do kraja 2027. godine sve članice ATA sistema preći sa papirnih na digitalne ATA karnete i time će papirni ATA karneti biti isključeni iz upotrebe.

Nosiocima ATA karneta savjetujemo da od 1. 6. 2026. godine redovno provjeravaju spisak digitalizovanih zemalja i u skladu sa statusom zemlje pripreme papirni ili digitalni ATA karnet za carinsku kontrolu zemlje privremenog uvoza robe.

Važna napomena:

Svi ATA karneti izdati prije 1. 6. 2026. godine će se koristiti u papirnoj formi do njihovog isteka. Ovo znači da će ih i carinski organi „digitalizovanih” zemalja obrađivati u papirnoj formi i nakon 1. 6. 2026. godine.

Samo ATA karneti izdati nakon 1. 6. 2026. godine mogu, osim papirne, imati i digitalnu formu, ukoliko se roba privremeno uvozi u zemlje koje su digitalizovale oblast ATA karneta.

Nosioci (ili njihovi zastupnici) moraju imati pristup internetu pri carinskoj obradi digitalnih ATA karneta.

The graphic is a vertical poster for the 'Digitalni ATA karnet'. At the top, the ICC logo is in the upper right corner. Below it, the title 'DIGITALNI ATA KARNET' is written in large, bold, white capital letters against a blue background. The central part of the image shows a hand holding a smartphone. The phone's screen displays the 'ATA carnet' logo, the text 'Passport for goods', and a background illustration of a global logistics network with ships, cranes, and trucks. At the bottom of the phone screen, there are two buttons: 'Enter Wallet PIN Code' and a blue 'LOGIN' button. The background of the entire poster features a stylized world map with connecting lines and various transportation icons like an airplane and a ship.

ICC

DIGITALNI ATA KARNET

ATA carnet
Passport for goods

Enter Wallet PIN Code

LOGIN

VANJSKOTRGOVINSKA KOMORA BOSNE I HERCEGOVINE
СПОЉНОТРГОВИНСКА КОМОРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
FOREIGN TRADE CHAMBER OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

VANJSKOTRGOVINSKA KOMORA BOSNE I HERCEGOVINE
СПОЉНОТРГОВИНСКА КОМОРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
FOREIGN TRADE CHAMBER OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Međunarodna
konferencija
logistike u BiH

Save the date

Međunarodna konferencija
logistike u Bosni i Hercegovini

19. i 20.11.2026.

Sarajevo

Bosna i Hercegovina predstavljena na GITEX Europe 2026 u Berlinu

Na berlinskom GITEX Europe 2026, jednom od najznačajnijih evropskih tehnoloških događaja, Bosna i Hercegovina se i ove godine predstavila putem nacionalnog paviljona s ciljem promocije domaćeg IT sektora, jačanja međunarodne vidljivosti i otvaranja novih prilika za poslovnu saradnju

Na nacionalnom paviljonu predstavilo se više od 20 bh. kompanija, zajedno sa institucijama i partnerima, pokazujući kapacitete domaće IT industrije u oblastima razvoja softvera, umjetne inteligencije, cloud tehnologija, digitalne transformacije, sajber bezbjednosti i inovacija. Njihovo prisustvo potvrdilo je snagu, raznolikost i izvozni potencijal našeg IT sektora.

Boljem predstavljanu Bosne i Hercegovine na nacionalnom paviljonu doprinijela je i organizacija panela pod nazivom „Bosnia and Herzegovina as a Digital Growth Partner: From Local Strength to Global Relevance” u kojem je, pored predstavnika Spoljnotrgovinske komore Bosne i Hercegovine, učestvovao i Edin Forto, ministar komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine.

IKT Asocijacija Spoljnotrgovinske komore Bosne i Hercegovine, koja kroz partnerstvo sa Bit Alijansom nastoji dodatno jačati povezivanje privrede sa novim tehnologijama i tržišnim prilikama, takođe je uzela učešće na nacionalnom paviljonu. IKT Asocijacija okuplja ključne telekom operatore, IT kompanije i druge aktere.

Sa više od 1100 kompanija i više od 12.000 zaposlenih, IKT sektor je jedna od najbrže rastućih grana u Bosni i

Hercegovini. Izvoz IT usluga u 2025. godini veći je od 800 miliona KM, što potvrđuje njegovu rastuću ulogu u kreiranju dodane vrijednosti i jačanju ekonomske stabilnosti Bosne i Hercegovine.

Podaci pokazuju da zaposlenici u IKT-u imaju značajno veće plate od državnog prosjeka, a rast ovog sektora stvara dodatna radna mjesta i u drugim granama privrede.

Kroz svoje djelovanje, IKT Asocijacija radi na stvaranju što boljeg poslovnog ambijenta i kreiranju privrednih zakona neophodnih za rad IT industrije, identifikaciji i rješavanju problema koji otežavaju poslovanje domaćih softverskih kompanija, te se zala-

že da domaće firme dobiju veći udio u poslovima digitalizacije.

Povezivanje naših kompanija sa stranim partnerima kao i sa srodnim asocijacijama drugih zemalja jedna je od važnih aktivnosti IKT Asocijacije zbog čega je prisustvo njenih predstavnika na sajmu GITEX Europe 2026 u Berlinu bilo od izuzetnog značaja.

Ovogodišnje predstavljanje realizovalo se uz podršku institucionalnih partnera Spoljnotrgovinske komore Bosne i Hercegovine i Ministarstva komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine, zlatnog partnera BH Telecoma, kao i partnera Gazzda i MySim2Go.

Nina Dabić

Bh. kompanije u posjeti svjetskoj pozornici dizajna

Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine nastavlja sa provođenjem strateških aktivnosti usmjerenih na internacionalizaciju bosanskohercegovačke industrije namještaja. S tim ciljem je 25. i 26. aprila 2026. godine uspješno organizirala studijsku posjetu bh. kompanija sajmu *Salone del Mobile* u Milanu, Italija

Ova posjeta nije bila samo protokolarnog ili isključivo komercijalnog karaktera već je osmišljena kao strukturirani edukativno-analitički program. Cilj je bio omogućiti domaćim proizvođačima direktan uvid u najsavremenije globalne tendencije, metodologije izgradnje vrhunskih brendova i mehanizme konkurentnosti na najzahtjevnijim tržištima svijeta.

Bh. delegaciju činili su predstavnici 11 renomiranih kompanija iz drvne i industrije namještaja:

Aptha Furniture d. o. o. Hrasnica (brend GoEs), AS Nostro d. o. o. Tešanj (brend Nostro), Interprocess d. o. o. Tešanj (brend Mobello), Izazov d. o. o. Kalesija, Miam d. o. o. Fojnica, NovaAmbienta d. o. o. Sarajevo, Rattan Sedia d. o. o. Brčko, Senex d. o. o. Čelić, Standard d. o. o. Prnjavor (brend Standard IDEA), Vračo d. o. o. Visoko (brend Studio Vračo) i Waga Wood d. o. o. Konjic (brend WAGA Artisan Woodcarving).

Kako bi posjeta imala maksimalnu stručnu vrijednost, program obilaska i analize vodila je prof. Nataša Perković, istaknuta bh. produkt dizajnerica i profesorica na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu. Prema ustaljenoj praksi podrške razvoju izvoza, VTKBiH/BHEPA je posjetu realizirala uz finansijsko subvencioniranje troškova učesnika.

Salone del Mobile 2026: statistike i globalni trendovi

Ovogodišnje izdanje sajma *Salone del Mobile 2026* potvrdilo je ulogu globalnog lidera i generatora novih poslovnih modela. Unatoč izraženoj geopolitičkoj nestabilnosti i fluktuacijama u globalnoj potražnji, sajam je okupio više od **1.900 izlagača iz 35 zemalja**. Manifestaciju je posjetilo preko **300.000 profesionalaca iz čak 167 zemalja svijeta**, što predstavlja porast od 4,5% u odnosu na prethodnu godinu. Ove impresivne brojke jasno ukazuju na to da industrija namještaja aktivno traži nova tržišta i inovativne dizajnerske pristupe kako bi zadržala svoje pozicije.

Sajam je obuhvatio ključne segmente: rezidencijalni namještaj, kuhinje (*EuroCucina*), opremu za kupatila (*Salone Internazionale del Bagno*) te platformu *Salone Satellite* posvećenu inovativnom dizajnu mladih autora do 35 godina.

Dubinska analiza izloženih kolekcija i prezentacija otkrila je četiri dominantna makro-trenda koji će oblikovati industriju u narednim godinama:

- 1. održivi dizajn i 5R sistem**, gdje pitanje održivosti prerasta u bazični inženjerski i dizajnerski zahtjev sa fokusom na cjelokupni životni ciklus proizvoda,
- 2. povratak prirodnim materijalima i taktilnost**, uz dominaciju plemenitih materijala, prvenstveno drveta (orah i hrast), u kombinaciji sa prirodnim

tkaninama bogate teksture i toplih tonova,

- 3. integracija pametnih rješenja i digitalnih tehnologija** u dizajn proizvoda, što poboljšava funkcionalnost bez narušavanja osnovne estetike namještaja,
- 4. minimalizam i funkcionalnost** proizvoda vizuelno rasterećenih, sa čistim linijama, ali sa izuzetno visokim stepenom upotrebne vrijednosti i prilagodljivosti savremenim, često fluidnim, stambenim i poslovnim prostorima.

Struktura studijskog programa i metodologija učenja

Jedinstvenost ove posjete ogleda se u pažljivo osmišljenom studijskom programu strukturiranom tako da balansira teorijska uvodna predavanja, organizirane obilaske odabranih štandova i izložbenih prostora te analitičke rasprave.

Kompanije su prije samog polaska prošle kroz pripremnu fazu - VTKBiH je izradila sveobuhvatne upute, održala

Milanski sajam *Salone del Mobile* važi za najprestižniju globalnu platformu u sektoru namještaja i dizajna interijera. Svake godine, ova manifestacija transformira Milano u epicentar kreativnosti, postavlja globalne estetske i tehnološke trendove, usmjerava tržišna kretanja te predstavlja ključno mjesto za umrežavanje proizvođača, dizajnera, arhitekata i distributera. Ugovaranje poslova na ovoj platformi i prisustvo u njenim elitnim halama smatra se vrhuncem reputacije u industriji namještaja.

pripremni sastanak delegacije te pripremila elektronsku brošuru o učesnicima, koja je distribuirana putem digitalnih kanala Komore ciljnim partnerima.

Tokom boravka u Milanu, program je obuhvatio dvije ključne dimenzije manifestacije:

- **Salone del Mobile (Sajmište Rho Fiera):** Komercijalni i poslovni epicentar gdje se predstavljaju etablirani brendovi i zvanični noviteti unutar sajamskih hala,
- **Fuori Salone (Brera Design District):** Prateći program izvan sajmišta koji nosi snažan kulturološki i lifestyle značaj. Ovdje brendovi sa izgrađenom reputacijom koriste stalne ili privremene izložbene prostore u centru Milana kako bi kreirali jedinstvena iskustva za posjetitelje.

Metodologija učenja bazirala se na analitičkom pristupu. Prvog dana, u Brera Design Districtu, održan je uvodni razgovor o historijskom razvoju italijanskog dizajna, fenomenu oznake „Made in Italy“ kao simbola vrhunskog životnog stila, te o tome kako je *Salone del Mobile* nastao kao zajednička inicijativa domaćih proizvođača uz snažnu podršku države.

Poseban fokus stavljen je na razumijevanje pojma brenda – njegovog nastanka, razvoja i izgradnje prepoznatljivosti. Istaknuto je da se brend ne formira isključivo kroz proizvodnu tehnologiju, već i kroz stav kompanije prema savremenim društvenim, ekonomskim i kulturološkim tokovima. Naglašena je važnost sinergije različitih sektora (menadžment, marketing, prodaja, inženjering i dizajn) u razvoju uspješnog brenda.

Razmatrana je i tema održivosti kao ključnog pitanja savremenog dizajna kroz koncept 5R sistema, uz konkretne primjere iz prakse. Delegaciji su date smjernice na šta obratiti pažnju tokom obilaska: inovacije u proizvodima, tehnološke procese, način prezentacije brenda, oblikovanje izložbenog prostora/štanda, kao i odnos osoblja prema posjetiteljima.

Dubinska analiza vodećih globalnih brendova

U okviru studijskog programa izvršena je detaljna analiza prezentacija nekoliko ključnih brendova, koji reprezentiraju vrhunac svjetske industrije i dizajna.

1. Magis (Italija): Ovaj italijanski brend analiziran je kao pionir savremenog dizajna koji svoj uspjeh temelji na radikalnom eksperimentiranju sa materijalima i tehnologijama izrade. Njihov izložbeni prostor u Breri demonstrirao je kako saradnja sa globalnim dizajnerskim ikonama poput Jaspera Morrisona, Konstantina Grčića i braće Bouroullec može transformirati tehnološki proizvod u bezvremenski dizajnerski klasik. Pouka iz njihovog modela jeste da tehnologija bez hrabrog dizajnerskog vodstva ostaje samo puki proizvodni proces.

2. Moroso (Italija): Kao jedan od vodećih svjetskih proizvođača tapetiranog namještaja, Moroso je poslužio kao vrhunski primjer primjene tekstura i detalja inspiriranih visokom modom (*haute couture*). Analiza Morosa pokazala je kako se kroz vrhunsko krojenje i smjele tekstilne teksture gradi prepo-

znatljiv identitet u premium segmentu.

3. Hermès (Francuska): Izložba ovog ultra-luksuznog modnog brenda u okviru segmenta kućnih asesoara bila je lekcija iz vrhunskog brendiranja i vizuelnog identiteta. Hermès ne prodaje samo predmet već cjelokupan narativ i filozofiju brenda. Svaki detalj postavke komunicirao je ekskluzivnost, dosljednost i prepoznatljivi luksuzni identitet, ostavljajući upečatljiv utisak na posmatrača i demonstrirajući kako se gradi emocionalna veza sa kupcem.

4. Koyori (Japan): Ovaj japanski brend, osnovan 2022. godine, analiziran je kao izuzetan poslovni model horizontalnog udruživanja. Koyori je nastao kao rezultat strateške saradnje više različitih proizvođača namještaja koji su udružili resurse i proizvodne kapacitete radi snažnijeg i efikasnijeg nastupa na zahtjevnom evropskom tržištu. Njihovi proizvodi, razvijeni u kooperaciji sa renomiranim međunarodnim dizajnerima, odlikuju se vrhunskom zanatskom izradom i japanskom estetskom preciznošću. Ovaj model je direktno primjenjiv na bh. drvni sektor koji pati od rascjepkanosti i nedostatka pojedinačnih kapaciteta za globalni proboj.

5. Porada (Italija): Poznat po svojim savremenim klasicima izrađenim pretežno u orahu, brend je ove godine napravio zaokret uvodeći hrast prvi put u svoju primarnu tipologiju. Pored toga, uspješno su proširili asortiman sa drvenog namještaja na tapetirane komade, demonstrirajući kako se kroz diverzifikaciju proizvoda može proširiti tržišni udio bez gubljenja bazičnog identiteta.

6. B&B Italia (Italija): Kao neprikosnoveni globalni lider u tapeciranom namještaju, B&B Italia je analizirana kroz prizmu rebrandinga i evolucije vizuelnog identiteta. Pod kreativnim vodstvom Piera Lissonija i sa novim šandom, brend je napravio značajan zaokret. Umjesto ranije prisutne kolorističke razigranosti, uveden je suptilniji, neutralniji i sofisticiraniji izraz. Ovaj primjer je pokazao učesnicima da čak i najveći svjetski brendovi moraju konstantno reevaluirati svoj vizuelni jezik i prilagođavati ga novom vremenu i estetskim zahtjevima tržišta.

Pored vođenih tura, delegacija je dobila proširenu listu od preko 30 preporučenih brendova za samostalni obilazak raspoređenih po halama, čime je osigurana širina uvida.

Domaći pioniri brenda i dizajna na sajmu u Milanu

Nastup kompanije **Zanat iz Konjica** predstavljao je ključnu studiju slučaja bh. delegacije. Direktor i suvlasnik Orhan Nikšić detaljno je predstavio nove proizvode i koncept štanda smještenog u elitnoj, prestižnoj hali 22. Nikšić je naglasio ključnu važnost razumijevanja kulture, umjetnosti i dizajna u strateškom upravljanju kompanijom. Posebno je analizirana transformacija ove firme od tradicionalnog proizvođača umjetničkog drvorezbarstva u glo-

balno prepoznatljiv brend visoke dizajnerske vrijednosti. Istaknut je i značaj kontinuiteta podrške: Zanat je svoj prvi međunarodni iskorak napravio upravo uz podršku VTKBiH, što potvrđuje da je sistemska podrška institucija ključna za dugoročni uspjeh.

Pored Zanata, kompanija **Artisan iz Tešnja** je drugi domaći izlagač koji je samostalno prezentirao vrhunski dizajn i besprijekoran kvalitet izrade na globalnoj sceni. Artisanov nastup potvrdio je da Bosna i Hercegovina posjeduje tehnološke i zanatske kapacitete za proizvodnju namještaja od masivnog drveta koji se može ravnopravno takmičiti u high-end segmentu sa bilo kojim svjetskim proizvođačem. Njihovo prisustvo na sajmu direktno doprinosi podizanju reputacije Bosne i Hercegovine na svjetskoj dizajnerskoj mapi.

Konkretna pouka za bh. proizvođače i transformacija pristupa

Posebna pažnja tokom studijskog programa posvećena je analizi nacionalnih i grupnih paviljona. U savremenom poslovnom svijetu, pojedinačni proboj na zasićena tržišta je izuzetno skup i rizičan, zbog čega države sa razvijenom industrijom koriste koncepte zajedničkog, kuriranog nastupa. Grupni nastupi kompanija iz država poput Brazila, Japana ili Španije na

ovom sajmu pokazali su visok nivo zrelosti. Njihov zajednički nazivnik bila je pažljiva selekcija brendova i proizvoda koji smiju biti izloženi. Države ne dopuštaju stihijski nastup, već promoviraju isključivo high-end segment i vlastiti autentični dizajn koji je dostojan nivoa koji zahtijeva milanski sajam. Time se stvara snažan kolektivni brend države kao garanta vrhunskog kvaliteta.

Ključne pouke koje bh. proizvođači namještaja moraju inkorporirati u svoje poslovne strategije kako bi opstali i rasli na međunarodnom tržištu uključuju: izgradnju brenda uz sinergiju svih funkcija u kompaniji, jasan stav kompanije prema savremenim tokovima i pripovijedanje autentične priče (storytelling), usvajanje koncepta održivosti i spremnost na modifikaciju proizvoda prema tržišnim zahtjevima.

Odziv i kvalitet kompanija koje su sudjelovale u posjeti jasno pokazuju da je bosanskohercegovačka drvna industrija sazrela i da je spremna, uz koordinaciju i podršku Komore, dalje učiti, razmjenjivati iskustva i rasti. Domaći proizvođači postaju duboko svjesni da je za dugoročni opstanak i rast na nemilosrdnom međunarodnom tržištu neophodno kontinuirano podizati kvalitet, investirati u vlastiti dizajn, graditi snažne brendove i koordinirano promovirati bh. brend i dizajn.

Lejla Međedović

Namjenska industrija Bosne i Hercegovine na sajmu Eurosatory 2026 u Parizu

Kompanije namjenske industrije Bosne i Hercegovine učestvovala su na Međunarodnom sajmu namjenske industrije Eurosatory 2026, koji je u Parizu trajao do 19. juna 2026. godine. Ovaj sajam je jedan od najznačajnijih svjetskih događaja u oblasti odbrane i bezbjednosti, koji okuplja proizvođače, institucije, vojne delegacije i stručnjake iz cijelog svijeta. Nastup bosanskohercegovačkih kompanija organizirala je Spoljnotrgovinska komora Bosne i Hercegovine s ciljem promocije domaćih proizvodnih kapaciteta, jačanja izvozne konkurentnosti i uspostavljanja novih poslovnih partnerstava na međunarodnom tržištu. Na zajedničkom štandu Bosne i Hercegovine, smještenom u Hali 4 (štand E-192), na površini od 72 m², predstavljene su vodeće kompanije bh. namjenske industrije: Igman Konjic, Unis Ginex Goražde, Binas Bugojno, Pretis Vogošća, Pobjeda Technology Goražde, BNT – Tvornica mašina i hidraulike Novi Travnik i Tehnički remont Bratunac.

Promotivni katalog bh. kompanija učesnica sajma dostupan je na linku: <https://komorabih.ba/wp-content/uploads/2026/06/Eurosatory-2026.pdf>

Sajam Eurosatory predstavlja jedinstvenu priliku za promociju bosanskohercegovačke industrije pred donosiocima odluka, vojnim delegacijama i poslovnim partnerima iz više od 90 zemalja. Učešće na ovom prestižnom događaju dodatno potvrđuje rastući značaj namjenske industrije Bosne i Hercegovine na međunarodnom tržištu te otvara prostor za povećanje izvoza, transfer znanja i tehnologija, kao i uspostavljanje novih dugoročnih partnerstava.

Mobello: Od sirovine do svjetski nagrađivanog brenda

Savremena drvna industrija više nije samo sinonim za kvalitetnu sirovinu već i za znanje, dizajn i proizvode visoke dodane vrijednosti. Kompanije koje uspijevaju objediniti sve te elemente postaju ambasadori bh. privrede na međunarodnom tržištu. Jedna od njih je Mobello, brend dizajnerskog namještaja koji je za svega nekoliko godina osvojio neka od najznačajnijih svjetskih priznanja za dizajn.

U okviru promotivnog projekta „Kompanije koje pokreću privredu BiH“ razgovarali smo s **Jasminom Kalabićem**, osnivačem Mobella i jednim od suvlasnika kompanije Interprocess, o razvoju brenda, izvoznim rezultatima, investicijama i budućnosti domaće drvne industrije

Kako je nastao Mobello i kako se razvijao do prepoznatljivog brenda na međunarodnim tržištima i prestižnim sajmovima?

„Mobello je nastao kao nastavak vertikalne integracije i razvoja kompanije Interprocess, koja već 12 godina proizvodi masivne ploče od hrastovog drveta. Ploče su, u suštini, osnovna sirovina u proizvodnji masivnog namještaja i gazišta u enterijerima. Ukoliko bismo čitav tehnološki proces, od sječe trupaca u šumi do proizvodnje namještaja podijelili u 10 koraka, mi smo sa proizvedenom pločom prešli već 6-7 koraka. Razmišljajući na taj način, kreirali smo Mobello kako bismo dali priliku našoj kompaniji da se još brže razvija i dođe do većeg dijela međunarodnog tržišta. Ideja o brendu se javila 2020., a godinu dana kasnije smo lansirali našu prvu kolekciju naziva *Primera*. *Primera* je bila fokusirana na mlade ljude i ljude koji žele kvalitetan masivni namještaj za manje prostore, kuće i stanove. Na početku nije bila dizajnerskog karaktera, nego odraz potrebe mladih ljudi da dobiju kvalitetan namještaj po pristupačnijim cijenama, u odnosu na ono što se tada nudilo.

Do prepoznatljivosti brenda smo najviše došli zahvaljujući izlaganju na sajmovima. Nastupali smo na nekim od najprestižnijih sajmova u svijetu, uključujući sajam u Kelnu, High Point sajam u Sjedinjenim Američkim Državama, kao i nizu sajmova u jugoistočnoj Evropi i mnogim sajmovima u Njemačkoj.

Sarađivali smo sa velikim brojem marketinških kompanija, radili web promocije. Ono što je učinilo Mobello prepoznatljivim su kasnije kolekcije koje smo razvijali kroz godine i za koje smo dobili prestižne nagrade kao što su Red Dot Award ili German Design Award,

a što nas je učinilo prepoznatljivim na lokalnom, ali i međunarodnom tržištu.“

Kako ste uspjeli u relativno kratkom periodu izgraditi globalnu reputaciju i šta smatrate ključnim faktorima tog uspjeha?

„Ključni faktor uspjeha je unikatnost u dizajnu, koji opet mora da slijedi potrebe i navike kupaca, trendove na tržištu, ali i kvalitet izrade koji mora biti konstantan i dostojan brenda koji se želi profilirati u dizajnerske. Mi smo uspjeli i u jednom i u drugom, što je rezultiralo generiranjem velikog broja kupaca i omogućilo nam da se 'borimo' sa mnogo starijim i etabliranijim brendovima na tržištu i da dođemo do svojih kupaca mnogo brže.“

Kako globalna ekonomska i trgovinska kretanja utiču na izvozne rezultate kompanije?

„Kao i svaki drugi brend koji posluje na međunarodnom tržištu, i mi smo jako ozbiljno bili pogođeni ekonomskim kretanjima i geopolitičkom situacijom u svijetu. Sjedinjene Američke Države su bile jedno od naših osnovnih izvoznih tržišta i takse koje su uvedene početkom ove godine značajno su usporile našu prodaju i razvoj na američkom tržištu. Iako smo u posljednjih nekoliko mjeseci uspjeli djelimično amortizirati dodatne troškove nastale iz ovih zakonskih odredbi i ubrzati naš razvoj na američkom tržištu, ipak se to odrazilo na naše poslovanje. Također, ekonomska i geopolitička situacija u Evropi je umanjila potražnju za masivnim namještajem i usporila naš razvoj. Pa ipak, mi i dalje egzistiramo i ni u jednom momentu postojanje i poslovanje brenda Mobello nije bilo upitno. Spremno dočekujemo neka bolja vremena koja se već naziru na globalnim tržištima.“

Koje su danas ključne prepreke s kojima se suočava industrija namještaja u BiH te šta smatrate prioritetnim mjerama za unapređenje poslovnog ambijenta i jačanje konkurentnosti domaćih kompanija na međunarodnom tržištu?

„Osnovna prepreka koja usporava razvoj privrede, samim tim i proizvođač namještaja je činjenica da se nalazimo van šengenskog područja, ali i van EU carinske zone, što značajno otežava izvoz. Prvenstveno, imamo značajno veće troškove prijevoza u odnosu na države i kompanije u našoj regiji koje pripadaju Evropskoj uniji. Dodatni faktor otežanog poslovanja jeste taj što namještaj koji proizvodimo u BiH a koji se plasira i prodaje unutar Evropske unije ne možemo izvesti iz naše zemlje, već moramo koristiti trgovačke kompanije ili formirati svoje vlastite kompanije unutar EU kako bismo pojednostavili kupovinu i smanjili troškove, ubrzali rok isporuke i bili konkurentni drugim proizvođačima. Dakle, onog momenta kad bismo postali dio EU, mi bismo iz BiH mogli da prodajemo namještaj bilo kojem krajnjem potrošaču bez ikakvih dodatnih troškova.“

Vaša trpezarijska stolica Sagrađa osvojila je značajna međunarodna priznanja, uključujući nagradu Best of BDNY u New Yorku i Red Dot Award za 2024. godinu. Kako su ova priznanja utjecala na razvoj brenda Mobello i pozicioniranje bh. dizajna na globalnoj sceni?

„Nagrade koje smo dobili nisu nužno značajno povećale samu prodaju, ali su dale integritet svemu onome što

Koji su Vaši planovi u pogledu novih proizvodnih pogona, zapošljavanja i tehnoloških unapređenja, posebno u kontekstu internacionalizacije i daljnjeg jačanja brenda na globalnom tržištu?

„Kompanija ima ozbiljne razvojne planove. Na postojećoj lokaciji imamo skoro 6000 kvadrata proizvodno-skladišnih prostora a posjedujemo i građevinsku dozvolu za dodatnih 3000 kvadrata, na kojim planiramo izgradnju u narednom periodu. Pored prostora u Tešnju, imamo i kupljeno zemljište u Maglaju, sa završenim idejnim rješenjima za proizvodno-skladišne prostore od 15000 kvadrata. Planirali smo realizaciju svih projekata do kraja 2026. godine, međutim ekonomska situacija u Evropi i neizvjesnost uslijed geopolitičkih situacija u svijetu su nas usporile i mi smo, za sada, popunjeni u proizvodnim kapacitetima koje imamo. Očekujemo da ćemo u naredne dvije godine implementirati razvojni projekat u Tešnju koji će zaposliti dodatnih stotinjak ljudi. Također, vjerujemo da ćemo do kraja 2030. godine uspješno izgraditi i halu u Maglaju, koja bi značila 300 radnih mjesta za ovaj grad.“

Mobello provodi jedinstvene ekološke inicijative, poput sadnje stabala za svoje kupce. Na koji način ove aktivnosti doprinose viziji održivog razvoja kompanije i odnosu s kupcima?

„Mi živimo u periodu povećane svijesti o važnosti ekologije i održivosti naše prirode, šuma i zelenih površina. Mi, proizvođači namještaja, generalno spadamo u red većih potrošača drvnih masa i svjesni smo činjenice da mora-

mo doprinijeti ekologiji i ekološkim pokretima kako bi naši proizvodi i proizvodnja imali generacijski potencijal za razvoj. Naravno, tu su razne odredbe unutar EU o naknadama i taksama koje će se naplaćivati kompanijama koje ne ispunjavaju određene ekološke norme. S tim u vezi smo, unutar naše Grupacije, pokrenuli projekat sadnje stabala na našem privatnom zemljištu, dakle na zemljištima koje pripadaju članicama naše Grupacije, prema kojem u 7 godina trebamo posaditi 2 miliona stabala i već smo na pola puta do toga. Tako da spadamo u red jako malog broja privatnih kompanije koje na ovakav način više doprinose sadnji nego sječi stabala. Ponosno volimo istaći da za svaki prodati Mobello komad namještaja mi finansiramo i sadimo najmanje jednu sadnicu, a jedna sadnica, odnosno jedno odraslo stablo hrasta generira toliko drvne mase da se može napraviti minimalno pet Mobello proizvoda. To bi značilo da, u prosjeku, 4 puta više doprinosimo pošumljavanju nego što štetimo svojim proizvodnim aktivnostima.“

mo doprinijeti ekologiji i ekološkim pokretima kako bi naši proizvodi i proizvodnja imali generacijski potencijal za razvoj. Naravno, tu su razne odredbe unutar EU o naknadama i taksama koje će se naplaćivati kompanijama koje ne ispunjavaju određene ekološke norme. S tim u vezi smo, unutar naše Grupacije, pokrenuli projekat sadnje stabala na našem privatnom zemljištu, dakle na zemljištima koje pripadaju članicama naše Grupacije, prema kojem u 7 godina trebamo posaditi 2 miliona stabala i već smo na pola puta do toga. Tako da spadamo u red jako malog broja privatnih kompanije koje na ovakav način više doprinose sadnji nego sječi stabala. Ponosno volimo istaći da za svaki prodati Mobello komad namještaja mi finansiramo i sadimo najmanje jednu sadnicu, a jedna sadnica, odnosno jedno odraslo stablo hrasta generira toliko drvne mase da se može napraviti minimalno pet Mobello proizvoda. To bi značilo da, u prosjeku, 4 puta više doprinosimo pošumljavanju nego što štetimo svojim proizvodnim aktivnostima.“

Na koji način sarađujete s Vanjskotrgovinskom komorom BiH i koje aktivnosti, projekte ili obuke Komore smatrate najkorisnijim, posebno u kontekstu promocije izvoza i poslovnog umrežavanja?

„Sa Vanjskotrgovinskom komorom BiH smo sarađivali u dijelu organizacije odlaska na sajam u Milanu. Smatramo da bi uvezivanje naših kompanija sa kompanijama u inostranstvu, koje su u vlasništvu naše dijasporne ili ljudi sa kojima Komora sarađuje, bilo veoma značajno. Kada bi VTK, sa pozicije državne agencije, umrežavala male firme sa velikim sistemima u svijetu kao što su IKEA ili XXXLutz, to bi doprinijelo i značajno pomoglo i nama i svim kompanijama u BiH koje pokušavaju ući na međunarodno tržište.“

Koji su ključni razvojni i tržišni prioriteti za Mobello u narednom periodu?

„Ključni razvojni prioriteti su nastavak razvoja novih modela proizvoda te značajno dinamičniji pristup prodaji u jugoistočnoj Evropi, kao i na američkom tržištu.“

Smatramo da nam je u interesu i osvajanje novih tržišta na kojima još nismo etablirani, kao što je Skandinavija, pa čak i Daleki istok, gdje vidimo jako veliki potencijal.“

Festival Vinske ceste Hercegovine

Hercegovina potvrdila status prepoznatljive vinske i turističke destinacije

Treći festival Vinske ceste Hercegovine, u organizaciji Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine i suorganizaciji Turističke zajednice Grada Mostara, održan je 28. maja 2026. godine u Mostaru te je okupio 23 renomirane vinarije, pet restorana i brojne ljubitelje vina, gastronomije i umjetnosti

„Festival je još jednom potvrdio da Vinska cesta Hercegovine, kojom rukovodi Komora, kroz povezivanje vinarija, ugostiteljstva i turizma predstavlja važnu platformu za promociju autohtonih bh. vina, razvoj održivog vinskog turizma i jačanje međunarodne prepoznatljivosti Hercegovine kao jedinstvene eno-gastro destinacije. Iz godine u godinu podižemo ljestvicu kvalitete i organizacije, a Vinska cesta

Hercegovine postala je most koji povezuje znanje, strast, vrijedne ljude i iskustvo, te različite kulture i identitete. Ona nije samo festival, ona je postala prepoznatljiv brend kroz koji gradimo nove mostove i povezujemo brendove. Hercegovačka vina danas osvajaju najprestižnije međunarodne nagrade i po kvaliteti stoje rame uz rame s vinima iz Francuske, Italije i Španije. Pred nama je sada novi izazov, a to je povećati prisutnost domaćih vina na tržištu i unaprijediti kulturu konzumacije vina u Bosni i Hercegovini“, rekao je potpredsjednik Vanjskotrgovinske komore BiH dr. sc. Vjekoslav Vuković.

U okviru Festivala održana je i konferencija posvećena razvoju vinskog turizma, uz učešće stručnjaka iz regiona i Evrope. Učesnike skupa pozdravio je potpredsjednik Komore Zdravko Marinković, koji je tom prilikom istakao aktivnosti i napore koji su prethodili uspostavljanju Vinske ceste Hercegovine, naglasivši da je

projekat od samog početka razvijan uz ograničena finansijska sredstva, ali uz jasnu viziju i snažnu podršku partnera i privrednog sektora. Istakao je da današnji rezultati i uspješna organizacija Festivala potvrđuju da se išlo u pravom smjeru te da Vinska cesta Hercegovine danas predstavlja prepoznatljiv projekat s velikim potencijalom za daljnji razvoj vinskog turizma, promociju domaćih proizvoda i jačanje međunarodne prepoznatljivosti Hercegovine i turističke ponude Bosne i Hercegovine. Nakon konferencije, Vijeće Vinske ceste Hercegovine dodijelilo je predsjednici Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona Mariji Buhač titulu ambasadorice Vinske ceste Hercegovine.

Vinska cesta Hercegovine, kako je istaknuto tokom Festivala, jedan je od najznačajnijih i najuspješnijih projekata u Bosni i Hercegovini, jer na najbolji način povezuje domaća vina, gastronomiju, turizam i autentične proizvode.

„Festival Vinske ceste Hercegovine

danas je prepoznat kao jedna od vodećih regionalnih manifestacija, što potvrđuje i veliki broj posjetitelja i gostiju iz zemalja okruženja. Posebnu vrijednost daje činjenica da se ovdje predstavljaju isključivo domaća vina i domaća gastronomija, čime dodatno afirmiramo identitet i kvalitet Hercegovine. Hercegovačka vina danas su međunarodno priznata i nagrađivana od relevantnih svjetskih vinskih magazina poput Decanter i Wine Spectator, što potvrđuje da je riječ o proizvodu vrhunskog kvaliteta i velikog izvoznog potencijala. Upravo zbog toga važno je nastaviti ulagati u razvoj vinogradarstva, očuvanje postojećih vinograda i širenje proizvodnih kapaciteta, uz snažniju institucionalnu podršku i korištenje evropskih fondova za razvoj ruralnih područja“, rekao je predsjednik Vijeća Vinske ceste Hercegovine Radovan Vukoje.

Program je obuhvatio i radionicu „Upoznaj Rose s Josipom Andrijić“, segment „Wine and Art“, realiziran u saradnji s The Hub of Fine Arts, blind tasting degustacije te predstavljanje bogate vinske i gastronomske ponude Hercegovine.

„Na Festivalu predstavljamo autohtone hercegovačke sorte žilavku, blatinu

i trnjak, koje sve više potvrđuju svoj kvalitet i prepoznatljivost na tržištu. Posebno nas raduje snažan uspon trnjaka, sorte koja trenutno izaziva najveći interes i ima odličan odjek među ljubiteljima vina. Međutim, uz kvalitet proizvoda, jednako je važno kontinuirano ulagati u promociju i marketing, jer vinarstvo danas podrazumijeva cjelovit proces, od vinograda i podruma do prodaje i promocije. Upravo ovakvi festivali imaju važnu ulogu u razvoju vinske kulture i promociji hercegovačkih vina“, rekao je Bariša Škegro iz Vinarije Škegro.

Festivalska večer dodatno je upotpunjena nastupom Jelene Rozge, uz koji su brojni posjetitelji uživali u ponudi domaćih vina i autentičnih lokalnih proizvoda.

Festival je realiziran uz podršku institucija, partnera, sponzora i medijskih pokrovitelja koji su prepoznali njegov značaj za promociju vinske, gastronomske i turističke ponude Hercegovine. Ovogodišnji generalni sponzor bio je Grad Mostar, dok su partneri bili Vlada i Turistička zajednica Hercegovačko-neretvanskog kantona. Značajan doprinos organizaciji dali su i sponzori predvođeni srebrnim sponzorom HT Eronetom, te kom-

panije i institucije: Elektroprivreda HZ HB, Leda, UniCredit Bank, Vlada Zapadnohercegovačkog kantona, Grad Ljubuški, Fortuna Tours DMC, Weltplast, Croatia osiguranje, MediaWin, Džajić Commerce, Parfumerija Le Flores, MCI, MMM Company, Villa River, Zračna luka Mostar, Općina Čitluk, Termo Tehnik i NLB Banka. Medijsku podršku Festivalu pružili su medijski pokrovitelji Bljesak.info, Radio Arena i Klix.ba, kao i Brotnjo.info, Jabuka TV i Čapljinski portal.

Vinska cesta Hercegovine je kulturna ruta koja obuhvata višestoljetnu tradiciju proizvodnje vina u regiji Hercegovine. Proizvođači vina Vinske ceste Hercegovine stekli su međunarodnu prepoznatljivost kroz autohtone sorte vina žilavku, blatinu, vranac i trnjak. Vinarije su najvidljiviji dio Vinske ceste Hercegovine, ali ona uključuje i brojne prirodne atrakcije, bogato kulturno naslijeđe, gastronomske ponude i jedinstvenu kulturu gostoprimstva. Vinskom cestom Hercegovine rukovodi Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine u saradnji s gradovima i općinama Ljubuški, Čitluk, Mostar, Čapljina, Stolac i Trebinje.

Zajedničkim nastupom do svjetske prepoznatljivosti

Hercegovačka vinska priča predstavljena je u Londonu u okviru sajma CEE Wine Fair 2026, jednog od najznačajnijih međunarodnih događaja posvećenih vinima srednje i istočne Europe

Nastup pod okriljem Vinske ceste Hercegovine, kojom upravlja Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine u suradnji s gradovima i općinama Ljubuški, Čitluk, Mostar, Čapljina, Stolac i Trebinje, još jednom je potvrdio rastuću prepoznatljivost hercegovačke vinske regije na međunarodnoj sceni.

U okviru zajedničkog nastupa Vinske ceste Hercegovine, svoja vina, priče i terroir predstavili su Podrumi Vukoje 1982, Podrumi manastira Tvrdoš, Emporija Carski vinogradi, Vinarija Čitluk i Vinarija obitelji Škegro, potvrđujući raznolikost i kvalitetu hercegovačke vinske ponude.

„Poseban fokus ovogodišnjeg CEE Wine Faira na Hercegovinu potvrđuje da zajednička promocija kroz Vinsku cestu Hercegovine daje rezultate. Naš cilj je da Hercegovinu pozicioniramo kao jedinstvenu vinsku i turističku destinaciju, a ovakvi nastupi otvaraju vrata novim tržištima i partnerstvima“, rekao je Darko Pehar, tajnik Vijeća Vinske ceste Hercegovine.

U okviru sajamskog programa održan je i masterclass „Exploring Herzegovina and its Wine“ pod vodstvom ugledne vinske stručnjakinje Caroline Gilby, koji je dodatno afirmirao potencijal hercegovačkih vina i autohtonih sorti na međunarodnoj vinskoj sceni. Caroline Gilby kroz svoj rad posebno je posvećena otkrivanju i promociji vinskih regija koje imaju snažnu autentičnost, jedinstven terroir i priče koje mogu pronaći svoje mjesto na međunarodnoj vinskoj sceni. Ovo nije njezin prvi susret s hercegovačkim vinima. Njezin dolazak u Hercegovinu i upoznavanje s vinarijama ranije je realiziran kroz aktivnosti Vinske ceste Hercegovine, s ciljem da se međunarodnim vinskim stručnjacima približi autentičnost regije i potencijal domaćih sorti.

U fokusu promocije bile su autohtone sorte žilavka, blatina, vranac i trnjak, koje predstavljaju prepoznatljiv identitet hercegovačkog vinogradarstva i sve značajniji segment njegove međunarodne prepoznatljivosti.

„Upravo autohtone sorte predstavljaju našu najveću vrijednost i ono po čemu Hercegovina može biti prepoznatljiva

na svjetskoj vinskoj sceni. One su odraz terroira, tradicije i karaktera Hercegovine, ali i posvećenosti vinara očuvanju naslijeđa uz suvremen i moderan pristup“, rekao je Radovan Vukoje, predsjednik Vijeća Vinske ceste Hercegovine.

CEE Wine Fair okuplja proizvođače i stručnjake iz srednje i istočne Europe te povezuje vinske regije s ključnim međunarodnim tržištima, distributerima i sommelierima. Za Bosnu i Hercegovinu ovakav nastup predstavlja važan korak u daljnjoj internacionalizaciji domaće vinske industrije.

Vinska cesta Hercegovine kroz povezivanje proizvođača, destinacije, gastronomije i kulturno-prirodne baštine nastavlja graditi jedinstvenu priču koja Hercegovinu pozicionira kao prepoznatljivu i konkurentnu vinsku regiju na europskoj i svjetskoj mapi.

Lactalis BH predvodi osmu generaciju biznis lidera održivog razvoja u BiH

Od snažnijih praksi na radnom mjestu do pametnijeg korištenja resursa, osma generacija dobitnika Nagrade za biznis lidere održivog razvoja pokazuje kako održivost postaje dio svakodnevnog poslovanja u Bosni i Hercegovini.

Ovogodišnji ukupni pobjednik je Lactalis BH d. o. o., koji je ostvario najviši ukupni rezultat i ujedno je prepoznat kao najbolja velika kompanija u obje nagrađivane kategorije.

Nagrada za biznis lidere održivog razvoja, koja se dodjeljuje u okviru programa SDG 2030 BiH koji finansira Švedska, prepoznaje kompanije u Bosni i Hercegovini koje pokazuju mjerljivu posvećenost održivim poslovnim praksama. Nagrade su dodijeljene u dvije tematske oblasti („Ljudi“ i „Resursi i okoliš“), u četiri kategorije prema veličini kompanija.

U kategoriji „Ljudi“, koja prepoznaje kompanije posvećene jednakim mogućnostima, dostojanstvenim uslovima rada, razvoju zaposlenih i inkluzivnim praksama na radnom mjestu, priznanja su dobili Gorsen d. o. o. među mikro kompanijama, Softhouse Balkans d. o. o. među malim kompanijama, Atlantic Argeta d. o. o. među srednjim kompanijama i Lactalis BH d. o. o. među velikim kompanijama.

U kategoriji „Resursi i okoliš“, koja prepoznaje kompanije koje smanjuju svoj utjecaj na okoliš kroz odgovornije korištenje energije, vode, materijala i upravljanje otpadom, priznanja su dobili Ego d. o. o. među mikro kompanijama, Smrčak d. o. o. među malim kompanijama, Atlantic Argeta d. o. o. među srednjim kompanijama i Lactalis BH d. o. o. među velikim kompanijama.

Osvojivši nagrade u obje tematske kategorije za velike kompanije i ostvarivši najviši ukupni rezultat, Lactalis BH d. o. o. proglašen je apsolutnim pobjednikom Nagrade za biznis lidere održivog razvoja za 2026. godinu.

„Nagrada za biznis lidere održivog razvoja svake godine pokazuje kako kompanije u Bosni i Hercegovini odr-

živost premještaju iz strateških dokumenata u način na koji se posao zaista obavlja. To je važno za radnike, lokalne zajednice i ekonomiju u cjelini. Švedska će nastaviti podržavati partnerstva koja pomažu poslovnom sektoru da raste, ali i da doprinosi zelenijoj, pravednijoj i otpornijoj budućnosti“, izjavila je Helena Lagerlöf, ambasadorica Kraljevine Švedske u Bosni i Hercegovini.

Za kompanije u Bosni i Hercegovini, održive poslovne prakse sve su više povezane s konkurentnošću, spremnošću za izvoz, otpornošću i povjerenjem zaposlenih, partnera i potrošača.

„Ono što se posebno ističe u ovogodišnjoj generaciji jeste koliko je održivost postala praktična. Nagradene kompanije mijenjaju prakse na radnom mjestu, unapređuju procese i bolje koriste resurse. To su poslovne odluke koje Ciljeve održivog razvoja čine vidljivim u stvarnom životu i pokazuju da se održivi rast može graditi korak po korak, u kompanijama različitih veličina i sektora“, izjavio je Renaud Meyer, rezidentni predstavnik UNDP-a u Bosni i Hercegovini.

„Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine kontinuirano radi s privrednicima na prilagođavanju standardima koje, prije svega, zahtijeva Evropska unija. Ovo tržište nema alternativu, što potvrđuje i podatak da više od 70 posto našeg izvoza ide u zemlje Unije. Ova nagrada je dokaz da BiH ima kompanije, resurse i ljude koji

moгу odgovoriti na ove izazove i doprinijeti održivom razvoju kroz stvaranje kvalitetnih radnih mjesta i očuvanje okoliša“, izjavio je Ahmet Egrić, predsjednik Vanjskotrgovinske komore BiH.

Ceremonija je uključila i modnu reviju No Nation Fashion, kojom je predstavljena inicijativa IOM-a koja povezuje ljude u pokretu i lokalne dizajnere u Bosni i Hercegovini. Kroz kreativnu ponovnu upotrebu tekstilnog otpada, No Nation Fashion povezuje principe cirkularne ekonomije, kulturnu razmjenu i umjetnički izraz.

Prepoznajući da se Agenda 2030 ne može ostvariti bez snažnijih finansijskih mehanizama, Nagrada za biznis lidere održivog razvoja od naredne godine uvest će posebnu kategoriju za banke. Nova kategorija istaknut će ulogu finansijskog sektora u usmjeravanju kapitala ka održivom, inkluzivnom i otpornom razvoju.

Nagrada za biznis lidere održivog razvoja provodi se u okviru programa „Napredovanje ka Agendi 2030 kroz upravljanje i održivi rast u Bosni i Hercegovini“ (SDG 2030 BiH), zajedničkog programa Ujedinjenih naroda u Bosni i Hercegovini koji finansira Švedska, a provode UNDP, ILO, IOM i UNICEF, pod koordinacijom rezidentne koordinatorice Ujedinjenih naroda. Zvanični partner nagrade je Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine.

BiH ulazi u evropsku sajamsku mrežu: „100 najvećih“ i „100 EXPO“ okupljaju region u Sarajevu

Bosna i Hercegovina ove jeseni bit će domaćin jednog od najznačajnijih poslovnih okupljanja u regionu. Na konferenciji za medije u Sarajevu predstavljeni su ovogodišnji projekat „100 najvećih u Bosni i Hercegovini i regionu“ i „100 EXPO – Sarajevo International Business Fair“, koji će 20. i 21. oktobra okupiti vodeće kompanije, privredne komore, investitore i donositelje odluka iz regiona

Iz Poslovnih novina iz Sarajeva, organizatora projekta, najavili su da će ovogodišnje, 39. izdanje, biti najveće do sada, s fokusom na povezivanje privrede, jačanje regionalne saradnje, B2B susrete, investicije i promociju Bosne i Hercegovine kao poslovne destinacije.

100 EXPO u CEFA-i

Jedna od najznačajnijih novosti predstavljena na konferenciji jeste da su Poslovne novine postale članica Central European Fair Alliance (CEFA), organizacije koja okuplja vodeće sajamske organizatore centralne i jugoistočne Evrope. Vlasnik i direktor Poslovnih novina Emil Kučković istakao je da Bosna i Hercegovina ovim prvi put dobija svog predstavnika u toj međunarodnoj mreži.

„Ove godine dodatno podižemo ljestvicu – 100 EXPO ima dvije zemlje partnera, Hrvatsku i Srbiju. Hrvatska dolazi sa velikim i uspješnim kompanijama, među kojima su Ericsson Nikola Tesla, Infobip, Podravka, Ledo, Franck i druge, dok Srbija već drugu godinu zaredom potvrđuje svoje učešće

kroz nastup renomiranih privrednika. Poslovne novine su u međuvremenu pristupile Centralnoevropskoj alijansi sajmovi, a ovogodišnja skupština ove organizacije bit će održana upravo u Sarajevu. Organizatori najvećih sajamskih manifestacija širom Evrope prepoznaju da tradicionalni sajmovi moraju da se transformiraju upravo u smjeru koncepta kakav razvijamo kroz 100 EXPO – kombinaciju izlagačkog i posjetiteljskog dijela, konferencija, poslovnih i društvenih događaja, zabavnog sadržaja i jedinstvenog iskustva za učesnike i posjetitelje“, poručio je Kučković.

Ove godine 330 novorangiranih kompanija

Direktorica projekata Poslovnih novina Alena Ahmetspahić-Fočo predstavila je ovogodišnje preliminarne rezultate rangiranja „100 najvećih“, ističući da su se na rang-listama našle 942 kompanije, prema ostvarenim prihodima, izvozu, dobiti i broju zaposlenih, u kategorijama velikih, srednjih i malih preduzeća.

„Istaknula bih da se na ovogodišnjim rang-listama nalazi čak 330 novih kompanija koje prošle godine nisu bile među rangiranimima. To potvrđuje da se poslovna scena Bosne i Hercegovine kontinuirano mijenja, razvija i dobija nove uspješne kompanije koje postaju nositelji ekonomskog rasta“, kazala je Ahmetspahić-Fočo i najavila da će i ove godine rang-liste najuspješnijih biti objavljene u specijalnoj štampanoj publikaciji Poslovnih novina u oktobru, kao i u posebnom elektronskom izdanju pod nazivom „Invest in B&H“ na engleskom jeziku, a priznanja najuspješnijima bit će dodijeljena na gala svečanosti 20. oktobra.

Kako je navela, podaci za rangiranje kompanija u okviru projekta „100 naj-

većih u Bosni i Hercegovini i regionu“ zasnovani su isključivo na finansijskim izvještajima koje su kompanije predale u svojim završnim računima za 2025. godinu nadležnim agencijama, a za potrebe projekta, kompletnu obradu, sistematizaciju i analizu finansijskih podataka izvršila je renomirana međunarodna kompanija Dun & Bradstreet, čime je osigurana tačnost, objektivnost i vjerodostojnost rezultata rangiranja.

Podrška Komore i Ministarstva privrede Kantona Sarajevo

Medijima se obratio i Zdravko Marinković, predsjednik Vanjskotrgovinske komore BiH naglasivši:

„Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine s ponosom je dugogodišnji suorganizator manifestacije ‘100 najvećih’, koja je tokom godina izrasla u prepoznatljiv i relevantan regionalni brend. Drago nam je što će ovogodišnje izdanje na sajmu ‘100 EXPO’ ponovo okupiti više od 250 kompanija iz Bosne i Hercegovine, regiona i svijeta. Vjerujemo da će ovaj događaj dodatno doprinijeti povezivanju privrednika, uspostavljanju novih poslovnih partnerstava i promociji privrednih potencijala naše zemlje. Komora će i dalje biti pouzdan partner inicijativama koje jačaju međunarodnu saradnju, podržavaju internacionalizaciju poslovanja i otvaraju nove prilike za domaće kompanije.“

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo kontinuirano prati i podržava projekte „100 najvećih u Bosni i Hercegovini i regionu“ i „100 EXPO – Sarajevo International Business Fair“, prepoznajući njihov značaj za promociju domaće privrede, jačanje konkurentnosti kompanija, privlačenje investicija i razvoj Kantona Sarajevo kao regionalnog poslovnog centra, rekao je u svom obraćanju medijima dr. Zlatan Mujak,

pomoćnik ministra privrede Kantona Sarajevo.

„Kanton Sarajevo je privredni centar Bosne i Hercegovine, sa gotovo 44.000 registriranih poslovnih subjekata i više od 162.000 zaposlenih. Upravo zato poseban fokus Ministarstva privrede usmjeren je na razvoj preduzetništva, unapređenje investicionog ambijenta i jačanje konkurentnosti domaće privrede. Kroz programe finansijske podrške i druge mjere stvaramo uvjete za nova ulaganja, razvoj domaćih kompanija i otvaranje kvalitetnih radnih mjesta. Rezultati koje danas ostvaruje privreda Kantona Sarajevo potvrđuju da je takav pristup opravdan i da privatni sektor ostaje ključni pokretač ekonomskog razvoja. Posebno nas raduje što će Sarajevo ugostiti najuspješnije privrednike iz Bosne i Hercegovine i regiona. To je prilika za uspostavljanje novih poslovnih kontakata, razmjenu iskustava i predstavljanje investicionih potencijala Kantona“, zaključio je Mujak.

Nacionalni paviljoni iz regiona

Međunarodni karakter sajma potvrđuje i učešće privrednih komora iz regiona na nacionalnim paviljonima.

Ministar savjetnik Ureda Hrvatske gospodarske komore pri Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini Nikica Pažin najavio je dolazak eminentnih hrvatskih kompanija na sarajevski „100 EXPO“. Podsjetio je i da robna razmjena Hrvatske i Bosne i Hercegovine premašuje četiri milijarde eura, a Hrvatska je među vodećim investitorima u BiH. Sve ovo govori o povezanosti koja je od izuzetnog značaja za ekonomije dviju zemalja.

„Na nacionalnom paviljonu Hrvatske predstaviti će se petnaestak vodećih hrvatskih kompanija. Sajam će biti mjesto novih poslovnih kontakata, konferencija, B2B susreta i dodatnog jačanja privredne saradnje Hrvatske i Bosne i Hercegovine“, rekao je Pažin.

Aleksandar Radovanović, rukovoditelj Centra za regionalnu saradnju Privredne komore Srbije, nije mogao prisustvovati događaju te se medijima obratio zvaničnom izjavom u kojoj, između ostalog, kaže:

„Privredna komora Srbije organizirat će drugi uzastopni nastup srpskih kompanija na Međunarodnom sajmu i konferenciji '100 EXPO'. Ovim kolektivnim nastupom Privredna komora Srbije nastavlja da pruža podršku in-

ternacionalizaciji domaćih kompanija, njihovom povezivanju sa partnerima iz regiona i stvaranju novih poslovnih prilika. Značaj regionalnog tržišta potvrđuju i vanjskotrgovinski pokazatelji. Na tržišta zemalja zapadnog Balkana plasira se gotovo 16% ukupnog izvoza Srbije, dok robna razmjena sa ekonomijama regiona čini oko 9,5% ukupne robne razmjene Srbije sa svijetom. Region predstavlja jedno od najvažnijih tržišta za srpske kompanije, zbog čega Privredna komora Srbije kontinuirano podržava njihovo predstavljanje na vodećim regionalnim poslovnim događajima, kao što je '100 EXPO'."

Jačanje poslovnog turizma

Predsjednik Turističke zajednice Kantona Sarajevo dr. Haris Fazlagić istakao je da međunarodni poslovni događaji predstavljaju jedan od ključnih pokretača razvoja kongresnog i poslovnog turizma.

„Poslovni događaji, konferencije i međunarodni sajmovi danas predstavljaju jedan od najznačajnijih pokretača MICE turizma, segmenta koji ostvaruje visoku dodatnu vrijednost za svaku destinaciju. Upravo zato manifestacije koje okupljaju najuspješnije kompanije, privredne lidere, investitore i predstavnike institucija iz Bosne i Hercegovine i regiona imaju izuzetan značaj za Kanton Sarajevo. One doprinose jačanju poslovnih veza, razmjeni iskustava i novih investicionih prilika, ali istovremeno potvrđuju Sarajevo kao vodeću destinaciju za poslovne susrete, kongrese i međunarodne skupove. Turistička zajednica Kantona Sarajevo kontinuirano ulaže u razvoj i promociju poslovnog i kongresnog turizma, svjesna njegovog direktnog doprinosa turističkom prometu, produženju turističke

sezone, povećanju potrošnje i ukupnim ekonomskim efektima. Intenzivno radimo na međunarodnoj promociji Sarajeva kao destinacije za poslovni i kongresni turizam kroz nastupe na vodećim svjetskim MICE sajmovima, razvoj novih promotivnih alata i unapređenje turističke ponude. Bilježimo kontinuiran rast turističkog prometa, značajna ulaganja u avionski promet i povezivanje Sarajeva sa ključnim emisivnim tržištima, čime stvaramo dodatne pretpostavke za privlačenje velikih međunarodnih poslovnih događaja i novih posjetitelja tokom cijele godine“, rekao je Fazlagić.

Oktobar u znaku biznisa

Ovogodišnji „100 EXPO – Sarajevo International Business Fair“ održat će se uz učešće kompanija, institucija i nacionalnih privrednih komora iz više zemalja regiona. Posebno će biti zanimljivi i paviljon ženskog poduzetništva „Women 100“, kao i paviljon na kojem će se predstaviti brzorastuće kompanije. Program će obuhvatiti međunarodne konferencije, panel-diskusije, poslovne susrete, predstavljanje investicionih projekata i novih tehnologija, dok će projekat „100 najvećih u Bosni i Hercegovini i regionu“ i ove godine tokom višemjesečne kampanje predstaviti najuspješnije kompanije prema ključnim poslovnim pokazateljima na tradicionalnoj gala svečanosti, koja će okupiti više od 500 vodećih privrednika.

Organizatori očekuju da će ovogodišnje izdanje dodatno učvrstiti poziciju Sarajeva kao regionalnog centra poslovnih susreta, investicija i međunarodne privredne saradnje.

Periodično stručno osposobljavanje vozača u međunarodnom cestovnom prijevozu

Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine organizira periodično stručno osposobljavanje vozača u međunarodnom cestovnom prijevozu tereta i putnika, u skladu sa važećim propisima i nastavnim planom i programom utvrđenim Pravilnikom o uvjetima za izdavanje licence i kvalifikacijske kartice vozača.

Program se realizira **kombinacijom online nastave i nastave u učionici** u ukupnom trajanju od 35 sati, od čega se nastava u online formatu realizira u trajanju od 12 sati.

Program obuhvata sljedeće module:

- Tehnički standardi i aspekti poslovanja
- Socijalno pravo
- Porezno pravo
- Saobraćajno pravo
- Sigurnost u cestovnom saobraćaju

Nakon uspješno odslušane obuke, kandidati ostvaruju pravo na izdavanje **Uvjerjenja o stručnoj osposobljenosti**,

koje predstavlja jedan od uvjeta za izdavanje kvalifikacijske kartice vozača.

Cijena kotizacije za učešće u programu periodične obuke iznosi 350,00 KM (cijena bez PDV-a).

Posebna pogodnost za članice Komore: Na osnovu odluke Upravnog odbora VTK/STKBiH, obuka je **besplatna** za kompanije članice Komore koje uredno izmiruju članarinu, ukoliko prijavu za obuku podnosi pravno lice članica Komore.

Prijave za septembarski termin su u toku!

Više informacija o programu, uvjetima učešća i potrebnoj dokumentaciji dostupno je na internetskoj stranici www.komorabih.ba, a dodatne informacije mogu se dobiti putem e-mail adrese obuka@komorabih.ba ili na brojeve telefona **051/227-681, 033/566-204 i 033/566-200**.

ESG izvještavanje o održivosti u skladu sa GRI standardima

U vremenu kada održivost više nije samo opcija već osnova strategije kompanije, transparentno izvještavanje o utjecaju poslovanja na društvo i okolinu postalo je ključni faktor uspjeha. Na globalnom nivou, Global Reporting Initiative (GRI) standardi predstavljaju najrašireniji i najpriznatiji okvir za nefinansijsko izvještavanje, koji se koriste u više od 14.000 organizacija u preko 100 zemalja. Primjena ovih standarda omogućava kompanijama da sistematično mjere, prate i komuniciraju svoje ekonomske, ekološke i društvene utjecaje. Odlikuju se modularnom, međusobno povezanom strukturom i predstavljaju najbolju globalnu praksu za izvještavanje o nizu ekonomskih, ekoloških i društvenih utjecaja.

Centralni dio primjene GRI standarda je procjena materijalnosti. Kroz ovaj proces, kompanije identificiraju i prioritiziraju ona pitanja održivosti koja su najvažnija za njihovo poslovanje, ali i za njihove interesne grupe (dioničare, radnike, lokalnu zajednicu i sl.).

Primjena GRI standarda više nije samo pitanje društvene odgovornosti ili marketinga, to je strateški alat za dugoročni opstanak i konkurentnost na tržištu. Strukturiranjem podataka o održivosti, preduzeća transformiraju svoje poslovanje, postaju otpornija na ekonomske i klimatske promjene te daju mjerljiv doprinos održivoj budućnosti.

GRI obuke za kompanije, koje nudi Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine u svojstvu GRI certificiranog trening partnera, su koncipirane tako da omoguće polaznicima obuke da saznaju kako:

- koristiti GRI standarde za izvještavanje o utjecajima na ekonomiju, okolinu i ljude, uključujući njihova ljudska prava
- osigurati usklađenost sa regulatornim okvirom i pratiti nove trendove
- privući investicije i izgraditi povjerenje sa zainteresiranim stranama kroz transparentno izvještavanje
- povećati efikasnost, smanjiti rizike i poboljšati održivost
- osnažiti reputaciju brenda kompanije

Nakon uspješno realiziranih dvodnevni obuka „ESG izvještavanje o održivosti u skladu sa GRI standardima“ 11. i 12. februara 2026. te 20. i 21. maja 2026. godine, Komora planira realizirati naredne obuke na ovu temu u 2026. godini, u prostorijama Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine u Sarajevu, prema slijedećem rasporedu:

21. i 22. 10. 2026.

16. i 17. 12. 2026.

Edukacija „Aktuelna pitanja radnog zakonodavstva u BiH“

Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine organizira trodnevnu stručnu edukaciju namijenjenu pravnicima, stručnjacima za ljudske resurse, direktorima, rukovoditeljima organizacionih jedinica te svim zaposlenicima koji učestvuju u kreiranju, provođenju ili nadzoru radno-pravnih procesa.

2- 4. septembar 2026., Hotel „Marea“, Neum

Kroz stručna predavanja, analizu primjera iz prakse i diskusiju sa predavačima, učesnici će unaprijediti znanja i praktične kompetencije iz oblasti radnog zakonodavstva, dobiti odgovore na najčešće dileme iz svakodnevne prakse te steći sigurnost u pravilnoj primjeni zakonskih propisa.

Predavači:

- prof. dr. Jasminka Gradašević-Sijerčić, Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet
- prof. dr. Mehmed Hadžić, Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet

Zašto učestvovati?

- aktuelne teme iz radnog zakonodavstva
- praktična rješenja za izazove iz svakodnevnog rada
- analiza stvarnih slučajeva i razmjena iskustava
- potvrda VTK/STKBiH o pohađanju edukacije

Kotizacija za učešće na obuci iznosi 456,30 KM (s PDV-om). U cijenu su uključena sva predavanja, ručak (3. septembra), osvježanje tokom pauza sva tri dana edukacije te potvrda o pohađanju.

Za učesnike su osigurane i posebne cijene smještaja u Hotelu „Marea“.

Prijave su otvorene do 28. augusta 2026. godine.

Više informacija, detaljan program i online prijava dostupni su na internetskoj stranici www.komorabih.ba, a dodatne informacije mogu se dobiti putem e-mail adrese edukacija@komorabih.ba ili na brojeve telefona 033/566-204 i 033/566-200.

Više informacija o planiranim obukama možete dobiti od mr. sc. Senada Hromića, certificiranog GRI trenera VTK/STKBiH, putem e-mail adrese: senad.hromic@komorabih.ba ili broja telefona 033/566-201.

Digitalni registar učenja temeljenog na radu (UTR) – novi alat za snažnije povezivanje obrazovanja i privrede u Bosni i Hercegovini

Učenje temeljeno na radu (UTR) predstavlja jedan od ključnih mehanizama za povezivanje obrazovanja i tržišta rada, omogućavajući učenicima sticanje praktičnih znanja i kompetencija koje odgovaraju stvarnim potrebama privrede

U cilju daljnjeg unapređenja ovog sistema u Bosni i Hercegovini razvija se Digitalni registar učenja temeljenog na radu (UTR), koji će omogućiti kvalitetnije povezivanje kompanija, obrazovnih institucija i nadležnih obrazovnih vlasti.

Aktivnosti na razvoju ovog registra realiziraju se u okviru projekta **Jačanje sistema tehničkog i stručnog obrazovanja i obuke u BiH**, koji finansira Švicarska agencija za razvoj i saradnju (SDC), a implementira GPA Worldwide Consultants.

Glavni cilj projekta je uspostavljanje i unapređenje koordiniranog sistema upravljanja tehničkim i stručnim obrazovanjem i obukom (TSOO) u Bosni i Hercegovini, zasnovanog na principima strukturiranog dijaloga između obrazovanja i tržišta rada, donošenja politika zasnovanih na dokazima i primjene Evropskog okvira za osiguranje kvaliteta u stručnom obrazovanju i obuci (EQAVET).

Projekt je usmjeren na unapređenje efikasnog i kvalitetnog upravljanja sistemom tehničkog i stručnog obrazovanja i obuke kroz jačanje uloga svih relevantnih aktera – obrazovnih institucija, privrednog sektora i drugih partnera uključenih u razvoj i realizaciju stručnog obrazovanja.

Poseban fokus projekta stavljen je na jačanje uloge privrede u sistemu stručnog obrazovanja i obuke, kroz aktivnije uključivanje kompanija u procese pla-

niranja, razvoja i realizacije obrazovnih aktivnosti. Na taj način omogućava se bolje usklađivanje obrazovnih programa sa potrebama tržišta rada, razvoj kompetencija koje odgovaraju zahtjevima savremene privrede i kvalitetnija priprema buduće radne snage. Kvalitet stručnog obrazovanja ne utječe samo na profesionalni razvoj učenika, već ima širi značaj za konkurentnost, inovativnost i održivi razvoj bh. društva.

U konačnici, osiguranje kvaliteta u stručnom obrazovanju i obuci doprinosi unapređenju obrazovnog iskustva, povećanju zapošljivosti, smanjenju neusklađenosti između ponude i potražnje na tržištu rada, kao i jačanju socijalne kohezije.

Projekt se realizira kroz pripremnu fazu (2023–2024) i četverogodišnju provedbenu fazu (2024–2028), a kroz saradnju sa nadležnim obrazovnim institucijama i privatnim sektorom doprinosi razvoju održivog sistema stručnog obrazovanja i obuke, promociji njegove atraktivnosti među mladima i roditeljima, te jačanju konkurentnosti privrede.

Ugovor o saradnji GPA-e i VTKBiH za razvoj Digitalnog registra

Kao rezultat zajedničkog opredjeljenja za unapređenje sistema učenja temeljenog na radu, početkom 2026. godine potpisan je Ugovor o saradnji na zajedničkom razvoju Digitalnog registra učenja temeljnog na radu (UTR) između GPA Worldwide Consultantsa, koji implementira projekat „Jačanje sistema tehničkog i stručnog obrazovanja i obuke u BiH“, i Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine.

Cilj ovog partnerstva je razvoj i pilotiranje **Digitalnog registra kompanija koje provode učenje temeljeno na radu**, kao važnog reformskog alata za unapređenje povezanosti obrazovnog

sistema i poslovne zajednice.

Digitalni registar omogućit će sistematično prikupljanje, obradu i korištenje podataka o kompanijama koje učestvuju u realizaciji UTR-a, njihovim kapacitetima za praktičnu obuku, potrebama za vještinama, kao i rezultatima realizacije učenja temeljenog na radu. Na taj način stvaraju se osnove za kvalitetnije planiranje politika, bolje praćenje potreba tržišta rada i donošenje odluka zasnovanih na relevantnim podacima.

U okviru prve faze saradnje predviđene su aktivnosti usmjerene na razvoj koncepta registra, koordinaciju rada Radne grupe, definiranje funkcionalnih zahtjeva, podršku pilotiranju sistema, verifikaciju i inicijalni unos podataka, kao i promociju rezultata projekta.

Uloga VTKBiH i Instituta za edukaciju u razvoju Digitalnog registra

Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine ima partnersku i institucionalnu ulogu u ovom procesu, posebno kroz povezivanje sa poslovnom zajednicom, podršku komunikaciji sa kompanijama i relevantnim institucijama, učešće u radu Radne grupe i doprinos definiranju potreba poslodavaca.

U radu Radne grupe za razvoj Digitalnog registra učenja temeljenog na radu učestvuju i predstavnici Instituta za edukaciju Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine, koji svojim stručnim znanjem i iskustvom doprinose razvoju rješenja prilagođenog potrebama privrede.

Učešće Instituta za edukaciju predstavlja nastavak Komorinih aktivnosti usmjerenih na razvoj kompetencija potrebnih tržištu rada, unapređenje sistema obrazovanja i obuke te jačanje saradnje sa kompanijama.

Drugi sastanak Radne grupe za razvoj Digitalnog registra

U okviru daljnjeg razvoja registra, 24. juna 2026. godine u Travniku je održan drugi sastanak Radne grupe za razvoj Digitalnog registra učenja temeljenog na radu (UTR).

Sastanak je bio posvećen nastavku zajedničkog rada na oblikovanju budućeg digitalnog rješenja, uz poseban fokus na rezultate prve radionice Radne grupe, analizu do sada prikupljenih podataka o praćenju UTR-a, razvoj standardiziranog obrasca za prikupljanje informacija, kao i sagledavanje potreba ključnih korisnika budućeg registra – škola, kompanija i obrazovnih vlasti.

Posebna pažnja posvećena je potrebama kompanija za jednostavnijim uključivanjem u proces obrazovanja,

iskazivanjem interesa za realizaciju praktične obuke i angažiranjem mentora, kao i potrebama škola za efikasnijim planiranjem i praćenjem učenika. Istovremeno, obrazovne vlasti će kroz registar dobiti kvalitetniji uvid, mogućnost verifikacije i sistemsko praćenje realizacije UTR-a.

Jedan od važnih segmenata sastanka odnosio se na predstavljanje obrasca za unos postojećih podataka o UTR-u i planiranje pilotiranja Digitalnog registra u dvije administrativne jedinice Bosne i Hercegovine. Ovaj proces predstavlja prvi praktični korak ka standardiziranom prikupljanju informacija i daljnjem razvoju funkcionalnog digitalnog rješenja.

Razvoj ovog digitalnog registra direktno doprinosi prioritetima Reformske agende Bosne i Hercegovine

i Plana rasta EU za Zapadni Balkan, posebno u dijelu razvoja ljudskog kapitala, unapređenja relevantnosti stručnog obrazovanja i obuke, boljeg usklađivanja vještina sa potrebama tržišta rada i jačanja konkurentnosti privatnog sektora.

Kroz zajednički rad svih relevantnih aktera – obrazovnih institucija, privrednog sektora, projektnih partnera i institucija podrške – Digitalni registar učenja temeljenog na radu predstavlja važan korak ka uspostavljanju modernijeg i efikasnijeg sistema stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini, u kojem će privreda imati aktivnu ulogu u definiranju potreba za vještinama, razvoju kompetencija buduće radne snage i boljem povezivanju obrazovanja sa zahtjevima tržišta rada.

Sabrina Teskeredžić

CBAM radionice u Sarajevu, Mostaru, Tuzli i Banjoj Luci

Institut za edukaciju i Centar za odgovorno poslovanje pri Vanjskotrgovinskoj komori Bosne i Hercegovine organiziraju novi ciklus stručnih komercijalnih edukacija pod nazivom: „CBAM - nove obaveze za izvoznike u EU: kako pripremiti kompaniju za izradu CBAM izvještaja, obračun emisija CO₂, izračun karbonskog otiska i upravljanje budućim troškovima“.

Centar je dio Inicijative Razvoj privatnog sektora u BiH (EU4PSD), koju sufinansiraju Evropska unija i Vlada SR Njemačke, a implementira GIZ.

Termini održavanja:

Sarajevo, 15. 9. 2026.

Mostar, 17. 9. 2026.

Tuzla, 22. 9. 2026.

Banja Luka, 24. 9. 2026.

Uredba Evropske unije o Mehanizmu za prilagođavanje ugljika na granicama (CBAM), koja je stupila na snagu 10. 5. 2023. godine, direktno utječe na konkurentnost kompanija iz Bosne i Hercegovine koje izvoze proizvode na tržište EU. Trenutno se obaveza izvještavanja o emisijama odnosi na sektore cementa, željeza i čelika, aluminija, vještačkih đubriva, električne energije i vodika, dok se u narednom periodu očekuje

proširenje broja sektora obuhvaćenih CBAM-om. Od 2027. godine uvoznici CBAM proizvoda u EU će biti obavezni plaćati naknade za emisije ugljika nastale tokom proizvodnje robe u 2026. godini, zbog čega je pravovremena priprema kompanija od izuzetne važnosti.

Ciljevi edukacije:

- upoznati učesnike s ključnim odredbama CBAM uredbe i obavezama izvještavanja o emisijama
- predstaviti metode za smanjenje emisija ugljen-dioksida duž cijelog lanca vrijednosti
- kroz praktične primjere prikazati izradu CBAM izvještaja i obračun emisija

Edukacija je namijenjena kompanijama iz sektora obuhvaćenih CBAM-om, ali i svim kompanijama i institucijama koje žele izračunavati karbonski otisak te o njemu izvještavati svoje poslovne partnere, kupce ili dobavljače.

Preporučuje se učešće zaposlenih odgovornih za: nabavku repromaterijala, prodaju gotovih proizvoda, računovodstvo i finansije, upravljanje energijom, izvještavanje o emisijama i zaštitu okoliša.

Tokom edukacije učesnici će imati priliku postavljati pitanja i dobiti stručne odgovore u vezi sa izradom CBAM izvještaja i izračunom karbonskog otiska svoje kompanije.

Posebno se pozivaju predstavnici bankarskog sektora, sektora osiguranja i računovodstvenih servisa, s obzirom na sve značajniju ulogu ovih djelatnosti u procjeni održivosti poslovanja, ispunjavanju ESG zahtjeva, kreditnim procedurama i procjenama karbonskog otiska klijenata.

Kotizacija za učešće na edukaciji iznosi 250,00 KM + PDV. U cijenu kotizacije uključeni su radni materijali, predavanja, ručak i osvježanje te sertifikat Vanjskotrgovinske komore BiH.

Zainteresirani učesnici mogu se prijaviti najkasnije do 31. 8. 2026. godine putem online prijavnog obrasca (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScx8HnDHiR11TfuDndM-jzly7clwBUywJmBOv_r17V1LLzQ_w/viewform).

Dodatne informacije mogu se dobiti na broj telefona 033/566-201 ili putem e-maila edukacija@komorabih.ba.

Generacija 2025/2026. uspješno spaja teoriju i praksu međunarodne logistike

Sve veća potreba kompanija u Bosni i Hercegovini za stručnim kadrovima iz oblasti špedicije, logistike i međunarodnog transporta, kao i interes pojedinaca za stjecanjem međunarodno priznatih kompetencija, potvrđuju značaj kontinuiranog stručnog usavršavanja u ovom sektoru. Prepoznajući potrebe privrede i svojih članica, Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine, putem Instituta za edukaciju – ECOS, realizira ciklus FIATA škole špedicije – generacija 2025/2026., međunarodno priznatog programa stručnog usavršavanja iz oblasti špedicije, logistike i međunarodnog transporta

Program je započeo u decembru 2025. godine i realizira se tokom 2026. godine u skladu sa nastavnim planom i programom usklađenim sa standardima Međunarodne federacije špediterskih udruženja (FIATA). Edukacija obuhvata ukupno 16 nastavnih cjelina – četrnaest stručnih modula, izradu studije slučaja (Case Study) i završni kvalifikacijski ispit.

Tokom dosadašnje realizacije programa polaznici su stekli savremena teorijska i praktična znanja iz svih ključnih oblasti međunarodnog špediterskog poslovanja. Program obuhvata uvod u špediterstvo, cestovni, željeznički, zračni i pomorski transport, prijevoz tereta unutrašnjim plovnim putevima, intermodalni i multimodalni transport, kontejnerizaciju, skladištenje i distribuciju, logistiku, transportno osiguranje, transport opasnih roba, carinske procedure i primjenu Incoterms® 2020 pravila, kao i informaciono-komunikacijske tehnologije u špediterstvu.

Posebna vrijednost ovog obrazovnog programa ogleda se u njegovom praktičnom karakteru. Pored predavanja koja se održavaju u prostorijama Komore, značajan dio nastave realiziran je kroz stručne posjete vodećim transportnim i logističkim centrima u

Bosni i Hercegovini i regionu.

U okviru modula iz željezničkog transporta organizirana je stručna posjeta željezničkom terminalu i ranižirnom kolodvoru Alipašin Most u Sarajevu. Polaznici su se upoznali sa organizacijom željezničkog teretnog saobraćaja, manipulacijom robom, radom terminalskih kapaciteta, međunarodnim željezničkim transportom te primjenom međunarodnih željezničkih propisa u svakodnevnom poslovanju.

Praktični dio nastave iz zračnog transporta održan je na Međunarodnom aerodromu Sarajevo, gdje su polaznici imali priliku neposredno upoznati organizaciju cargo saobraćaja, procese prihvata i otpreme robe, sigurnosne procedure, rad cargo terminala te ulogu zračnog transporta u međunarodnim logističkim lancima.

U okviru modula iz pomorskog transporta organizirana je stručna posjeta Luci Rijeka. Tokom obilaska, polaznici su posjetili kontejnerski terminal, terminal za generalne terete i ostale lučke kapacitete, gdje su se upoznali sa organizacijom pretovara robe, radom lučkih operatera, skladišnim procesima, korištenjem savremene terminalske opreme i značajem Luke Rijeka kao jednog od najvažnijih logističkih čvorišta na sjevernom Jadranu. Posebna pažnja posvećena je povezivanju pomorskog, željezničkog i cestovnog transporta u okviru intermodalnih transportnih lanaca.

Nastavni proces nije ograničen isključivo na klasična predavanja. Edukacija se realizira kroz interaktivne prezentacije, analizu studija slučaja, praktične zadatke, online konsultacije i diskusije sa stručnjacima iz oblasti transporta, logistike i međunarodne trgovine. Takav pristup omogućava polaznicima da stečena teorijska znanja neposredno povežu sa izazovima iz svakodnevnih poslovnih prakse.

Posebnu vrijednost programa predstavlja multidisciplinarnost nastavnih sadržaja. Pored različitih vidova tran-

sporta, značajna pažnja posvećena je logističkom menadžmentu, upravljanju skladišnim procesima, transportnom osiguranju, transportu opasnih roba, međunarodnim trgovinskim pravilima, carinskim procedurama i primjeni savremenih informaciono-komunikacijskih tehnologija u špediterskom poslovanju. Time polaznici stječu cjelovit uvid u funkcioniranje savremenih međunarodnih logističkih lanaca.

Program će biti okončan izradom studije slučaja (Case Study) i polaganjem završnog kvalifikacijskog ispita, nakon čega će polaznici steći uvjete za stjecanje međunarodno priznate FIATA diplome, koja potvrđuje njihovu stručnu osposobljenost za obavljanje poslova u oblasti špedicije, logistike i međunarodnog transporta.

Realizacijom FIATA škole špedicije generacije 2025/2026. Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine još jednom potvrđuje svoju opredijeljenost razvoju stručnih kompetencija privrede Bosne i Hercegovine. Kroz obrazovanje zasnovano na međunarodnim standardima, uz direktno povezivanje teorije i prakse, Institut za edukaciju – ECOS VTKBiH nastavlja doprinositi razvoju kvalificiranih kadrova koji mogu odgovoriti zahtjevima savremenog logističkog i transportnog tržišta.

FIATA škola špedicije ostaje jedan od najznačajnijih međunarodno priznatih programa stručnog usavršavanja u Bosni i Hercegovini, pružajući polaznicima priliku da unaprijede svoja znanja, steknu međunarodno priznatu kvalifikaciju i razviju kompetencije koje predstavljaju osnovu uspješnog poslovanja u oblasti međunarodne trgovine, transporta i logistike.

Više informacija o programu i budućim ciklusima dostupno je na internetskoj stranici Instituta za edukaciju – ECOS Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine: <https://komora-bih.ba/ecos-sektor-za-edukaciju/>.

Evropsko partnerstvo za razvoj kvalifikacija nivoa 5 u Bosni i Hercegovini i na zapadnom Balkanu

Stručno obrazovanje i obuka posljednjih godina zauzimaju sve značajnije mjesto u evropskim obrazovnim politikama, prvenstveno zbog potrebe da obrazovni sistemi brže odgovore na promjene na tržištu rada. Razvoj novih tehnologija, digitalna transformacija i sve izraženiji nedostatak kvalificirane radne snage zahtijevaju fleksibilnije obrazovne programe koji će omogućiti stjecanje kompetencija traženih u savremenoj privredi. Upravo u tom kontekstu razvijen je Erasmus+ projekt „Osnaživanje stručnog obrazovanja i obuke na nivou 5 na zapadnom Balkanu (EDU5WB)”, čiji je cilj unapređenje stručnog obrazovanja i obuke kroz razvoj održivih modela kvalifikacija nivoa 5 u Bosni i Hercegovini, Albaniji i Crnoj Gori.

Šta predstavljaju kvalifikacije nivoa 5?

Kvalifikacije nivoa 5 Evropskog kvalifikacijskog okvira (EQF) u većini država Evropske unije predstavljaju važnu vezu između srednjeg stručnog i visokog obrazovanja. Najčešće se realiziraju kao jednogodišnji ili dvogodišnji postsekundarni (post-secondary) odnosno predtercijarni (pre-tertiary) programi stručnog obrazovanja i obuke, namijenjeni stjecanju naprednih stručnih kompetencija kroz intenzivno učenje u saradnji s poslodavcima. Takvi programi omogućavaju brže uključivanje na tržište rada, ali istovremeno osiguravaju i nastavak obrazovanja prema visokom

Prvi partnerski sastanak održan je u Zagrebu

obrazovanju, zbog čega imaju važnu ulogu u cjeloživotnom učenju, razvoju ljudskih potencijala i povećanju konkurentnosti privrede.

Nivo 5 u BiH ima znatno drugačiju ulogu. On je vezan isključivo za majstorski ispit, koji mogu polagati osobe sa završenim trogodišnjim srednjim stručnim obrazovanjem nakon ispunjavanja propisanih uvjeta, uključujući odgovarajuće radno iskustvo. Uspješnim polaganjem majstorskog ispita stječe se kvalifikacija nivoa 5.

Međutim, za razliku od većine država Evropske unije, postojeći model u Bosni i Hercegovini ne predstavlja most između srednjeg stručnog i visokog obrazovanja. Nositelji kvalifikacije nivoa 5 nemaju direktnu mogućnost nastavka studija na prvom ciklusu visokog obrazovanja, već su, u skladu s važećim

propisima, obavezni prethodno ispuniti dodatne uvjete, odnosno položiti razliku predmeta. Zbog toga nivo 5 u Bosni i Hercegovini danas prvenstveno predstavlja oblik stručnog usavršavanja i potvrde profesionalnih kompetencija, a ne zaseban stepen obrazovanja koji omogućava vertikalnu prohodnost kroz obrazovni sistem.

Upravo zato projekt EDU5WB ima poseban značaj. Njegov cilj nije zamijeniti postojeći sistem, već kroz analizu evropskih praksi i saradnju obrazovnih institucija, privrede i donositelja odluka ponuditi preporuke za razvoj savremenih kvalifikacija nivoa 5 koje će biti usklađene s potrebama tržišta rada i evropskim obrazovnim trendovima. Dugoročna vizija projekta jeste približavanje sistema stručnog obrazovanja u Bosni i Hercegovini modelima koji

već postoje u državama Evropske unije, gdje se kvalifikacije nivoa 5 razvijaju kao fleksibilni jednogodišnji ili dvogodišnji programi stručnog obrazovanja sa snažnom komponentom učenja kroz rad i jasno definiranom mogućnošću nastavka obrazovanja.

Projekt finansira Evropska unija kroz program Erasmus+, a okuplja partnere iz Hrvatske, Italije, Nizozemske, Bosne i Hercegovine, Albanije i Crne Gore. Koordinator projekta je Obrtničko učilište – Ustanova za obrazovanje odraslih (Hrvatska), dok partnerski konzorcij čine Istituto Formazione Operatori Aziendali – IFOA (Italija), CHAIN5 (Nizozemska), Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine i Univerzitet u Banjoj Luci (Bosna i Hercegovina), Centar za stručno obrazovanje i JU Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola Bar (Crna Gora) i Barleti University (Albanija). Kroz međunarodnu saradnju, projekat povezuje iskustva država koje već imaju razvijene kvalifikacije nivoa 5 s potrebama zemalja zapadnog Balkana koje tek razvijaju odgovarajuće modele njihovog uvođenja.

Početak projekta i zajedničko planiranje aktivnosti

Implementacija projekta započela je početkom 2026. godine, a prvi partnerski sastanak održan je u Zagrebu. Kick-off sastanak predstavljao je priliku da svi partneri predstave stanje stručnog obrazovanja i obuke u svojim državama, s posebnim fokusom na postojeće ili planirane kvalifikacije nivoa 5.

Predstavljeni su kvalifikacijski okviri u partnerskim zemljama, zakonodavna rješenja, postojeći modeli stručnog obrazovanja te izazovi s kojima se partneri susreću u razvoju novih kvalifikacija. Posebna pažnja posvećena je razmjeni iskustava između država članica Evropske unije i partnerskih zemalja zapadnog Balkana kako bi se identifikirale dobre prakse koje je moguće prilagoditi sistemima obrazovanja. Tokom sastanka definirana je metodologija rada, raspoređeni su zadaci po radnim paketima te usaglašeni rokovi realizacije projektnih aktivnosti.

Fokus grupe – glas privrede i obrazovanja

Jedna od najvažnijih aktivnosti tokom prvih šest mjeseci realizirana je u okvi-

Studijska posjeta Bolonji

ru Radnog paketa 2, čiji je cilj prikupiti stavove ključnih aktera koji će učestvovati u razvoju budućih kvalifikacija nivoa 5.

Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine organizirala je u maju dvije fokus grupe na kojima je učestvovalo ukupno 49 sudionika. Fokus grupa s poslodavcima okupila je 21 predstavnika privrede iz sektora turizma (hoteli, turističke agencije, turoperatori, ugostitelji, prijevoznici, razvojne agencije i komore), dok je druga fokus grupa okupila 28 predstavnika obrazovnih institucija, ministarstava obrazovanja, zavoda, agencija i drugih stručnjaka iz oblasti stručnog obrazovanja i obuke.

Kroz strukturirane diskusije analizirane su potrebe tržišta rada, kompetencije koje će biti potrebne u narednim godinama, organizacija učenja temeljenog na radu, trajanje budućih programa, sistemi osiguranja kvaliteta te mogućnosti priznavanja prethodno stečenih kompetencija. Posebna pažnja posvećena je definiranju mjesta i uloge kvalifikacija nivoa 5 u obrazovnim sistemima Bosne i Hercegovine te njihovom doprinosu konkurentnosti privrede.

Iako su poslodavci i eksperti za stručno obrazovanje i obuku temi pristupili iz različitih perspektiva, zaključci objiju fokus grupa pokazali su visok stepen saglasnosti o ključnim izazovima. Učesnici su ocijenili da Bosni i Hercegovini nedostaju funkcionalne kvalifikacije koje će moći odgovoriti na ubrzane promjene na tržištu rada, posebno u sektoru turizma, koji se suočava s izraženim nedostatkom radne snage i rastućim zahtjevima za specijaliziranim kompetencijama.

Poslodavci su naglasili da budući programi nivoa 5 moraju biti zasnovani prvenstveno na učenju kroz rad, uz fleksibilnu modularnu strukturu koja će biti prilagođena i mladima i zaposlenim osobama koje žele unaprijediti svoje kompetencije. Posebno su istakli potrebu za snažnijim uključivanjem poslovne zajednice u razvoj standarda zanimanja i kurikulumu, kao i za razvojem sistema mikrokvalifikacija (micro-credentials), koje vide kao jedan od najefikasnijih odgovora na potrebe cjeloživotnog učenja i brzih promjena na tržištu rada.

S druge strane, predstavnici sistema stručnog obrazovanja ukazali su da glavni izazovi nisu na nivou pojedinačnih škola ili ustanova, već u samom sistemu. Kao prioriteta izdvojeni su donošenje novog Okvira kvalifikacija u Bosni i Hercegovini, unapređenje propisa koji uređuju kvalifikacije nivoa 5, uspostavljanje jasne prohodnosti prema visokom obrazovanju, razvoj sistema mikrokvalifikacija te jačanje institucionalnih kapaciteta za razvoj i praćenje novih programa stručnog obrazovanja.

Posebno je značajno da su obje fokus grupe prepoznale potrebu za uspostavljanjem savremenog modela kvalifikacija nivoa 5 koji će biti fleksibilan, tržišno orijentiran i razvijan u partnerstvu obrazovnih institucija, poslodavaca i nadležnih institucija. Upravo će ovi zaključci predstavljati jedan od najvažnijih stručnih temelja za nastavak realizacije projekta i izradu preporuka koje će biti sadržane u budućem Vodiču za razvoj kvalifikacija nivoa 5.

Učenje iz evropskih primjera dobre prakse

U okviru Radnog paketa 2 predstavnici Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine učestvovali su u junu 2026. godine u studijskoj posjeti i drugom partnerskom sastanku projekta u Bolonji (Italija). Na poziv Komore, studijskoj posjeti pridružili su se i predstavnici Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje Bosne i Hercegovine te Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo, čime je osigurano učešće ključnih institucija nadležnih za razvoj i unapređenje sistema stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini.

Program je započeo posjetom Regionalnoj upravi Emilia-Romagna, gdje su učesnici upoznati s organizacijom italijanskog sistema stručnog obrazovanja i obuke, institucionalnim i finansijskim mehanizmima koji omogućavaju uspješnu saradnju regionalnih vlasti, obrazovnih institucija i privrede, kao i načinom razvoja kvalifikacija zasnovanih na potreba tržišta rada.

Posebno značajna bila je posjeta ITS Academy Adriano Olivetti, jednoj od vodećih italijanskih ustanova za realizaciju programa na nivou 5 Evropskog kvalifikacijskog okvira. Učesnici su imali priliku upoznati se s organizacijom nastave, modelima učenja temeljenog na radu, aktivnim uključivanjem poslodavaca u razvoj kurikuluma te primjerima uspješnog povezivanja obrazovanja i zapošljavanja.

Tokom studijske posjete održana je i radionica posvećena pozicioniranju kvalifikacija nivoa 5 u kvalifikacijskim okvirima Albanije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Partneri su razmatrali različite modele razvoja ovih kvalifikacija, njihovom ulogu u cjeloživotnom učenju, povezanost s tržištem rada te mogućnosti daljnjeg obrazovanja i profesionalnog napredovanja.

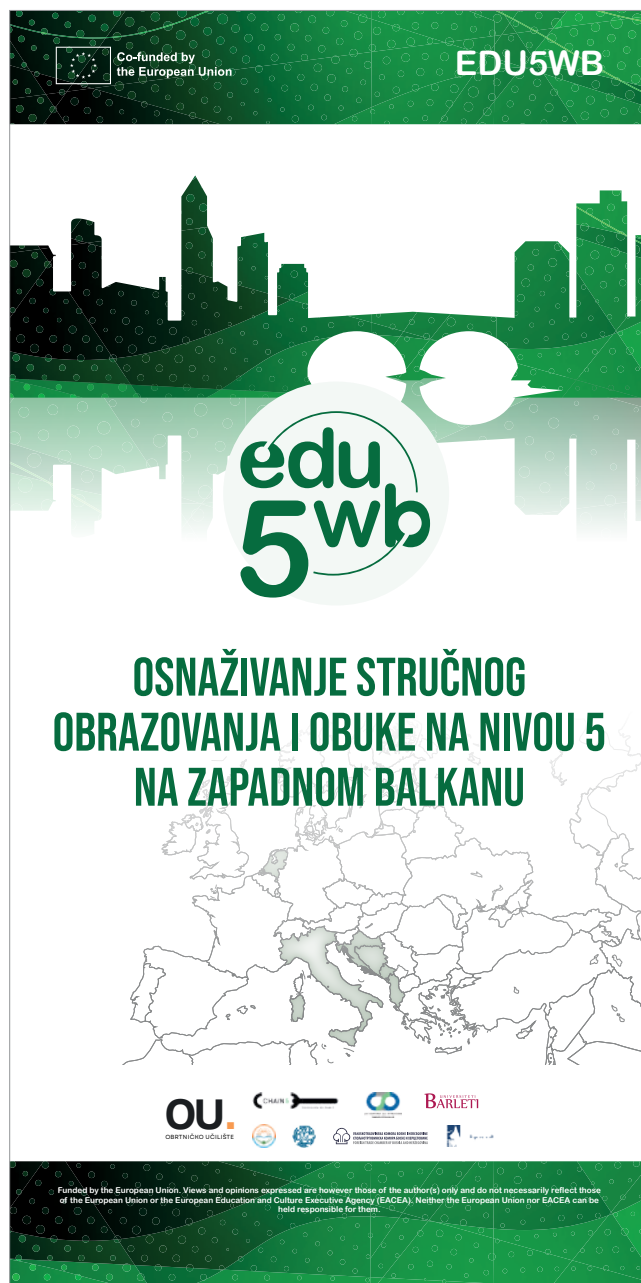
Drugi partnerski sastanak bio je prilika za predstavljanje rezultata fokus grupa provedenih u svim partnerskim državama, razmjenu iskustava i definiranje narednih projektnih aktivnosti. Posebna pažnja posvećena je pripremi zajedničkog vodiča za razvoj kvalifikacija nivoa 5, kao i metodologiji izrade analiza koje će predstavljati osnovu za buduće preporuke.

Studijska posjeta omogućila je predstavnicima Bosne i Hercegovine neposredno upoznavanje s italijanskim modelom u kojem privreda aktivno učestvuje u kreiranju kurikuluma, realizaciji praktične nastave i evaluaciji ishoda učenja. Takav pristup predstavlja jedan od najuspješnijih evropskih primjera povezivanja obrazovanja i tržišta rada te će stečena iskustva biti značajan doprinos izradi preporuka za unapređenje sistema stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini.

Analiza postojećeg stanja i izrada vodiča

U narednoj fazi projekta partneri će izraditi sveobuhvatne analize postojećeg stanja kvalifikacija nivoa 5 u Bosni i Hercegovini, Albaniji i Crnoj Gori. Analize će obuhvatiti zakonodavni okvir, institucionalne kapacitete, potrebe tržišta rada, postojeće obrazovne programe i mogućnosti razvoja novih kvalifikacija usklađenih s Evropskim kvalifikacijskim okvirom.

Na osnovu tih analiza bit će izrađen zajednički Vodič za razvoj kvalifikacija nivoa 5 koji će sadržavati metodološke smjernice za planiranje, razvoj i implementaciju novih programa stručnog obrazovanja i obuke. Očekuje se da će ovaj

dokument predstavljati praktičan alat za donositelje odluka, obrazovne institucije, privredne komore i poslodavce te dati konkretne preporuke za razvoj savremenih kvalifikacija koje će odgovoriti na potrebe tržišta rada i doprinijeti modernizaciji stručnog obrazovanja u zemljama zapadnog Balkana.

Projekat EDU5WB potvrđuje da uspješno stručno obrazovanje nije moguće razvijati bez aktivnog partnerstva obrazovnog sistema i privrede. Upravo zato Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine, kao predstavnik poslovne zajednice, kroz ovaj projekt ima važnu ulogu u povezivanju poslodavaca, obrazovnih institucija i donositelja odluka. Rezultati koji će biti ostvareni tokom projekta trebali bi predstavljati značajan doprinos razvoju savremenog, fleksibilnog i tržišno orijentiranog sistema stručnog obrazovanja koji će mladima i odraslima omogućiti stjecanje kompetencija potrebnih za uspješnu karijeru, a privredi osigurati kvalitetniju i konkurentniju radnu snagu.

Mirza Konjo

Otpornost bh. izvoza potvrđena rastom na ključnim tržištima

Bosna i Hercegovina je u prvih šest mjeseci 2026. godine ostvarila ukupan obim razmjene u iznosu od 24,86 milijardi KM, što je više za 5,33% u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupan izvoz iz Bosne i Hercegovine iznosio je 9,06 milijardi KM i veći je za 4,67%, odnosno 404,5 miliona KM u odnosu na II kvartal 2025. godine. Istovremeno, uvoz je iznosio 15,80 milijardi KM, što predstavlja rast od 5,71% odnosno 853,5 miliona KM. Uslijed znatno većeg apsolutnog rasta iznosa uvoza u odnosu na izvoz, vanjskotrgovinski deficit je povećan za 7,13% i iznosi 6,74 milijardi KM. Pokrivenost uvoza izvozom smanjena je na 57,3%, što ukazuje na pogoršanje vanjskotrgovinske pozicije zemlje i nastavak zavisnosti domaće privrede od uvozne robe.

Ukupni pokazatelji potvrđuju da vanjskotrgovinska razmjena Bosne i Hercegovine nastavlja rasti, ali uz nepovoljnu strukturu kretanja u odnosu na prethodnu godinu. Rast uvoza znatno nadmašuje rast izvoza, što rezultira produbljivanjem trgovinskog deficita i smanjenjem pokrivenosti uvoza izvozom. Ovakvi trendovi ukazuju na potrebu daljnjeg jačanja konkurentnosti domaće proizvodnje, povećanja izvozne aktivnosti te diversifikacije izvoznih tržišta i izvoz proizvoda s višom dodatnom vrijednošću.

Vodeći vanjskotrgovinski partneri Bosne i Hercegovine su Hrvatska, Srbija, Njemačka, Slovenija i Italija, pri čemu su Hrvatska, Njemačka, Austrija, Srbija i Slovenija najznačajnija izvozna tržišta, dok u uvozu dominiraju Hrvatska, Srbija, Njemačka, Slovenija i Italija. Bosna i Hercegovina je u šest mjeseci tekuće godine od najznačajnijih trgovinskih partnera ostvarila suficit sa Republikom Austrijom.

Analiza vanjskotrgovinske razmjene robe Bosne i Hercegovine pokazuje da

je veći rast uvoza od izvoza moguće uzrokovan većom domaćom potrošnjom i potražnjom, posebno energentima, sirovinama itd. Podaci Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine pokazuju da je u prethodnom kvartalu realni GDP porastao za 2,2% na godišnjem nivou, uz istovremeno povećanje potrošnje domaćinstva za 3,2%, uvoz robe i usluga za 1,3% a izvoz tek za 0,1%. Ovakvi pokazatelji navode na zaključak da je domaća tražnja bila snažnija od vanjske. U prilog ovakvom zaključku idu podaci Eurostata da je u istom kvartalu EU zabilježila pad od 0,3% u odnosu na prethodnu godinu, što ukazuje na to da evropska industrijska potražnja još uvijek stagnira. To je vrlo važno za Bosnu i Hercegovinu jer veliki dio izvoza ovisi upravo o ovim faktorima. Nestabilnosti oko sukoba na Bliskom

istoku i povećanje cijena energenata prave dodatni pritisak. Evropska centralna banka je projicirala za 2026. godinu inflaciju od 3%, što bi moglo uzrokovati i rast cijena industrijskih inputa, troškova proizvodnje, transporta itd.

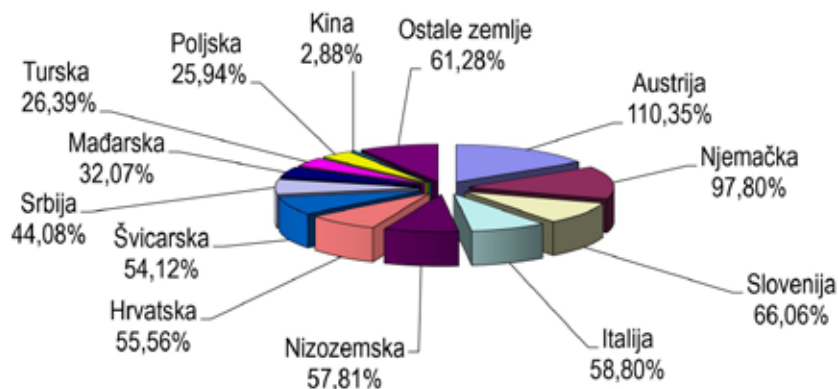
Trendovi u trgovini s EU

Evropska unija ostaje ključni partner za vanjskotrgovinsko poslovanje Bosne i Hercegovine. Ukupan obim razmjene sa zemljama EU iznosio je 17,53 milijardi KM, što je više za 7,1% u odnosu na prošlu godinu. Pozitivan trend je procentualno veći rast izvoza (9,14%) od uvoza (5,84%), što je rezultiralo blagim poboljšanjem omjera pokrivenosti uvoza izvozom. Trgovinski deficit ipak ostaje skoro nepromijenjen -3,62 milijardi KM.

Vanjskotrgovinska razmjena u prvih 6 mjeseci 2026/2025. godine (u 000 KM)

	I-VI 2025.	I-VI 2026.	porast u %
IZVOZ	8.658.176	9.062.697	4,67
UVOZ	14.953.299	15.806.875	5,71
OBIM	23.611.475	24.869.573	5,33
SALDO	-6.295.123	-6.744.178	7,13
POKRIVENOST	57,9%	57,3%	-0,98

Pregled zemalja vodećih partnera po pokrivenosti uvoza izvozom u prvih 6 mjeseci 2026.

Najveće povećanje izvoza iz Bosne i Hercegovine u odnosu na isti period prethodne godine ostvareno u apsolutnim iznosima: Hrvatska (215 miliona KM), Austrija (93,3 miliona KM), Njemačka (80,8 miliona KM), Nizozemska (44,2 miliona KM), Slovenija (38,7 miliona KM) itd.

Najveće povećanje uvoza u BiH za isti period prethodne godine u apsolutnim iznosima: Hrvatska (368,3 miliona KM), Njemačka (111,1 miliona KM), Austrija (58,2 miliona KM), Bugarska (54,2 miliona KM), Grčka (25,2 miliona KM).

Najveći apsolutni pad među većim partnerima zabilježen je prema Slovačkoj, i to za oko 11,5 miliona KM.

Hrvatska zadržava poziciju najvećeg partnera sa rastom izvoza od 13,94% i uvoza od 13,19%, uz blago poboljšanje pokrivenosti. Ukupan izvoz u Hrvatsku iznosio je 1,75 milijardi KM, dok je uvoz iznosio 3,16 milijardi KM. Deficit u vanjskotrgovinskoj razmjeni Bosne i Hercegovine sa Hrvatskom iznosi 1,40 milijardi KM, a pokrivenost izvoza uvozom je 55,6%.

U Njemačku raste izvoz pa je razmjena sa Njemačkom dostigla 2,69 milijardi KM, od čega je 1,33 milijardi izvoza i 1,36 milijardi uvoza. Pokrivenost uvoza izvozom iznosi visokih 97,8%.

Pozitivan trend bilježi se i sa Austrijom jer izvoz raste brže od uvoza, što dodatno povećava suficit i pokrivenost (110,4%).

Ukupno posmatrana razmjena sa Evropskom unijom daje pozitivan signal unatoč globalnim dešavanjima, ali i dalje postoji visoka ovisnost o uvozu, posebno sa ključnih tržišta.

Srbija najvažniji trgovinski partner unutar CEFTA-e

U drugom kvartalu 2026. godine ukupan obim razmjene sa zemljama CEFTA-e iznosio je 3,71 milijardi KM, što predstavlja pad od 1,8% u odnosu na prethodnu godinu. Pad obima razmjene je uzrokovan padom izvoza za 3,19% i uvoza za 0,93%.

Ukupan izvoz u zemlje CEFTA-e iznosio je 1,38 milijardi KM, a uvoz 2,31 milijardi KM.

Najvažniji trgovinski partner unutar CEFTA-e je i dalje Srbija sa kojom se ostvaruje 75% od ukupne razmjene sa ovim regionom. U odnosu na isti period prethodne godine zabilježen je pad i

uvoza (-1,37%) i izvoza (-2,97%), dok je trgovinski deficit ostao gotovo nepromijenjen, uz blago pogoršanje pokrivenosti uvoza izvozom na 44,1%. Ukupan izvoz u Srbiju iznosio je 877,45 miliona KM, dok je uvoz iznosio 1,90 milijardi KM.

Ukupno posmatrano, robnu razmjenu sa zemljama CEFTA-e u prvoj polovini 2026. godine karakterizira pad izvozne aktivnosti, prvenstveno prema Srbiji i Crnoj Gori, što je rezultiralo blagim pogoršanjem trgovinskog salda i smanjenjem pokrivenosti uvoza izvozom. Ipak, pozitivni trendovi u razmjeni sa Albanijom djelimično su ublažili negativna kretanja na ostalim tržištima CEFTA-e. Međutim, potencijalni nastavak trenda slabijeg rasta izvoza na područje CEFTA-e može biti problematičan za mala i srednja područja jer je izlazak na ova tržišta prvi korak izvoznika ka internacionalizaciji. Smanjenje regionalnog izvoza na tržište CEFTA-e implicira nedovoljnu iskorištenost ekonomske povezanosti zemalja iz regije zapadnog Balkana unatoč Planu rasta za Zapadni Balkan, razvoju zajedničkog regionalnog tržišta i predviđenih grantova do 2028. godine, što ukazuje na sporo provođenje reformi i strukturne slabost Bosne i Hercegovine.

Rast trgovinskog deficita s EFTA-om

Ukupna robna razmjena Bosne i Hercegovine sa zemljama EFTA-e je u drugom kvartalu 2026. godine iznosila 529,9 miliona KM, što predstavlja blagi pad od 0,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupan izvoz je smanjen za 10,63% i iznosio je 190,2 miliona KM. Ukupan uvoz je povećan za 5,71% i iznosio je 339,7 miliona KM.

Najznačajniji partner unutar EFTA-e ostaje Švicarska, koja čini najveći dio ukupne razmjene. U odnosu na isti period prethodne godine, uvoz iz Švicarske povećan je za 3,69%, dok je izvoz blago smanjen (-1,63%).

Ukupno posmatrano, robnu razmjenu Bosne i Hercegovine sa zemljama

EFTA-e u prvoj polovini 2026. godine obilježili su rast uvoza i pad izvoza, prvenstveno zbog kretanja u razmjeni sa Švicarskom i Norveškom, što je dovelo do povećanja trgovinskog deficita i osjetnog pogoršanja pokrivenosti uvoza izvozom.

Razmjena BiH sa ostalim tržištima

Ukupan obim vanjskotrgovinske razmjene Bosne i Hercegovine sa ostalim tržištima u drugom kvartalu 2026. godine iznosio je 3,10 milijardi KM, od čega je izvoz iznosio 533,56 miliona KM i smanjen je za 17,1% u odnosu na prošlu godinu, dok je uvoz iznosio 2,57 milijardi KM i povećan je za 11,88%.

Posljedično, trgovinski deficit povećan je za 163,9 miliona KM (sa 1,65 milijardi KM na 2,03 milijardi KM), dok je pokrivenost uvoza izvozom smanjena sa 28% na 21%.

Najznačajniji partner iz ove grupe država je Turska, sa kojom je ostvaren obim razmjene u iznosu od 1,01 milijardi KM, od čega izvoz čini 211,56 miliona KM a uvoz 801,55 miliona KM. To u konačnici rezultira pokrivenošću uvoza izvozom od 26,4% i deficitom od 589,98 miliona KM.

Razmjena sa Kinom dodatno je povećala trgovinski disbalans. Uvoz je porastao za 43,8 miliona KM (sa 655,8 miliona KM na 699,6 miliona KM), dok je izvoz, usprkos rastu od 7,2 miliona KM, dostigao svega 20,2 miliona KM, što je rezultiralo deficitom od 679,4 miliona KM.

Uvoz iz Singapura povećan je za 109,2 miliona KM, uzrokovan uvozom aluminijske i proizvoda od aluminijske u vrijednosti od 101,14 miliona KM.

Ukupno posmatrano, pogoršanje robne razmjene sa ovom grupom zemalja prvenstveno je posljedica povećanja deficita u trgovini sa Turskom i Kinom i naglog pada izvoza u SAD, gdje je suficit iz prethodne godine praktično nestao.

Procenat učešća u ukupnoj vanjskotrgovinskoj razmjeni BiH (I-VI 2026.)

	UVOZ (%)	IZVOZ (%)	OBIM (%)	SALDO (%)
Učešće EU	66,9	76,7	70,5	53,7
Učešće CEFTA-e	14,7	15,3	14,9	13,8
Učešće EFTA-e	2,1	2,1	2,1	2,2
Učešće ostalih	16,3	5,9	12,5	30,2

Vodeće tarifne grupe

Analiza vodećih tarifnih grupa pokazuje da je vanjskotrgovinska razmjena Bosne i Hercegovine i dalje koncentrirana na energente, vozila, farmaceutske proizvode i sirovine u uvozu, dok izvoz dominantno čine proizvodi elektroindustrije, metalo-prerađivačkog sektora, namještaj, električna energija i proizvodi namjenske industrije.

U prvi šest mjeseci 2026. godine je dvadeset najznačajnijih tarifa ostvarilo skoro polovinu bh. izvoza. Najveću izvoznu vrijednost ostvarile su: izolirane žice sa 495,8 miliona KM, potvrđujući kontinuirano snažnu poziciju automobilske i elektroindustrije u izvoznoj strukturi Bosne i Hercegovine, zatim električna energija sa 346,96 miliona KM, konstrukcije od željeza i čelika sa 296,5 miliona KM, rude olova i koncentri sa 296,1 miliona KM te dijelovi za motorna vozila sa 295,6 miliona KM.

Ovakvi podaci potvrđuju da se izvoz Bosne i Hercegovine u najvećoj mjeri oslanja na proizvode više faze prerade, ali i na izvoz sirovina i električne energije. Koncentrirana potražnja za relativno uskim krugom izvoznih proizvoda i njihovih cijena na međunarodnom tržištu definiraju izvoz Bosne i Hercegovine.

Značajan doprinos izvozu dali su i proizvodi od aluminija, uključujući aluminij u sirovim oblicima (245,1 miliona KM), konstrukcije od aluminija (131,3 miliona KM) i šipke i profile od aluminija (129,2 miliona KM), što potvrđuje važnost metalske industrije za ukupni izvoz Bosne i Hercegovine.

Drvena industrija zadržala je značajno mjesto u izvozu kroz ostali namještaj (224,0 miliona KM) i rezanu građu (213,5 miliona KM), dok je među vodećim izvoznim proizvodima i vojna municija (TB 9306) sa ostvarenih 152,2 miliona KM.

Uvoz predvode energenti i vozila

Analiza vodećih tarifnih grupa pokazuje da je vanjskotrgovinska razmjena Bosne i Hercegovine i dalje koncentrirana na energente, vozila, farmaceutske proizvode i sirovine u uvozu.

U drugom kvartalu tekuće godine, dvadeset najznačajnijih uvoznih proizvoda ostvarilo je uvoz u vrijednosti od 5,34 milijardi KM, odnosno 34% ukupnog uvoza u Bosnu i Hercegovinu.

Najveću vrijednost uvoza ostvarila su naftna ulja i ulja dobivena od bitu-

menških minerala u iznosu od 1,40 milijardi KM, što potvrđuje izrazitu zavisnost Bosne i Hercegovine od uvoza energenata. Slijede putnički automobili sa 671,2 miliona KM te lijekovi sa 444,8 miliona KM, što odražava kontinuirano visoku domaću potražnju za farmaceutskim proizvodima.

Među vodećim uvoznim proizvodima značajno mjesto zauzimaju i aluminij u sirovim oblicima (422,6 miliona KM) i bakrena žica (312,2 miliona KM), koji predstavljaju važne inpute za domaću prerađivačku industriju i izvozno orijentiranu proizvodnju. Istovremeno, uvoz električne energije (180,8 miliona KM) potvrđuje nastavak potrebe za nadoknadom domaće proizvodnje električne energije.

Značajan dio uvoza odnosi se i na prehrambene proizvode, uključujući goveđe meso (154,6 miliona KM), pekarske proizvode (153,0 miliona KM), bezalkoholna pića (146,4 miliona KM), čokoladu i proizvode od kaka (124,5 miliona KM) te rafinirano suncokretovo ulje (110,6 miliona KM), što ukazuje na i dalje izraženu zavisnost domaćeg tržišta od uvoza pojedinih prehrambenih proizvoda.

Sektorska struktura razmjene

Analiza vanjske trgovine Bosne i Hercegovine po sektorima privrede ukazuje na to da je rast ukupnog izvoza Bosne i Hercegovine u drugom kvartalu 2026. godine najviše ostvaren uslijed kontinuiranog rasta izvoza metala, mašina i elektroindustrije koji su ublažili negativne posljedice pada izvoza energije, prehrambenih i hemijskih proizvoda. Istovremeno, kretanja u Evropskoj uniji, tj. usporena prerađivačka industrija, stagnacija proizvodnje kapitalnih dobara te ponovna energetska kriza, svakako utječu na izvozno orijentirane sektore Bosne i Hercegovine, što se ogleda u izvozu tekstilne i drvoprerađivačke industrije. Konkurentnost bh. izvoza ovisi o industrijskom kretanju Evropske unije te sposobnosti domaće industrije da održi proizvodnju unatoč rastu troškova energije i repromaterijala.

Najveći doprinos rastu izvoza ostvario je sektor ruda, metala i proizvoda, u kojem je izvoz povećan za 490,2 miliona KM ili 27,98%, dostigavši 2,24 milijarde KM. Ovakav rezultat je, prije svega, posljedica snažnog rasta izvoza aluminija, bakrenih proizvoda, metalnih konstrukcija i automobilske komponente,

što je moguć odraz stabilne potražnje evropske automobilske i metaloprerađivačke industrije. Istovremeno je uvoz ovog sektora povećan za 452 miliona KM, što ukazuje na veću nabavku sirovina i poluproizvoda za domaću izvozno orijentiranu proizvodnju.

Sektor mašina, aparata, mehaničkih uređaja, vozila i oružja povećao je izvoz za 125,5 miliona KM (5,74%) na 2,31 milijardi KM, čime je zadržao poziciju najvećeg izvoznog sektora Bosne i Hercegovine. Rast izvoza rezultat je prvenstveno povećane proizvodnje električnih kablova, dijelova za automobilsku industriju i elektroopreme, dok istovremeni rast uvoza za 110,3 miliona KM potvrđuje da domaća proizvodnja u velikoj mjeri zavisi od uvoznih komponenti i repromaterijala. Usprkos usporavanju evropske prerađivačke industrije, kompanije iz BiH zadržale su značajan dio postojećih lanaca dobavljača u automobilske industriji.

Najizraženiji pad izvoza zabilježen je u sektoru mineralnih goriva i električne energije, gdje je izvoz smanjen za 112,2 miliona KM ili 19,90%, dok je uvoz povećan za 91,6 miliona KM odnosno 5,20%. Smanjen je izvoz električne energije za 92,4 miliona KM. Ovakva kretanja mogu se povezati sa manjim raspoloživim viškovima električne energije za izvoz, većim potrebama domaćeg tržišta te promjenama cijena i ponude na regionalnom tržištu električne energije. Posljedica je značajno pogoršanje trgovinskog salda energetskog sektora. Istovremeno, posljednji dostupni podaci BHAS-a pokazuju rast proizvodnje električne energije i plina, ali pad prerađivačke industrije, što ukazuje na to da povećana proizvodnja nije bila dovoljna za očuvanje prethodnog nivoa izvoza energije.

U agroindustrijskom sektoru izvoz je smanjen za 20,3 miliona KM i iznosio je 605,2 miliona KM, uz istovremeno povećanje uvoza za 96,4 miliona KM pa je u konačnici u drugom kvartalu iznosio 2,74 milijardi KM. Produbljen je deficit na 2,13 milijardi KM, dok je pokrivenost iznosila tek 22,1%. Snažnija domaća potrošnja i sezonska ovisnost, uz limitirane domaće kapacitete proizvodnje, uzrokovala je veći uvoz.

Stagnacija izvoza mesa i mliječnih proizvoda te istovremeno uvoz svježeg ili rashlađenog mesa dostigao je 154,6 miliona KM u drugom kvartalu i nalazi se među top 20 uvoznih proizvoda. Ovakvi podaci navode na činjenicu da

Robna razmjena BiH po sektorima

Sektori privrede	I-VI 2025.		I-VI 2026.		Uvoz	Izvoz
	Uvoz KM	Izvoz KM	Uvoz KM	Izvoz KM	Porast u %	
Agroindustrijski sektor	2.643.234.322	625.499.249	2.739.637.007	605.160.587	3,65	-3,25
Mineralna goriva (ugalj, koks, plin, nafta) i el. energija	1.763.144.916	563.658.985	1.854.761.920	451.466.476	5,20	-19,90
Hemijski i farmaceutski proizvodi, đubriva, plastika, kaučuk, guma...	2.331.089.868	1.059.622.274	2.423.560.231	1.028.403.445	3,97	-2,95
Kamen, kreč, cement, beton, keramika i proizvodi	376.967.210	208.673.995	407.538.915	198.297.383	8,11	-4,97
Koža, krzno, tekstil i proizvodi	1.162.226.284	811.317.220	1.117.420.389	784.031.028	-3,86	-3,36
Drvo, papir i namještaj	727.403.214	1.317.891.136	745.636.111	1.324.880.006	2,51	0,53
Rude, metali i proizvodi	2.012.022.761	1.751.988.025	2.464.037.490	2.242.212.975	22,47	27,98
Mašine, aparati, mehanički uređaji, kotlovi, vozila, oružje	3.749.445.020	2.184.833.808	3.859.725.087	2.310.306.535	2,94	5,74
Ostali razni proizvodi	187.765.485	134.691.322	194.558.178	117.938.916	3,62	-12,44
UKUPNO	14.953.299.080	8.658.176.014	15.806.875.327	9.062.697.352	5,71	4,67

domaća proizvodnja nije imala značajnijeg povećanja na regionalnom i tržištu EU.

Domaći proizvođači mlijeka su u tekućoj godini u više navrata isticali probleme otežanog otkupa i plasmana mlijeka, što je vjerovatno uzrokovano strukturnim problemima (konkurencija uvoza, tržišni plasman itd.) tako da dio domaće proizvodnje ne nalazi tržište, dok se uvoz istovremeno povećava.

Uvoz pića, alkohola i sirćeta iznosio je 306,4 miliona KM i veći je za 14,2 miliona KM, dok je uvoz smanjen za oko 0,9 miliona KM. Uvoz od 146,6 miliona KM zaslađenih i aromatiziranih voda ukazuje na snažnu tržišnu poziciju stranih brendova, kao i veliku potražnju za njima. Posljedica je kontinuiran rast deficita ovog sektora unatoč dovoljnim domaćim kapacitetima.

Kamen, kreč, cement, beton, keramika i staklo imali su ukupno smanjenje izvoza za 5%, uz povećanje uvoza od 8,11%. Ovakav odnos, uz činjenicu da je povećan izvoz ruda, kamena i slično, ukazuje na to da je izvoz proizvoda sa višom dodanom vrijednošću stagnirao, što se može dovesti u vezu sa slabijim povjerenjem u građevinarstvu u EU, odnosno smanjenim investicijama u građevinske objekte.

Sektor hemije, farmaceutskih proizvoda i plastike je zabilježio smanjen izvoz, prvenstveno zbog hemijskih proizvoda (-11,78%), dok je izvoz farmaceutskih proizvoda povećan (22,21%), kao i izvoz plastike, gume i kaučuka (za 4,87%).

Istovremeno, uvoz farmaceutskih

proizvoda je veći za skoro 12% a lijekovi i biološki preparati su među najvećim uvoznim tarifama, što ukazuje na dosta ograničenu domaću proizvodnju.

Drveni sektor je ostvario rast izvoza za 0,53% i rast uvoza za 2,51% te ostvaruje suficit. Međutim, analizom tarifa ovog sektora potrebno je izdvojiti činjenicu da je rast izvoza drveta i proizvoda od drveta (10,74%) balansirao pad izvoza grupe namještaja, madraca i sl. (-6,19%) i papirne industrije (-14,74%), što ukazuje na pogoršanje izvozne strukture, odnosno pomjeranje izvoza u korist proizvoda niže dodane vrijednosti.

Analiza vanjskotrgovinske razmjene Bosne i Hercegovine u drugom kvartalu tekuće godine, u usporedbi sa istim periodom prethodne godine uz eksterne makroekonomske indikatore, pokazuje da Bosna i Hercegovina ima dosta ograničenu izvoznju bazu i visoku koncentraciju izvoza na ograničen broj tarifa. Rast izvoza jeste dobar signal, ali daleko od dovoljnog za ekonomski zamah i dostizanje evropskog prosjeka.

Izvoz sektora metaloprerađivačke, elektro i automobilske industrije dokazuju da kompanije mogu biti konkurentne na zahtjevnom tržištu EU.

Poboljšanje je moguće ukoliko Bosna i Hercegovina više iskoristi regionalne i evropske integracije za povećanje konkurentnosti odnosno produktivnosti te proširi proizvodnu bazu i svakako izvoz proizvoda više dodane vrijednosti.

Bosna i Hercegovina ostvaruje visok deficit i visoke stope uvoza. Međutim, nije suštinski izazov smanjivati uvoz

(uvoz sirovina je vjerovatno razvojno koristan), suštinski nedostatak je visok uvoz robe za finalnu potrošnju, uz istovremeno neiskorištene domaće kapacitete.

U dugoročnom periodu, ukoliko se Bosna i Hercegovina okrene ka domaćem razvoju i iskoristi postojeću regionalnu povezanost i evropske integracije za jačanje lanaca vrijednosti, tehnološko unapređenje, podstičaje domaćim proizvođačima, diverzifikaciju izvoznih tržišta i slično, neće morati ovisiti o kratkoročnim promjenama evropske ekonomije.

Za projiciranje ekonomske aktivnosti u 2026. godini navodimo izvještaj Centralne banke Bosne i Hercegovine iz maju prema kojem je smanjila projekciju realnog rasta Bosne i Hercegovine za 2026. godinu na 1,9% (nakon rasta od 2,1% u 2025. godini). Kao razlozi se navode slabljenje domaće i vanjske potražnje, više cijene energije, viši proizvodni i transportni troškovi, pritisak na profitabilnost kompanija i slabija investicijska aktivnost. Istovremeno, Centralna banka BiH projicira inflaciju od 4,7% uz doprinos vanjskih energetskih šokova, rasta cijene električne energije, plata i troškova usluga.

Ovakva projekcija navodi na zaključak da će se i vanjskotrgovinska razmjena Bosne i Hercegovine kretati istim tempom do kraja godine.

Sektor za makroekonomski sistem VTKBiH

Poljoprivredno-prehrambeni sektor u Bosni i Hercegovini

U prvih 6 mjeseci 2026. godine izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda je iznosio 605 miliona KM, što u ukupnom izvozu Bosne i Hercegovine čini 6,7%, dok je uvoz u prvih 6 mjeseci 2026. godine iznosio 2,7 milijardi KM, što u ukupnom uvozu Bosne i Hercegovine čini 17,3%. Ovo je rezultovalo deficitom u poljoprivredno-prehrambenom sektoru od 2,13 milijarde KM u prvih 6 mjeseci 2026. godine

Ukupan obim razmjene u trgovini poljoprivredno-prehrambenim proizvodima Bosne i Hercegovine sa svijetom u prvih 6 mjeseci 2026. godine dostigao je vrijednost od 3,34 milijarde KM (veći za 2,4% u odnosu na isti period prethodne 2025. godine), što je, između ostalog, i rezultat povećanja robne razmjene, ali i cijena robe uslijed inflacije. Obim razmjene u trgovini poljoprivredno-prehrambenim proizvodima čini 13,1% ukupne spoljnotrgovinske razmjene Bosne i Hercegovine za prvih 6 mjeseci 2026. godine.

Količinski, ukupan obim razmjene u trgovini poljoprivredno-prehrambenim proizvodima Bosne i Hercegovine sa svijetom u prvih 6 mjeseci 2026. godine je iznosio 1,49 miliona tona, što predstavlja povećanje (4,4%) u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosio 1,43 milion tona.

Vrijednosno, izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda je upadu za 3,2%, ali i količinski za 1,2% u odnosu na prvih 6 mjeseci 2025. godine. Kada posmatramo podatke uvoza u prvih 6 mjeseci tekuće godine, vrijednosno je došlo do povećanja za 3,7%, ali i količinski za 5,8% u odnosu na isti period

prethodne godine.

Tabele 1 i 2 pokazuju pokrivenost uvoza izvozom koja je u prvih 6 mjeseci 2026. godine iznosila 22,1%, te je zabilježen pad stope pokrivenosti uvoza izvozom za 1,6% u odnosu na isti period 2025. godine, kada je iznosio 23,7%.

Struktura razmjene prema zemljama/grupama zemalja

Evropska unija je najznačajniji partner Bosne i Hercegovine u trgovini poljoprivredno-prehrambenim proizvodima. Vrijednost uvoza iz EU iznosila je 1,64 milijardi KM (oko 60% ukupnog uvoza), dok je vrijednost izvoza iznosila 242 miliona KM ili oko 40% ukupnog izvoza.

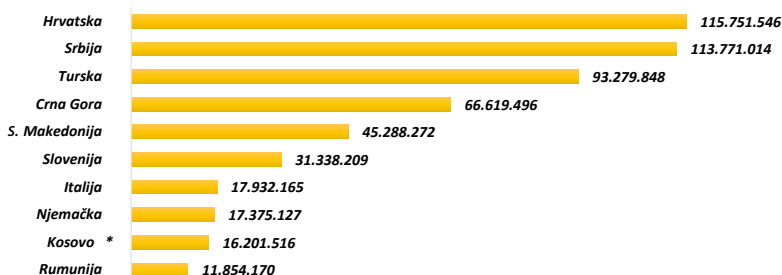
U Evropskoj uniji, Hrvatska predstavlja najznačajnijeg spoljnotrgovinskog partnera u ovom sektoru.

U prvih 6 mjeseci 2026. godine najviše se uvozilo iz: Hrvatske (525 miliona KM ili 19,2% ukupnog uvoza), Slovenije (165 miliona KM ili 6% ukupnog uvoza), Italije (162 miliona KM ili 5,9% ukupnog uvoza), Holandije (137 miliona KM ili 5% ukupnog uvoza) i Njemačke (131 milion KM ili 4,8% ukupnog uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda).

Među zemljama članicama EU u koje se najviše izvoze poljoprivredno-prehrambenih proizvodi iz BiH u prvih 6 mjeseci 2026. godine su: Hrvatska (115 miliona KM ili 19% ukupnog izvoza), Slovenija (31 milion ili 5% ukupnog izvoza), Italija (18 miliona KM ili 3% ukupnog izvoza), Njemačka (17 miliona KM ili 3% ukupnog izvoza) i Rumunija (12 miliona KM ili 2% ukupnog izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda).

Pregled vanjskotrgovinske razmjene BiH sa inostranstvom po državama

Izvoz top 10 zemalja u prvih šest mjeseci 2026. godine

Uvoz top 10 zemalja u prvih šest mjeseci 2026. godine

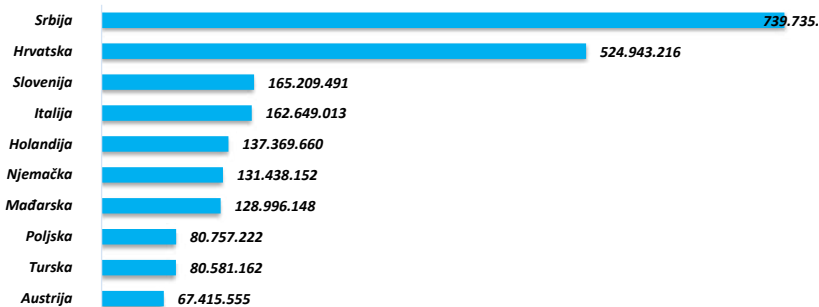

Tabela 1. Izvozni rezultati poljoprivredno-prehrambenog sektora u prvih 6 mjeseci 2025/2026. godine

Tarifne glave	Izvoz I-VI 2025. (kg)	Izvoz I-VI 2026. (kg)	Izvoz %	Izvoz I-VI 2025. (KM)	Izvoz I-VI 2026. (KM)	Izvoz %
Žive životinje	519.853	771.891	48,5	3.490.799	2.619.576	-25,0
Meso i jestivi klaonični proizvodi	4.264.955	3.145.073	-26,3	20.874.189	16.717.058	-19,9
Ribe, rakovi, mekušci i beskičmenjaci	1.664.684	1.557.016	-6,5	17.366.104	16.926.070	-2,5
Mlijeko i mliječni proizvodi, jaja peradi i prirodni med	37.583.847	35.667.170	-5,1	81.010.594	79.579.366	-1,8
Proizvodi životinjskog porijekla (nusproizvodi i otpaci)	7.397.747	6.406.498	-13,4	398.432	521.333	30,8
Sadnice povrća i voća, lukovice, rezano cvijeće	655.917	587.147	-10,5	7.506.698	7.684.417	2,4
Jestivo povrće	4.853.394	4.536.298	-6,5	17.801.531	13.466.856	-24,4
Jestivo voće i orašasti plodovi	7.598.374	5.827.022	-23,3	35.490.159	30.616.354	-13,7
Kafa i začini	845.999	920.561	8,8	12.545.536	14.445.764	15,1
Žitarice	3.771.474	4.647.349	23,2	3.154.397	5.231.970	65,9
Proizvodi mlinске industrije te slad i skrob	23.778.550	36.931.248	55,3	17.767.747	25.170.570	41,7
Industrijsko i ljekovito bilje, uljano sjeme i plodovi	2.202.280	2.151.742	-2,3	7.344.934	6.803.940	-7,4
Biljni sokovi i ekstrakti	57.370	70.681	23,2	124.914	175.133	40,2
Biljni materijali za pletarstvo i slično (npr. rogozi, bambus, lufa)	3.652	13.948	281,9	21.785	53.851	147,2
Ulja biljnog porijekla	48.084.865	36.478.953	-24,1	119.491.910	97.111.941	-18,7
Kobasice, konzervisane prerađevine od mesa i riba te mekušci	5.385.716	5.674.715	5,4	54.224.960	60.069.495	10,8
Šećer i proizvodi od šećera	4.744.356	3.359.818	-29,2	6.312.504	4.614.735	-26,9
Proizvodi koji sadrže kakao (namazi i čokolade) i kakao	1.494.804	1.753.662	17,3	11.428.697	13.017.001	13,9
Proizvodi na bazi žitarica i brašna, keksi i vafli te drugi pekarski proizvodi	17.119.637	18.556.625	8,4	77.201.511	83.097.387	7,6
Prerađevine od povrća i voća te orašastih plodova	2.662.281	2.497.073	-6,2	13.170.063	13.000.499	-1,3
Razni prehrambeni proizvodi i dodaci prehrani	9.404.657	10.629.061	13,0	32.012.250	33.843.023	5,7
Bezalkoholna i alkoholna pića, voda	85.428.494	96.042.222	12,4	63.112.149	62.165.967	-1,5
Hrana za životinje (uljane pogače i preparati)	26.309.299	14.127.565	-46,3	16.735.672	9.809.243	-41,4
Duvan i cigarete	402.234	266.481	-33,7	6.910.753	8.419.036	21,8
TOTAL:	296.234.441	292.619.819	-1,2	625.498.289	605.160.587	-3,3

Na drugom mjestu po značaju, količini i vrijednosti ostvarene trgovine poljoprivredno-prehrambenim proizvodima za BiH su zemlje CEFTA-e. Vrijednost uvoza iz zemalja CEFTA-e u prvih 6 mjeseci 2026. godine iznosila je 841 milion KM ili oko 31% ukupnog uvoza, dok je vrijednost izvoza iznosila 245 miliona KM ili oko 41% ukupnog izvoza.

Srbija predstavlja najznačajnijeg partnera u trgovini sa zemljama CEFTA-e. U prvih 6 mjeseci tekuće godine najviše se uvozilo iz Srbije (740 miliona KM ili 27% ukupnog uvoza), Sjeverne Makedonije (45 miliona KM ili 2% ukupnog uvoza), Albanije (34 miliona KM ili 1% ukupnog uvoza), Crne Gore (16 miliona KM ili 0,1% ukupnog uvoza) te Moldavije (2,8 miliona KM ili 0,1%) i Kosova* (2,5 miliona ili 0,1% ukupnog uvoza).

Izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u zemlje CEFTA-e u prvih 6 mjeseci 2026. godine išao je sljedećim redoslijedom: Srbija (114 miliona KM ili 19% ukupnog izvoza iz BiH), Crna Gora (66,6 miliona KM ili 11% ukupnog izvoza), Sjeverna Makedonija (45,3 miliona KM ili 7% ukupnog izvoza) te Kosovo* (16,2 miliona KM ili 3% ukupnog izvoza). Takođe, bilo je znatno manjeg izvoza u Albaniju (3,6 miliona KM ili 0,6% ukupnog izvoza) i Moldaviju (20 hiljade KM ili 0,003 % ukupnog izvoza).

Posmatrajući navedene podatke, zaključujemo da pozitivan bilans spolnotrgovinske razmjene među zemljama CEFTA-e imamo sa Crnom Gorom, Sjevernom Makedonijom i Kosovom*. Ogroman deficit bilježimo sa Srbijom, i to od 626 miliona KM.

Najznačajniji spolnotgovinski partner iz ostatka svijeta u poljoprivredno-prehrambenom sektoru je Turska sa kojom BiH ima potpisan ugovor o slobodnoj trgovini, iz koje se u prvih 6 mjeseci 2026. godine uvezlo poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u vrijednosti od 80,5 miliona KM ili 3% ukupnog uvoza. Izvoz u Tursku iznosio je vrijednosno 93 miliona KM ili 15% od ukupnog izvoza pa smo, prema navedenim podacima, u prvih 6 mjeseci ove godine u značajnijem plusu, tj. suficitu razmjene od 12,5 miliona KM. Osim Turske, značajniji spolnotgovinski partner iz ostatka svijeta su Kina, Tajland, Ukrajina i SAD.

Tabela 2. Uvozni rezultati poljoprivredno-prehrambenog sektora u prvih 6 mjeseci 2025/2026. godine

Tarifne glave	Uvoz I-VI 2025. (kg)	Uvoz I-VI 2026. (kg)	Uvoz %	Uvoz I-VI 2025. (KM)	Uvoz I-VI 2026. (KM)	Uvoz %
Žive životinje	8.328.627	7.679.718	-7,8	50.293.165	57.976.829	15,3
Meso i jestivi klaonični proizvodi	33.620.710	32.582.985	-3,1	266.178.577	259.983.234	-2,3
Ribe, rakovi, mekušci i beskičmenjaci	3.724.839	3.325.659	-10,7	27.300.146	26.849.710	-1,6
Mlijeko i mliječni proizvodi, jaja peradi i prirodni med	25.868.620	25.948.181	0,3	132.552.411	127.574.086	-3,8
Proizvodi životinjskog porijekla (nusproizvodi i otpaci)	171.950	185.672	8,0	2.620.012	2.926.320	11,7
Sadnice povrća i voća, lukovice, rezano cvijeće	9.485.848	9.407.197	-0,8	21.374.912	23.026.772	7,7
Jestivo povrće	69.290.102	74.040.238	6,9	101.319.259	102.315.748	1,0
Jestivo voće i orašasti plodovi	98.117.161	103.393.450	5,4	164.475.838	173.917.390	5,7
Kafa i začini	10.151.142	10.497.608	3,4	119.393.935	113.261.550	-5,1
Žitarice	213.792.791	282.577.713	32,2	125.997.080	145.413.973	15,4
Proizvodi mlinске industrije te slad i skrob	43.672.301	48.040.741	10,0	31.404.743	32.329.982	2,9
Industrijsko i ljekovito bilje, uljano sjemenje i plodovi	37.491.880	20.070.123	-46,5	54.047.705	37.019.737	-31,5
Biljni sokovi i ekstrakti	40.461	54.820	35,5	1.301.961	1.425.914	9,5
Biljni materijali za pletarstvo i slično (npr. rogozi, bambus, lufa)	36.607	44.720	22,2	85.476	95.032	11,2
Ulja biljnog porijekla	57.883.007	56.830.341	-1,8	157.465.329	156.969.963	-0,3
Kobasice, konzervisane prerađevine od mesa i riba	9.853.892	11.257.289	14,2	80.066.387	91.359.670	14,1
Šećer i proizvodi od šećera	50.992.729	47.945.157	-6,0	80.978.263	70.900.280	-12,4
Proizvodi koji sadrže kakao (namazi i čokolade) i kakao	9.734.353	9.789.483	0,6	126.033.280	130.668.155	3,7
Proizvodi na bazi žitarica i brašna, keksi i vafli te drugi pekarski proizvodi	32.119.460	34.717.985	8,1	202.072.013	227.985.875	12,8
Prerađevine od povrća i voća te orašastih plodova	20.726.874	22.583.149	9,0	84.412.251	91.880.979	8,8
Razni prehrambeni proizvodi i dodaci prehrani	28.164.532	27.958.086	-0,7	256.119.619	268.180.777	4,7
Bezalkoholna i alkoholna pića, voda	209.573.133	214.605.926	2,4	291.067.138	306.431.290	5,3
Hrana za životinje (uljane pogače i preparati)	157.469.543	152.766.958	-3,0	145.442.373	142.280.256	-2,2
Duvan i cigarete	2.798.265	2.967.162	6,0	120.008.956	148.863.485	24,0
TOTAL:	1.133.108.825	1.199.270.358	5,8	2.642.010.831	2.739.637.007	3,7

Struktura razmjene prema proizvodima/grupama proizvoda

Uopšteno, kada analiziramo izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz Bosne i Hercegovine u dužem periodu, sa manjim ili većim oscilacijama iz godine u godinu, zaključujemo da je on uglavnom baziran na nekoliko kategorija proizvoda, kao što su: bezalkoholna pića, mlijeko, biljna ulja, proizvodi konditorske industrije, konzervisani proizvodi od peradi, ali i svježe i smrznuto pileće meso i smrznute maline.

U prvih 6 mjeseci 2026. godine, u odnosu na isti period godinu ranije, povećanje izvoza i vrijednosno i količinski najviše je zabilježeno kod:

- proizvoda mlinске industrije, brašna: količinski više za 13.153 t (povećanje

- od 55,3%) ili vrijednosno 7,4 miliona KM više (povećanje od 41,7%),
- proizvoda na bazi žitarica, keksa i vafila: količinski više za 1.437 t (povećanje od 8,4%) ili vrijednosno 5,9 miliona KM više (povećanje od 7,6%),
- raznih prehrambenih proizvoda i dodataka u prehrani: količinski više za 1.224 t (povećanje od 13%) ili vrijednosno 1,8 miliona KM više (povećanje od 5,7 %),
- žitarica: količinski više za 876 t (povećanje od 23,2%) ili vrijednosno 2 miliona KM više (povećanje od 65,9%),
- kafe i začina: količinski više za 74,6 t (povećanje od 8,8 %) ili vrijednosno 1,9 miliona KM više (povećanje od 15,1%),
- kobasica i konzervisanih prerađevi-

na: količinski više za 289 t (povećanje od 5,4%) ili vrijednosno 5,8 miliona KM više (povećanje od 10,8%),

- proizvoda koji sadrže kakao (namazi i čokolade) i kakao: količinski više za 259 t (povećanje od 17,3%) ili vrijednosno 1,9 miliona KM više (povećanje od 15,1%).

Osim navedenog, bilo je proizvoda kod kojih je došlo do smanjenja izvoza količinski, ali zbog veće jedinične vrijednosti došlo je do povećanja u odnosu na isti period godinu ranije. To je slučaj za:

- duvan i cigarete: količinski manje za 135,8 t (pad od 33,7%), ali vrijednosno 1,5 miliona KM više (povećanje od 21,8 %).

Kada je u pitanju smanjenje izvoza i vrijednosno i količinski, ono je najviše zabilježeno kod:

- ulja i masti biljnog porijekla: količinski manje za 11.606 t (pad od 24,1%) ili vrijednosno 22,3 miliona KM manje (pad od 18,7%),
- proizvoda za ishranu životinja: količinski manje za 12.182 t (pad od 46,3%) ili vrijednosno 6,9 miliona KM manje (pad od 41,4%),
- šećera i proizvoda od šećera: količinski manje za 1.384 t (pad od 29,2%) ili vrijednosno 1,7 miliona KM manje (pad od 26,9%),
- kod grupe proizvoda mlijeko i mliječni proizvodi, jaja peradi i prirodni med: količinski manje za 1.917 t (pad od 5,1%) ili vrijednosno 1,4 miliona KM manje (pad od 1,8%),
- voća: količinski manje za 1.771 t (pad od 23,3%) ili vrijednosno 4,9 miliona KM manje (pad od 13,7%),
- mesa i klaoničnih proizvoda: količinski manje za 1.119 t (pad od 26,3%) ili vrijednosno 4,2 miliona KM manje (pad od 19,9%).

Analizirajući uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Bosnu i Hercegovinu posljednjih nekoliko godina, vidimo da je on u najvećem dijelu orijentisan na uvozu: žitarica, mesa, alkoholnih i bezalkoholnih pića, hrane za životinje i južnog voća, mada ne možemo zanemariti ni ostale kategorije proizvoda, jer je tržište u BiH u velikoj mjeri zavisno od drugih tržišta.

U prvih 6 mjeseci 2026. godine, u odnosu na isti period godinu ranije, povećanje uvoza i vrijednosno i količinski je zabilježeno kod:

- žitarica: količinski više za 68.785 t (povećanje od 32,2%) ili vrijednosno 19,4 miliona KM više (povećanje od 15,4%),
- voća i orašastih plodova: količinski više za 5.276 t (povećanje od 5,4%) ili vrijednosno 9,4 miliona KM više (povećanje od 5,7%),
- bezalkoholnih i alkoholnih pića, voda: količinski više za 5.033 t (povećanje od 2,4%) ili vrijednosno 15,4 miliona KM više (povećanje od 5,3%),
- povrća: količinski više za 4.750 t (povećanje od 6,9%) ili vrijednosno 1,0 milion KM više (povećanje od 1%),
- proizvoda mlinarske industrije: količinski više za 4.368 t (povećanje od 10%) ili vrijednosno 0,9 miliona KM više (povećanje od 2,9%),

- pekarskih proizvoda i proizvoda konditorske industrije (keksa i vafla): količinski više za 2.599 t (povećanje od 8,1%) ili vrijednosno 25,9 miliona KM više (povećanje od 12,8%),
- prerađevina od povrća, voća i orašastih plodova: količinski više za 1.856 t (povećanje od 9%) ili vrijednosno 7,5 miliona KM više (povećanje od 8,8%),
- kobasica, konzerviranih prerađevina od mesa i ribe: količinski više za 1.403 t (povećanje od 14,2%) ili vrijednosno 11,3 miliona KM više (povećanje od 14,1%),
- duvana i cigareta: količinski više za 169 t (povećanje od 6%) ili vrijednosno 28,9 miliona KM više (povećanje od 24%).

Kada je u pitanju smanjenje uvoza i vrijednosno i količinski, ono je najviše zabilježeno kod:

- industrijskog i ljekovitog bilja i uljanog sjemenja: količinski manje za 17.422 t (smanjenje od 46,5%) ili vrijednosno 17 miliona KM manje (smanjenje od 31,5%),
- hrane za životinje (uljane pogače i preparati): količinski manje za 4.703 t (smanjenje od 3%) ili vrijednosno 3,2 miliona KM manje (smanjenje od 2%),
- šećera i proizvoda od šećera: količinski manje za 3.048 t (smanjenje od 6%) ili vrijednosno 10,1 miliona KM manje (smanjenje od 12,4%),
- mesa: količinski manje za 1.038 t (smanjenje od 3,1%) ili vrijednosno 6,2 miliona KM manje (smanjenje od 2,3%).

Osim navedenog, bilo je i „mješovitih trendova“, tačnije, proizvoda kod kojih je došlo do smanjenja uvoza koli-

činski, ali zbog veće jedinične vrijednosti došlo je do povećanja i obrnuto:

- žive životinje: količinski manje za 648,9 t (smanjenje od 7,8%), ali vrijednosno 7,7 miliona KM više (povećanje od 15,3%),
- razni prehrambeni proizvodi i dodaci prehrani: količinski manje za 206,4 t (smanjenje od 0,7%), ali vrijednosno 12,1 milion KM više (povećanje od 4,7%),
- kafa i začini: količinski više za 346,5 t (povećanje od 3,4%), ali vrijednosno 6,1 milion KM manje (smanjenje od 5,1%),
- mlijeko i mliječni proizvodi, jaja i med: količinski više za 79,6 t (povećanje od 0,3%), ali vrijednosno 5 miliona KM manje (smanjenje od 3,8%).

Dinamiku spoljnotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u periodu od posljednje tri godine obilježila su globalna ekonomska kretanja, inflatorni pritisci i skokovi cijena energenata i hrane. Poremećaji na globalnom tržištu su imali izuzetno jak uticaj na poljoprivredni sektor i tržište hrane, kao i njihove lance snabdijevanja kako u cijelom svijetu tako i u BiH, jer naše tržište je u velikoj mjeri zavisno od tržišta ostatka svijeta, prvenstveno susjednih zemalja i EU.

Kriza je u najvećoj mjeri pogodila ratarsku i stočarsku proizvodnju zbog značajnog rasta cijena inputa (mineralnih đubriva, goriva, sjemenskog i sadnog materijala, zaštitnih sredstava i dr.). Posljedično je pogođen i cijeli prehrambeni sektor, koji direktno zavisi od uvoza sirovina za prerađu, ali i od znatno skuplje domaće proizvodnje.

Radoš Šehovac

Hemijska industrija u Bosni i Hercegovini

Hemijska industrija predstavlja jedan od strateški važnih sektora privrede Bosne i Hercegovine, s direktnim utjecajem na izvozne rezultate, industrijsku proizvodnju i zaposlenost. Sektor obuhvata širok spektar proizvoda - od neorganskih i organskih hemikalija, farmaceutskih proizvoda i đubriva, do boja, lakova, sapuna i raznih hemijskih preparata.

U posmatranom periodu januar-juni 2026. godine, sektor hemijske industrije bilježi određene promjene u strukturi i obimu vanjskotrgovinske razmjene, pod utjecajem globalnih ekonomskih kretanja, kretanja cijena sirovina i energenata, inflatornih pritisaka te promjena u potražnji na ključnim izvoznim tržištima. Analiza koja slijedi daje detaljan pregled izvoznih i uvoznih tokova, strukturnih promjena i ključnih trendova u sektoru

U periodu januar-juni 2026. godine, ukupan izvoz hemijske industrije Bosne i Hercegovine iznosio je 504.414.928,89 KM, dok je u istom periodu 2025. godine iznosio 539.876.197,32 KM. To predstavlja pad izvoza u vrijednosnom smislu za oko 6,6% u poređenju s prethodnom godinom, uz istovremeno smanjenje ukupne izvezeno količine sa 551,6 miliona kg na 485,7 miliona kg.

Ukupan uvoz hemijske industrije u navedenom periodu 2026. godine iznosio je 1.181.655.003,60 KM, što je rast u odnosu na isti period 2025. godine kada je uvoz iznosio 1.131.521.594,30 KM (povećanje od oko 4,4%). Uvezena količina je, međutim, smanjena sa 313,8 miliona kg na 289,5 miliona kg, što ukazuje na rast prosječnih uvoznih cijena po kilogramu.

Vanjskotrgovinski saldo hemijskog sektora za prvih šest mjeseci 2026. godine je negativan i iznosi -677.240.074,71 KM, što je pogoršanje u odnosu na isti period 2025. godine kada je deficit iznosio -591.645.396,98 KM. Pokrivenost uvoza izvozom iznosi oko 42,7%, u poređenju sa oko 47,7% u istom periodu prethodne godine, što ukazuje na smanjenje relativne konkurentnosti sektora u posmatranom periodu.

Izvozni rezultati

Izvoz hemijske industrije BiH u navedenom periodu 2026. bilježi pad ukupne vrijednosti u poređenju s istim periodom 2025. godine. Pad je posebno izražen u segmentu neorganskih hemijskih proizvoda (tarifa 28), gdje je vrijednost izvoza smanjena sa 388,1 milion

KM na 341,7 miliona KM, kao i kod organskih hemijskih proizvoda (tarifa 29), gdje je pad još drastičniji - sa 13,8 miliona KM na svega 2,5 miliona KM. Ovakva kretanja mogu biti posljedica smanjene potražnje na ključnim tržištima, pada cijena određenih hemikalija na globalnom tržištu, ali i promjena u domaćoj proizvodnoj aktivnosti.

S druge strane, farmaceutski sektor (tarifa 30) bilježi rast izvoza - sa 70,9 miliona KM na 86,6 miliona KM, što je pozitivan signal i ukazuje na jačanje izvozne pozicije domaćih farmaceutskih kompanija. Rast bilježe i razni proizvodi hemijske industrije (tarifa 38) - sa 24,7 miliona KM na 29,5 miliona KM, kao i ekstrakti za štavljenje i bojenje (tarifa 32) - sa 22,7 miliona KM na 24,5 miliona KM.

Izvoz I-VI 2026.

504.414.928,89 KM

Pad od ~6,6% u odnosu na I-VI 2025. (539.876.197,32 KM)

Uvoz I-VI 2026.

1.181.655.003,60 KM

Rast od ~4,4% u odnosu na I-VI 2025. (1.131.521.594,30 KM)

Vanjskotrgovinski saldo

-677.240.074,71 KM

Pogoršanje u odnosu na -591.645.396,98 KM u I-VI 2025.

Pokrivenost uvoza izvozom

~42,7%

Pad u odnosu na ~47,7% u istom periodu prethodne godine

Izvoz hemijske industrije BiH za prvih 6 mjeseci 2025/2026. godine

Naziv (Tarifa 2)	I–VI 2025. u kg	I–VI 2025. u KM	I–VI 2026. u kg	I–VI 2026. u KM
28 – Neorganski hemijski proizvodi	471.393.538	388.056.009	403.392.679	341.733.552
29 – Organski hemijski proizvodi	6.200.578	13.846.584	1.220.446	2.470.357
30 – Farmaceutski proizvodi	711.683	70.884.835	1.041.013	86.631.351
31 – Đubriva	2.744.690	1.633.253	1.555.464	1.220.474
32 – Ekstrakti za štavljenje/bojenje, boje, lakovi	33.794.697	22.658.626	42.543.403	24.471.285
34 – Sapun, površinski aktivna sredstva, preparati	6.450.053	16.444.542	6.874.942	16.089.636
35 – Bjelančevinaste materije, skrobovi, ljepkovi	3.250.852	1.513.105	3.224.628	2.150.224
37 – Fotografski i kinematografski proizvodi	14.690	118.908	12.397	101.275
38 – Razni proizvodi hemijske industrije	27.031.938	24.720.337	25.851.850	29.546.775
UKUPNO	551.592.719	539.876.197	485.716.823	504.414.929

Analiza prosječne vrijednosti po kilogramu pokazuje da je, unatoč padu ukupnih izvezenih količina, vrijednost izvoza relativno stabilna u nekim segmentima, dok je u segmentu neorganskih hemikalija pad i u količini i u vrijednosti. Farmaceutski sektor bilježi rast i u količini i u vrijednosti, što ukazuje na izvoz proizvoda više dodane vrijednosti. Prosječna vrijednost po kilogramu za farmaceutske proizvode daleko premašuje prosjek sektora, što potvrđuje stratešku važnost ovog segmenta za ukupne izvozne rezultate.

Izvozna tržišta i najznačajniji izvozni proizvodi

Izvoz hemijske industrije BiH karakterizira visoka koncentracija na nekoliko ključnih tržišta. Vodeće izvozno tržište je Italija sa 70.148.949,23 KM, slijede Srbija sa 53.940.256,56 KM, Slovenija sa 53.143.177,12 KM, Hrvatska sa 43.596.301,51 KM i Njemačka sa 42.380.151,97 KM. Ovih pet tržišta zajedno čine dominantan udio u uku-

pnom izvozu, što ukazuje na ograničenu geografsku diverzifikaciju i visoku ovisnost o regionalnim i evropskim tržištima.

Kada je riječ o najznačajnijim izvoznim proizvodima na nivou 10-cifrene tarifne oznake, dominiraju: dinatrijev karbonat (2836200000) sa 86.783.871,43 KM i 183.671.860 kg, aluminijev hidroksid (2818300000) sa 83.416.439,49 KM i 94.203.914 kg te farmaceutski preparati za pojedinačnu prodaju (3004900010) sa 53.311.499,42 KM. Slijede sulfidi (2830908500) sa 50.547.662,71 KM, aluminijev oksid (2818200000) sa 48.282.353,05 KM i natrijev hidrogenkarbonat (2836300000) sa 32.051.393,85 KM.

Struktura izvoza pokazuje da dominiraju proizvodi relativno niže dodane vrijednosti (mineralne hemikalije poput karbonata, hidroksida i sulfida) koji se izvoze u velikim količinama po relativno niskim cijenama po kilogramu. Izuzetak su farmaceutski proizvodi koji, iako u manjim količinama, ostvaruju

visoke vrijednosti, što potvrđuje njihov strateški značaj za ukupne izvozne rezultate sektora.

Najznačajnija izvozna tržišta

Italija

51.568.780,46 kg
70.148.949,23 KM

Srbija

25.437.360,23 kg
53.940.256,56 KM

Slovenija

50.436.599,05 kg
53.143.177,12 KM

Hrvatska

67.974.151,23 kg
43.596.301,51 KM

Njemačka

52.813.246,31 kg
42.380.151,97 KM

Najznačajniji izvozni proizvodi

Tarifa 10	Naziv	kg	KM
2836200000	-dinatrijev karbonat	183.671.860	86.783.871
2818300000	-aluminijev hidroksid	94.203.914,	83.416.439
3004900010	- - pripremljeni u oblike ili pakiranja za pojedinačnu prodaju	661.292	53.311.499
2830908500	- - ostali (sulfidi)	1.293.248	50.547.663
2818200000	- aluminijev oksid, osim umjetnog korunda	50.405.860	48.282.353
2836300000	-natrijev hidrogenkarbonat (natrijev bikarbonat)	50.147.968	32.051.394
2842100000	- dvostruki ili kompleksni silikati, uključujući aluminosilikate	16.115.315	25.395.792
3004900000	- ostalo	211.860	19.354.967
3809910000	- koji se koriste u tekstilnoj industriji i sličnim industrijama	8.217.502	14.542.670
3214900000	- ostalo	41.021.783	14.470.884

Trendovi u uvozu

Uvoz hemijske industrije BiH u prvih šest mjeseci 2026. godine iznosi 1.181.655.003,60 KM, što je povećanje od oko 4,4% u odnosu na isti period 2025. godine (1.131.521.594,30 KM). Istovremeno, ukupna uvezena količina je smanjena sa 313,8 miliona kg na

289,5 miliona kg, što jasno ukazuje na rast prosječnih uvoznih cijena po kilogramu. Ovaj trend je posebno izražen u farmaceutskom sektoru i segmentu organskih hemikalija.

Dominantna tarifna grupa u uvozu su farmaceutski proizvodi (tarifa 30), čija vrijednost uvoza raste sa 526,9 miliona KM na 589,7 miliona KM i pred-

stavlja rast od oko 11,9%. Ovo je daleko najveća stavka u uvozu i odražava visoku ovisnost domaćeg tržišta o uvoznim lijekovima i farmaceutskim preparatima. Slijede tarifa 34 (sapun i površinski aktivna sredstva) sa 129,7 miliona KM, tarifa 38 (razni hemijski proizvodi) sa 141,4 miliona KM i tarifa 32 (boje, lakovi, kitovi) sa 125,2 miliona KM.

Uvoz hemijske industrije BiH za prvih 6 mjeseci 2025/2026. godine

Naziv (Tarifa 2)	I–VI 2025. u kg	I–VI 2025. u KM	I–VI 2026. u kg	I–VI 2026. u KM
28 – Neorganski hemijski proizvodi	52.804.045	51.146.476	38.779.236	37.377.409
29 – Organski hemijski proizvodi	15.076.501	75.941.736	8.209.236	61.575.485
30 – Farmaceutski proizvodi	4.881.996	526.985.884	4.642.381	589.734.549
31 – Đubriva	83.217.557	67.436.964	74.166.241	63.053.199
32 – Boje, lakovi, kitovi	63.099.566	113.930.797	66.254.094	125.216.961
34 – Sapun, površinski aktivna sredstva	33.493.384	121.901.639	36.430.123	129.691.768
35 – Bjelančevinaste materije, ljepkovi	5.322.659	27.919.921	6.139.993	30.429.930
37 – Fotografski i kinematografski proizvodi	253.907	3.019.179	265.600	3.144.116
38 – Razni hemijski proizvodi	55.684.330	143.238.998	54.564.603	141.431.587
UKUPNO	313.833.947	1.131.521.594	289.451.507	1.181.655.004

Uvozna tržišta i najznačajniji uvozni proizvodi

Uvoz hemijske industrije BiH karakterizira visoka koncentracija dobavljača. Vodeće uvozno tržište je Srbija sa 206.366.694,78 KM (95.578.509,14 kg), slijedi Slovenija sa 198.134.588,52 KM (51.472.834,84 kg), zatim nepoznata država sa 133.119.736,98 KM (1.591.883,30 kg), što vjerovatno odražava uvoz putem posrednika ili specifičnih komercijalnih aranžmana, te Hrvatska sa 110.121.046,17 KM i Njemačka sa 95.662.231,78 KM.

Najznačajniji uvozni proizvodi na nivou 10-cifrene tarifne oznake su farmaceutski preparati za pojedinačnu prodaju (3004900010) sa 326.304.362,75

KM i 3.433.038,94 kg. Što je daleko najveća stavka u uvozu. Slijede imunološki proizvodi (3002150000) sa 98.595.727,31 KM, preparati za pranje (3402509000) sa 61.186.871,63 KM te farmaceutski preparati koji sadrže inzulin (3004310000) sa 27.790.972,70 KM.

Struktura uvoza jasno pokazuje da farmaceutski sektor dominira uvozom

kako po vrijednosti tako i po prosječnoj cijeni po kilogramu. Uvoz lijekova, imunoloških preparata i dijagnostičkih reagenasa odražava visoku ovisnost domaćeg zdravstvenog sistema o uvoznim farmaceutskim proizvodima, što predstavlja i strukturni izazov i potencijalnu razvojnu priliku za domaću farmaceutsku industriju.

Najznačajnija uvozna tržišta

Država	kg	KM
Srbija	95.578.509	206.366.695
Slovenija	51.472.835	198.134.589
Nepoznata država	1.591.883	133.119.737
Hrvatska	37.177.942	110.121.046
Njemačka	11.350.560	95.662.232

Najznačajniji uvozni proizvodi

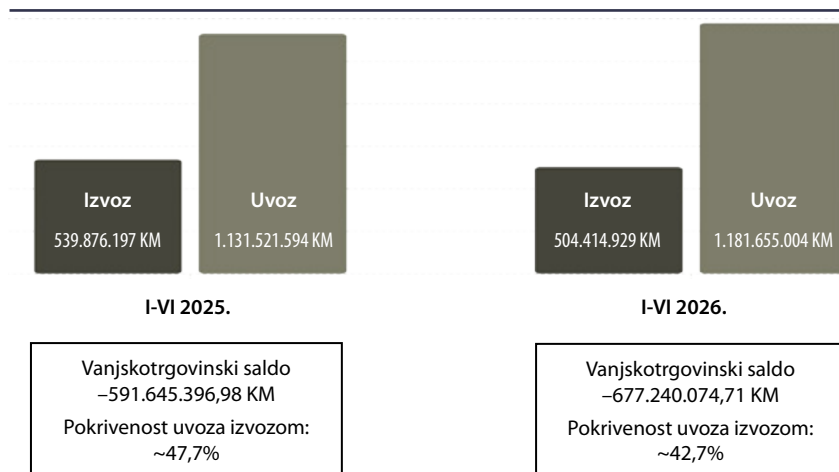
T 2	Tarifa 10	Naziv	kg	KM
30	3004900010	-- pripremljeni u oblike ili pakiranja za pojedinačnu prodaju	3.433.039	326.304.363
30	3002150000	imunološki proizvodi, pripremljeni u odmerene doze ili oblike ili pakiranja za pojedinačnu prodaju	17.064	98.595.727
34	3402509000	Preparati za pranje, pomoćni preparati za pranje i preparati za čišćenje	21.108.074	61.186.872
30	3004390010	--- pripremljeni u oblike ili pakiranja za pojedinačnu prodaju	87.223	32.004.701
32	3214900000	- ostalo	37.519.758	29.221.947
30	3004310000	-- što sadrže inzulin	50.128	27.790.973
38	3822190000	ostalo (dijagnostički reagensi)	291.339	26.512.495
30	3004200010	-- pripremljeni u oblike ili pakiranja za pojedinačnu prodaju	137.375	17.273.354
31	3105201000	-- sa masenim udjelom azota većim od 10% u suhom bezvodnom proizvodu	18.459.674	17.046.127
31	3102401000	-- sa masenim udjelom azota ne većim od 28%	23.382.635	15.700.706

Bilans hemijskog sektora

Vanjskotrgovinski bilans hemijskog sektora BiH za period januar–juni 2026. godine je negativan i iznosi –677.240.074,71 KM. U istom periodu 2025. godine deficit je iznosio 591.645.396,98 KM, što znači da se vanjskotrgovinski deficit povećao za oko 85,6 miliona KM ili oko 14,5%.

Pokrivenost uvoza izvozom u navedenom periodu iznosi oko 42,7%, u poređenju sa oko 47,7% u istom periodu 2025. godine. Ovaj pad pokrivenosti ukazuje na pogoršanje relativne konkurentske pozicije sektora: izvoz raste sporije od uvoza, a apsolutna vrijednost izvoza pada dok uvoz raste.

Negativan saldo nije neuobičajen za hemijsku industriju BiH s obzirom na visoku ovisnost o uvozu farmaceutskih proizvoda i sirovina za domaću prerađivačku industriju. Međutim, trend povećanja deficita zahtijeva pažnju, posebno u kontekstu jačanja domaće proizvodnje i supstitucije uvoza tamo gdje

je to ekonomski opravdano. Ključni doprinos deficitu dolazi iz farmaceutskog segmenta, gdje uvoz (589,7 miliona KM) daleko premašuje izvoz (86,6 miliona KM), što rezultira sektorskim deficitom od oko 503 miliona KM samo u ovoj tarifnoj grupi.

Zaključak

Hemijska industrija Bosne i Hercegovine je u prvih šest mjeseci 2026. godine prošla kroz period određenih strukturalnih promjena i izazova. Ukupan izvoz bilježi pad od oko 6,6% u poređenju s istim periodom prethodne godine, dok uvoz raste za oko 4,4%, što rezultira povećanjem vanjskotrgovinskog deficita na -677,2 miliona KM i padom pokrivenosti uvoza izvozom na oko 42,7%.

Glavni izazovi sektora uključuju: visoku ovisnost o uvozu farmaceutskih proizvoda, dominaciju izvoza mineralnih hemikalija niže dodane vrijednosti, geografsku koncentraciju tržišta te pritiske na troškove poslovanja uslijed globalnih kretanja cijena sirovina i energenata. Pad izvoza organskih hemikalija (tarifa 29) posebno je zabrinjavajući i zahtijeva detaljniju analizu uzroka.

Glavne prilike za sektor leže u daljnjem razvoju farmaceutske industrije, koja već pokazuje pozitivne trendove rasta izvoza, te u povećanju izvoza proizvoda više dodane vrijednosti. Rast izvoza raznih hemijskih proizvoda (tarifa 38) i boja i lakova (tarifa 32) također su pozitivni signali koji ukazuju na potencijal za diversifikaciju izvozne strukture.

Očekuje se da će u nastavku godine globalna ekonomska kretanja, kretanja cijena energenata i sirovina te regulatorne promjene nastaviti utjecati na sektor. Preporučuje se fokus na: jačanje konkurentnosti domaće farmaceutske industrije i supstituciju uvoza, diversifikaciju izvoznih tržišta izvan regiona, povećanje udjela proizvoda više dodane vrijednosti u izvozu te praćenje globalnih trendova u hemijskoj industriji radi pravovremenog prilagođavanja.

Nejira Močević

Ključni trendovi

Na osnovu analize vanjskotrgovinske razmjene hemijskog sektora BiH za period januar–juni 2026. godine, mogu se identificirati sljedeći ključni trendovi i opažanja:

Pad izvoza neorganskih hemikalija

Tarifa 28 bilježi pad vrijednosti izvoza sa 388,1 miliona KM na 341,7 miliona KM, uz smanjenje izvezenih količina. Ovo je najznačajnija promjena u strukturi izvoza i direktno utječe na ukupne izvozne rezultate sektora.

Rast farmaceutskog izvoza

Tarifa 30 bilježi rast izvoza sa 70,9 miliona KM na 86,6 miliona KM, što je pozitivan signal i ukazuje na jačanje izvozne pozicije domaćih farmaceutskih kompanija i pomak prema proizvodima više dodane vrijednosti.

Rast uvoza farmaceutskih proizvoda

Uvoz farmaceutskih proizvoda raste sa 527 miliona KM na 589,7 miliona KM, što odražava visoku ovisnost domaćeg tržišta o uvoznim lijekovima i farmaceutskim preparatima, posebno imunološkim proizvodima i inzulinom.

Rast prosječnih uvoznih cijena

Ukupna uvezena količina je smanjena, ali vrijednost uvoza raste, što jasno ukazuje na rast prosječnih uvoznih cijena po kilogramu. Ovaj trend je posebno izražen u farmaceutskom sektoru i segmentu organskih hemikalija.

Geografska koncentracija

I izvoz i uvoz su visoko geografski koncentrirani - pet vodećih tržišta dominira u oba smjera razmjene. Ograničena diverzifikacija tržišta predstavlja strukturalni rizik za sektor.

Dominacija mineralnih hemikalija u izvozu

Struktura izvoza i dalje je dominantno zasnovana na mineralnim hemikalijama niže dodane vrijednosti (karbonati, hidroksidi, sulfidi) koje se izvoze u velikim količinama po relativno niskim cijenama po kilogramu.

Industrija plastike u Bosni i Hercegovini

U prvoj polovini 2026. godine vanjskotrgovinska razmjena industrije plastike u Bosni i Hercegovini pokazuje stabilnu aktivnost uz izražene razlike između izvozne i uvozne strane tržišta. Izvoz bilježi umjeren rast, dok uvoz ostaje znatno veći i potvrđuje snažnu zavisnost domaće industrije od stranih sirovina i poluproizvoda. U nastavku slijedi detaljniji pregled ključnih kretanja po tarifnim grupama i ukupnog obima razmjene.

Izvoz - opći pregled

Ukupni izvoz plastičnih masa i kaučuka u prvoj polovini 2026. godine bilježi rast u odnosu na isti period 2025. godine. Tarifa 39 (plastične mase) dominira u izvozu, dok tarifa 40 (kaučuk i guma) bilježi manji, ali stabilan udio.

Uvoz - opći pregled

Uvoz je značajno veći od izvoza, što ukazuje na visoku ovisnost domaće industrije o uvoznim sirovinama i poluproizvodima.

Tarifa 39 dominira i u uvozu, s izrazito visokim udjelom primarnih oblika plastike namijenjenih preradi.

Vanjskotrgovinski bilans

Razlika između izvoza i uvoza predstavlja ključni pokazatelj ekonomske snage i samodovoljnosti jedne industrije. U industriji plastike u Bosni i Hercegovini izvoz obuhvata prodaju domaćih pro-

izvoda od plastike, kaučuka i gume na stranim tržištima, dok uvoz predstavlja nabavku sirovina, poluproizvoda i gotovih proizvoda iz inostranstva. Historijski gledano, bh. industrija plastike je neto uvoznik, prvenstveno zbog potrebe za uvozom primarnih oblika plastike za daljnju preradu.

Pokrivenost uvoza izvozom je procesnat koji pokazuje koliko izvoz pokriva uvoz. Za industriju plastike u BiH ovaj pokazatelj je nizak, što naglašava značajnu zavisnost od uvoznih resursa. Na osnovu navedenih podataka zaključujemo da je pokrivenost uvoza izvozom iznosila 42,03% u prvih šest mjeseci 2025. godine, te se blago povećala na 44,4% u istom periodu 2026. godine. Ovo ukazuje na blagi, ali pozitivan trend u smanjenju vanjskotrgovinskog deficita u ovom sektoru.

Prikazana kolona grafikona ilustrira pokrivenost uvoza izvozom u oba posmatrana perioda, potvrđujući blago poboljšanje u 2026. godini.

Indeks promjene u proizvodima za izvoz i uvoz

Indeks promjene ukazuje na dinamiku rasta ili pada vanjskotrgovinske razmjene između dva perioda. Analizirajući period I–VI 2026. u odnosu na I–VI 2025., uočavamo sljedeće trendove:

ne između dva perioda. Analizirajući period I–VI 2026. u odnosu na I–VI 2025., uočavamo sljedeće trendove:

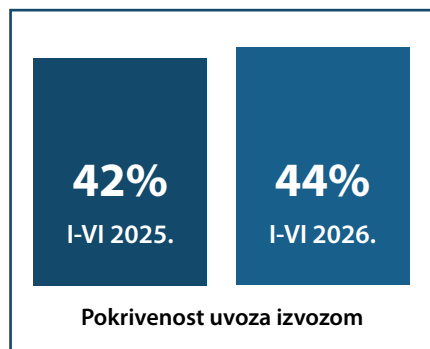
Indeks promjene izvoza

Ukupni izvoz plastičnih masa i kaučuka je porastao sa 57.180.452.63 kg (2025) na 59.386.653.98 kg (2026), što predstavlja indeks promjene od +3,86%. Ovaj rast ukazuje na povećanu sposobnost domaće industrije da plasira svoje proizvode na međunarodna tržišta.

Indeks promjene uvoza

Ukupni uvoz plastičnih masa i kaučuka je porastao sa 180.909.814.92 kg (2025) na 185.331.833.03 kg (2026), što rezultira indeksom promjene od +2,44%. Umjereni rast uvoza, iako manji od rasta izvoza, i dalje naglašava kontinuitet potrebe za sirovinama i poluproizvodima.

Ovi podaci sugeriraju da se industrija nalazi u fazi rasta, gdje se izvoz povećava bržim tempom nego uvoz, što je pozitivan znak za domaću ekonomiju i smanjenje vanjskotrgovinskog deficita u sektoru plastike.

Izvozni rezultati

U prvoj polovini 2026. godine izvoz industrije plastike u Bosni i Hercegovini pokazuje stabilnu i raznovrsnu strukturu, uz jasnu dominaciju proizvoda vezanih za građevinski i ambalažni sektor. Najveći dio izvoza odnosi se na proizvode od plastičnih masa visoke tržišne vrijednosti, dok su cijevi, crijeva i druga prerađivačka roba također značajno zastupljeni. Ova analiza daje pregled najvažnijih izvoznih grupa proizvoda i ukazuje na ključne obrasce koji oblikuju izvoznu aktivnost sektora.

Građevinski proizvodi od plastičnih masa (tarifa 3925) apsolutno dominiraju u izvozu, predvođeni vratima, prozorima i okvirima. Slijede proizvodi za pakovanje i transport robe te cijevi i crijeva od plastičnih masa, što ukazuje na snažnu orijentaciju domaće industrije prema građevinskom i ambalažnom sektoru.

Promjene u strukturi izvoza i učešće pojedinih grupa

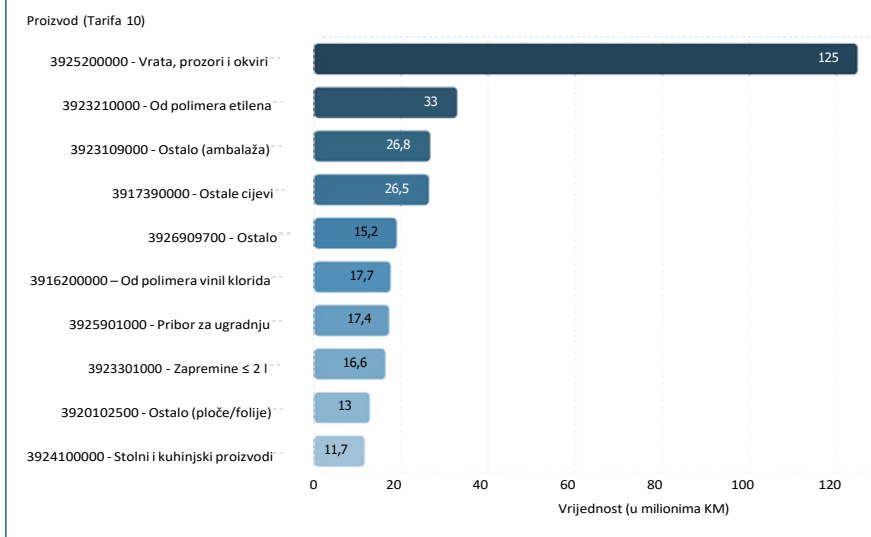
Struktura izvoza ostaje stabilna s dominacijom tarifne grupe 3925 (građevinski proizvodi), koja čini najveći udio ukupnog izvoza. Grupe 3923 (ambalaža) i 3917 (cijevi) bilježe značajno učešće, dok su ostale grupe zastupljene u manjim, ali relevantnim udjelima.

Vodeći izvozni proizvodi plastične industrije

Detaljnijom analizom strukture izvoza proizvoda plastične industrije može se utvrditi da najveći udio u ukupnoj vrijednosti izvoza ostvaruju vrata, prozori i okviri od plastike (3925200000), sa vrijednošću izvoza od 124.927.436,00 KM. Značajan udio imaju i proizvodi od polimera etilena (3923210000) s vrijednošću od 33.045.416,18 KM, ostali proizvodi od plastike (3923109000) sa 26.827.761,33 KM, ostale cijevi, crijeva i pribor od plastike (3917390000) sa 26.536.577,62 KM te ostali proizvodi od plastike (3926909700) sa 19.165.359,33 KM.

Podaci ukazuju na to da najveći izvozni potencijal plastične industrije imaju proizvodi namijenjeni građevinskom sektoru, posebno plastična vrata, prozori i pripadajući okviri, koji predstavljaju dominantnu izvoznu kategoriju. Istovremeno, značajan doprinos izvozu

Najznačajnije izvozne grupe proizvoda I-VI 2026.

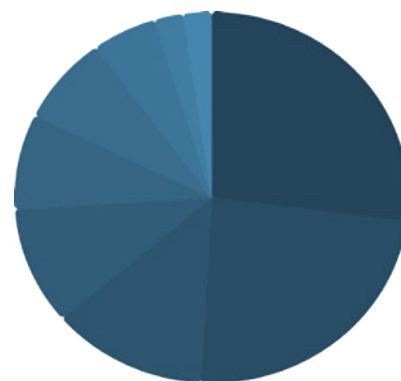
daju i proizvodi od polietilena, cijevi i ostali plastični proizvodi, što potvrđuje raznovrsnost izvozne ponude industrije plastike.

Njemačka i Hrvatska su daleko najznačajnija izvozna tržišta, zajedno čineći više od polovine ukupnog izvoza.

Slijede Nizozemska, Slovenija i Austrija, kao ključna EU tržišta. Srbija je najznačajnije tržište izvan EU. Geografska koncentracija izvoza na susjedna i tržišta bliska EU odražava logističke prednosti i uspostavljene poslovne veze domaćih proizvođača.

Glavna izvozna tržišta u prvih 6 mjeseci 2026. godine

Država	Učešće u ukupnom izvozu (%)
Njemačka	27,05
Hrvatska	23,85
Nizozemska	12,81
Slovenija	10,27
Austrija	8,32
Srbija	7,71
Italija	5,31
Švicarska	2,35
Francuska	2,33

Top pet izvoznih tržišta u prvih 6 mjeseci 2026. godine

Država	kg	KM
Njemačka	9.026.985	101.616.826
Hrvatska	15.019.046	89.571.976
Nizozemska	4.267.266	48.136.569
Slovenija	5.731.306	38.586.973
Austrija	3.927.898	31.240.257

Trendovi u uvozu

U prvoj polovini 2026. godine uvozni sektor plastične industrije u Bosni i Hercegovini pokazuje stabilnu i razvojno važnu strukturu, u kojoj dominiraju sirovine, poluproizvodi i osnovni industrijski inputi. Ovakav obrazac uvoza ukazuje na snažnu povezanost sa prerađivačkim kapacitetima domaće industrije, kao i na kontinuiranu potrebu za materijalima koji podržavaju proizvodnju finalnih proizvoda i dalje industrijsko procesuiranje.

Najznačajnije uvozne grupe proizvoda

Pneumatske gume (4011) predstavljaju najznačajniju uvoznu stavku u grupi 40, dok su u grupi 39 dominantni cijevi i pribor (3917), ostale ploče i folije (3921) te ostali proizvodi od plastike (3926). Visok uvoz primarnih oblika plastike (3901–3909) ukazuje na potrebe prerađivačke industrije za sirovinama.

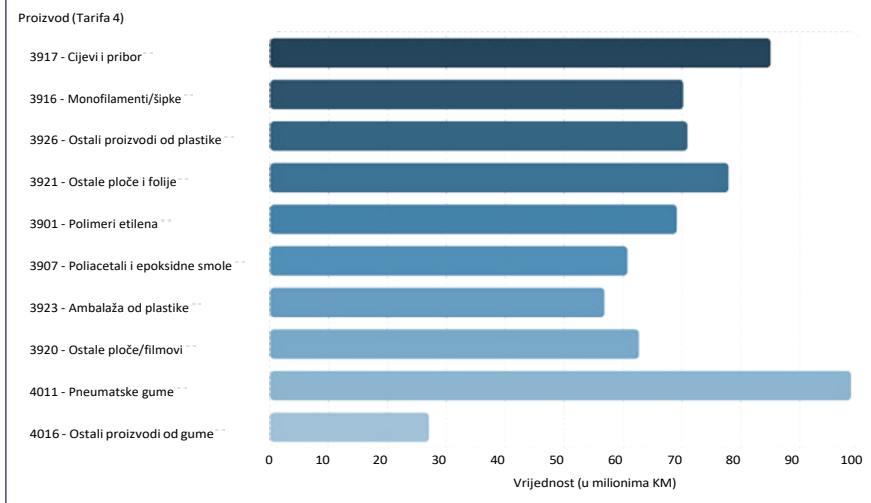
Struktura uvoza po vrstama proizvoda

Ukupni uvoz u prvoj polovini 2026. godine bilježi rast u odnosu na isti period 2025. godine. Rast je prisutan u obje tarifne grupe – i za plastične mase (39) i za kaučuk i gumu (40). Struktura uvoza ostaje dominantno orijentirana prema sirovinama i poluproizvodima, što potvrđuje prerađivački karakter domaće industrije plastike.

Vodeći uvozni proizvodi

Detaljnijom analizom strukture uvoza proizvoda plastične industrije može se zaključiti da najveći udio u ukupnom uvozu zauzimaju sljedeće kategorije proizvoda: 4011100000 – pneumatici za osobne automobile (uključujući vozila za kombinirani prijevoz osoba i robe i trkaće automobile), sa vrijednošću uvoza od 62.032.101,21; 3926909700 – ostali proizvodi od plastike, sa vrijednošću uvoza od 61.472.340,23; 3916200000 – profili od polimera vinil klorida, sa vrijednošću uvoza od 60.817.139,54; 3917400000 – pribor od plastike, sa vrijednošću uvoza od 24.501.289,81; 3909310000 – poli(metilen fenil izocijanat) (sirovi MDI, polimerski MDI), sa vrijednošću uvoza od 24.491.679,49. Navedeni proizvodi predstavljaju najznačajnije uvozne stavke u okviru plastične industrije, pri čemu se posebno

Najznačajnije uvozne grupe proizvoda u prvih 6 mjeseci 2026. godine

izdvajaju proizvodi iz kategorija ostalih plastičnih proizvoda, polimera vinil klorida te sirovina za proizvodnju plastike.

Glavne zemlje porijekla uvoza

Njemačka je daleko najveći dobavljač, slijede Srbija i Italija. Susjedne zemlje (Slovenija, Hrvatska, Srbija) zajedno čine značajan udio uvoza, što odražava regionalnu integriranost dobavnih lanaca. Prisustvo Turske i Kine ukazuje na diversifikaciju izvora uvoza izvan EU okvira.

Vanjskotrgovinski bilans i geografska struktura razmjene

Vanjskotrgovinski bilans

Sektor plastike i kaučuka u BiH bilježi izražen vanjskotrgovinski deficit – uvoz višestruko premašuje izvoz u oba posmatrana perioda. Pokrivenost uvoza izvozom ostaje relativno niska, što je karakteristično za prerađivačke industrije

koje uvoze sirovine i poluproizvode, a izvoze gotove ili polugotove proizvode.

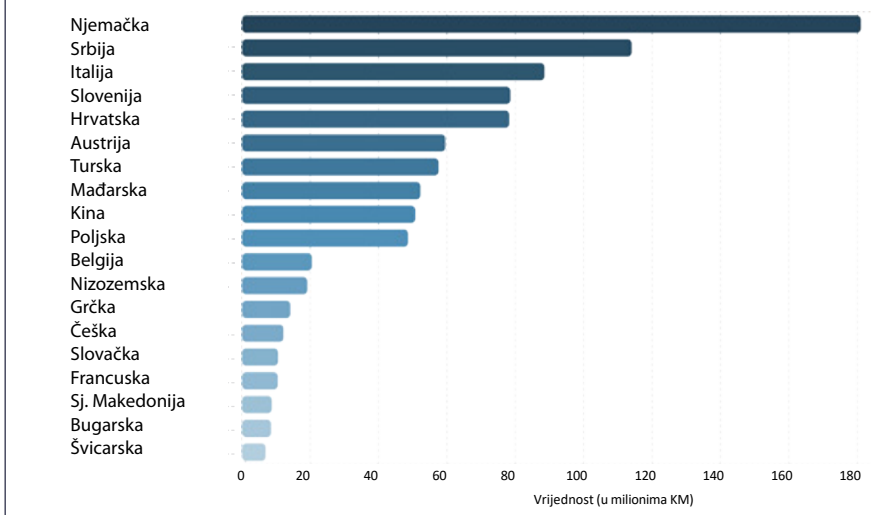
Trend deficita se nastavlja i u prvoj polovini 2026. godine, bez značajnih znakova smanjenja jaza između uvoza i izvoza. Ipak, blagi rast izvoza u apsolutnom iznosu predstavlja pozitivan signal za konkurentnost sektora.

Geografska struktura razmjene

Evropska unija dominira u ukupnoj vanjskotrgovinskoj razmjeni kako na strani izvoza tako i na strani uvoza. Njemačka, Hrvatska, Slovenija i ustrija su ključni partneri u oba smjera razmjene.

Srbija se ističe kao značajan partner izvan EU – i kao izvozno tržište i kao zemlja porijekla uvoza. Tržišta poput Turske i Kine prisutna su pretežno na strani uvoza, dok su na strani izvoza zastupljene gotovo isključivo evropske zemlje.

Glavne zemlje porijekla uvoza u prvih 6 mjeseci 2026. godine

U odnosu na prethodni period, geografska struktura razmjene ostaje stabilna bez značajnih promjena u redoslijedu ključnih partnera.

Struktura proizvoda

Primarni oblici plastike

Polimeri etilena (3901), polimeri propilena (3902), polimeri stirena (3903), polimeri vinil hlorida (3904), poliacetali i epoksidne smole (3907) te poliuretani (3909) dominiraju u uvozu kao sirovine za preradu. U izvozu su primarni oblici zastupljeni u manjoj mjeri.

Plastična ambalaža

Proizvodi za prijevoz i pakiranje robe od plastičnih masa (3923) predstavljaju jednu od najznačajnijih izvoznih i uvoznih kategorija. Posebno se ističu posude od polimera etilena te ostala ambalaža, s jakim izvozom prema Njemačkoj, Hrvatskoj i Nizozemskoj.

Građevinski proizvodi od plastike

Tarifa 3925 – građevinski proizvodi od plastičnih masa – apsolutni je lider u izvozu. Vrata, prozori i okviri (3925200000) čine daleko najveći udio izvoza, s ključnim tržištima u Nizozemskoj, Hrvatskoj i Njemačkoj.

Kućanski i ostali proizvodi od plastike

Stoni, kuhinjski i ostali kućanski proizvodi (3924) te toaletni proizvodi bilježe stabilan izvoz, posebno prema Austriji i Njemačkoj. Ova kategorija ima potencijal za daljnji rast na tržištima Evropske unije.

Ostali proizvodi obuhvaćeni tarifnim klasifikacijama

Monofilamenti i profilni oblici (3916), cijevi i crijeva (3917), samoljepljive ploče i folije (3919) te ostali proizvodi od plastike (3926) čine raznovrsnu grupu s relevantnim udjelom u ukupnoj razmjeni. Kaučuk i guma (tarifa 40) zastupljeni su pretežno kroz pneumatske gume i ostale vulkanizirane proizvode.

Ključni trendovi i faktori

Promjene potražnje na izvoznim tržištima

Rast potražnje za građevinskim proizvodima od plastike na tržištima

Evropske unije, posebno u Nizozemskoj i Njemačkoj, pozitivno se odražava na izvozne rezultate BiH. Stabilna potražnja za ambalažnim proizvodima osigurava kontinuitet izvoza prema susjednim tržištima.

Utjecaj cijena sirovina i energenata

Visok uvoz primarnih oblika plastike (polimeri etilena, propilena, vinil hlorida) direktno je izložen fluktuacijama cijena nafte i petrokemijskih sirovina na globalnom tržištu. Promjene cijena energenata utječu na troškove proizvodnje i konkurentnost domaćih prerađivača.

Utjecaj međunarodnih trgovinskih kretanja i regulatornih promjena

Regulatorni okvir Evropske unije za plastiku (posebno direktive o jednostrukoj plastici i recikliranju) sve više utječe na strukturu potražnje i zahtjeve kupaca. Prilagodba domaće industrije ovim standardima ključna je za zadržavanje pristupa tržištu Unije.

Konkurentnost domaće industrije

Domaća industrija plastike pokazuje stabilnu konkurentnost u segmentu građevinskih proizvoda i ambalaže. Geografska blizina tržišta Evropske unije, uspostavljeni poslovni odnosi i relativno niži troškovi rada predstavljaju komparativne prednosti. Međutim, visoka uvozna ovisnost o sirovinama ograničava marže i izlaže sektor vanjskim šokovima.

Zaključak

Industrija plastike i kaučuka u Bosni i Hercegovini bilježi umjeren rast vanjskotrgovinske razmjene u prvoj polovini 2026. godine u odnosu na isti period 2025. godine, kako na strani izvoza tako i na strani uvoza.

Uočeni pozitivni trendovi:

- rast izvoza građevinskih proizvoda od plastike, posebno vrata, prozora i okvira, koji čine dominantnu izvoznju kategoriju
- stabilan izvoz ambalažnih proizvoda prema ključnim tržištima Evropske unije
- diversifikacija izvoznih tržišta s prisutnošću u više od 20 zemalja
- blagi rast ukupnog obima izvoza u kilogramima i vrijednosti

Preporuke za unapređenje izvoza i jačanje konkurentnosti sektora plastike

Diversifikacija izvoznih tržišta

Intenzivirati nastup na tržištima izvan EU (Norveška, Švicarska) i jačati prisustvo na tržištima zapadnog Balkana (Crna Gora, Kosovo, Sjeverna Makedonija) gdje postoji rastući potencijal.

Razvoj prerađivačkih kapaciteta

Smanjiti uvozu ovisnost za sirovine kroz razvoj lokalnih kapaciteta za recikliranje i preradu plastike, u skladu sa zelenim standardima Evropske unije.

Prilagodba regulatornom okviru Evropske unije

Proaktivno se prilagoditi direktivama Evropske unije o plastici i kružnoj ekonomiji kako bi se osigurao dugoročni pristup tržištu EU i povećala dodana vrijednost izvoznih proizvoda.

Jačanje istraživanja i razvoja

Investirati u razvoj novih proizvoda s višom dodanom vrijednošću, posebno u segmentima gdje BiH već pokazuje konkurentnost (građevinski proizvodi, ambalaža) u cilju povećanja izvozne vrijednosti po kilogramu.

Uočeni negativni trendovi:

- izražen vanjskotrgovinski deficit koji se nastavlja i u 2026. godini
- visoka uvozna ovisnost za sirovine i poluproizvode
- geografska koncentracija izvoza na mali broj tržišta (Njemačka i Hrvatska čine više od polovine izvoza)
- izloženost fluktuacijama cijena petrokemijskih sirovina

Nejira Močević

Drvena industrija i šumarstvo Bosne i Hercegovine

Drvena industrija Bosne i Hercegovine zadržala je pozitivan trend u spoljnotrgovinskoj razmjeni i tokom prvih šest mjeseci 2026. godine. Ukupan promet sektora dostigao je 1,162 milijarde KM, što je za 4,4% više u odnosu na isti period prošle godine. Istovremeno, sektor je ostvario spoljnotrgovinski suficit od 554,1 milion KM, potvrđujući svoju snažnu izvoznu orijentaciju i značaj za bh. privredu

Vrijednost izvoza drvne industrije u prvih šest mjeseci 2026. godine količinski je iznosila 675.721 tona te predstavlja povećanje od 4,9% u odnosu na isti period godinu ranije, kada je izvezeno 644.326 tona.

Kada se posmatra izvoz drvne industrije vrijednosno u prvih šest mjeseci 2026. godine, takođe primjećujemo rast od 3,3%, tj. u ovoj godini je izvezeno proizvoda drvne industrije i namještaja u vrijednosti od 858,4 miliona KM, što je više za 27,8 miliona u odnosu na isti

period godinu ranije.

Posmatrajući rezultate izvoza, zaključujemo da Bosna i Hercegovina izvozi više količinski, ali po nižoj cijeni, što nam ukazuje na povećan izvoz sirovih ili polufinalnih proizvoda niže dodane vrijednosti.

Struktura izvoza drvne industrije u prvih šest mjeseci 2025/2026. godine

Najveći pojedinačni pad i vrijednosno

i količinski bilježe kategorija namještaja od drveta (-3.472 t i -24,2 miliona vrijednosno), što ukazuje na postojeće izazove u konkurentnosti, troškovima ili potražnji. **Pozitivan rast i količinski i vrijednosno** ostvaren je kod **ogrjevnog drveta** (32,7% vrijednosno) i **neobrađenog drveta** (82,1% vrijednosno), a primjetan je i izuzetan rast drvenog uglja (39,4% vrijednosno).

S druge strane, u prerađivačkom segmentu primjetan je rast drvenih ploča (iverice za 38,8% i vlakatnice za 14,8%). Montažne drvene kuće ostvarile su vrijednosno rast od 2,9% uprkos padu izvezene količine.

I dalje najveći pojedinačni izvoznik je kategorija rezane građe, koja je zadržala stabilnu količinu izvoza, uz porast vrijednosti od 7,1%. Tačnije, rezane građe je izvezeno više za 14 miliona KM.

Tabela 1. Struktura izvoza drvene industrije u prvih 6 mjeseci 2025/ 2026. godine

T. BR.	Grupa proizvoda	I-VI 2025. (kg)	I-VI 2026. (kg)	Izvoz % količinski	I-VI 2025. (KM)	I-VI 2026. (KM)	Izvoz % vrijednosno
4401	Ogrjevno drvo u oblicama (cijepanicama)	295.479.394	319.510.824	8,1	74.500.164	98.842.396	32,7
4402	Drveni ugalj	7.305.698	10.260.849	40,4	9.030.778	12.587.094	39,4
4403	Neobrađeno drvo, neokresano, grubo obrađeno	11.854.033	16.980.413	43,2	4.810.729	8.761.488	82,1
4404	Drvo za obruče, cijepani kolci, zašiljeni kolci	764.758	1.620.806	111,9	652.518	1.322.079	102,6
4406	Drveni željeznički ili tramvajski pragovi	3.613.318	6.117.265	69,3	11.305.441	12.656.304	11,9
	Proizvodi šumarstva ukupno:	319.017.201	354.490.157	11,1	100.299.630	134.169.362	33,8
4407	Rezana građa i elementi	223.567.153	223.811.713	0,1	199.410.973	213.481.788	7,1
4408	Listovi furnira i listovi za šperploče i slično laminirano drvo	3.132.677	3.220.346	2,8	19.198.111	22.751.174	18,5
4410	Ploče iverice, ploče sa usmjerenim vlaknima	212.232	351.232	65,5	480.191	666.385	38,8
4411	Ploče vlaknatice od drveta	67.845	98.759	45,6	197.725	226.978	14,8
4412	Šperploče, furnirane ploče	5.498.362	5.117.577	-6,9	18.169.412	17.207.070	-5,3
4413	Zgusnuto (zbijeno) drvo u blokovima, pločama, trakama ili profilima	2.734.736	2.683.111	-1,9	9.462.470	9.393.932	-0,7
	Ploče i furnir ukupno:	11.645.852	11.471.024	-1,5	47.507.908	50.245.539	5,8
4409	Parquet i ostalo profilisano drvo	4.299.391	3.680.340	-14,4	14.758.268	14.044.339	-4,8
4414	Drveni okviri za slike, ogledala i slične proizvode	1.572	1.823	16,0	43.218	54.272	25,6
4415	Sanduci za pakovanje, kutije, gajbe, bubnjevi i slična ambalaža za pakovanje od drveta	15.702.254	16.840.147	7,2	22.517.723	24.772.721	10,0
4416	Bačve, kace, burad i drugi bačvarski proizvodi od drveta	151		-100,0	344		-100,0
4417	Od drveta: alati, kućišta alata, držala za alate, držala i sl.	66.675	35.759	-46,4	191.931	116.961	-39,1
4419	Stoni proizvodi i kuhinjski proizvodi od drveta	38.528	54.406	41,2	387.422	403.976	4,3
4420	Marketerija i intarzija od drveta; kovčežići i kutije za nakit, za pribor za jelo i slični drveni proizvod	24.209	26.462	9,3	464.827	460.545	-0,9
4421	Ostali drveni proizvodi	3.719.971	4.026.264	8,2	13.036.243	14.321.117	9,9
	Ostali proizvodi od drveta ukupno:	19.553.359	20.984.861	7,3	36.641.709	40.129.592	9,5
4418	Građevinska stolarija	15.387.206	14.234.496	-7,5	77.987.146	76.217.742	-2,3
9406100000	Montažne drvene kuće	2.598.109	2.262.793	-12,9	11.163.618	11.486.522	2,9
94***	Namještaj od drveta ukupno:	48.257.778	44.786.104	-7,2	342.849.654	318.652.701	-7,1
UKUPNO	Drvena industrija i šumarstvo	644.326.049	675.721.488	4,9	830.618.906	858.427.585	3,3

Najznačajnija izvozna tržišta

Top 20 tržišta čine 92% ukupnog izvoza. U prvih 6 mjeseci 2025. godine, primjetan je pad izvoza ka ključnim partnerima: Njemačkoj (-6,1%), Austriji (-19%), ali i Holandiji (-18%), dok je

porast primijećen ka tržištima Hrvatske (+16,5%), Srbije (+8,4%) i Slovenije (21,7%), što ukazuje na oporavak izvoza ka susjednim tržištima.

Definitivno procentualno najveći rast izvoza BiH u prvih 6 mjeseci ove godine ima prema tržištu Mađarske (+62,3%).

Tabela 2. Izvoz namještaja od drveta od I do VI mjeseca 2025/ 2026. godine

T. BR.	Naziv proizvoda	I-VI 2025. (kg)	I-VI 2025. (KM)	I-VI 2026. (kg)	I-VI 2026. (KM)	Izvoz % količinski	Izvoz % vrijednosno
9401410000	Sjedala, osim vrtnih sjedala koja se mogu pretvoriti u ležajeve, od drveta	1.731.744	9.041.090	1.873.448	9.872.602	8,2	9,2
9401530000	Sjedala od ratana			85	228		
9401590000	Sjedala od trske, pruća i sl.	28.497	177.013	6.747	42.012	-76,3	-76,3
9401610000	-- tapcirana	10.214.089	96.019.362	8.975.395	83.770.214	-12,1	-12,8
9401690000	--- ostala	568.884	5.333.285	282.809	3.207.807	-50,3	-39,9
9401919000	--- od drveta	1.403.957	9.256.854	1.158.185	7.866.520	-17,5	-15,0
9403301100	--- stolovi	95.924	885.076	78.927	677.642	-17,7	-23,4
9403301900	--- ostali	43.494	359.890	41.911	370.765	-3,6	3,0
9403309100	--- ormari sa vratima, rebrenicama ili krilnim vratima	133.910	774.806	107.786	914.482	-19,5	18,0
9403309900	--- ostali	162.823	718.463	164.353	593.643	0,9	-17,4
9403401000	-- ugradni kuhinjski elementi	1.076.808	5.324.924	983.126	5.741.742	-8,7	7,8
9403409000	-- ostali	1.766.090	11.508.574	1.579.543	10.174.645	-10,6	-11,6
9403500000	namještaj za spavaće sobe od drveta	14.522.017	78.624.691	13.469.848	74.745.406	-7,2	-4,9
9403601000	namještaj od drveta za trpezarije ili dnevne sobe	4.405.220	45.713.023	3.543.164	38.712.181	-19,6	-15,3
9403603000	Namještaj od drveta za trgovine: komoda sa policama	21.642	290.077	38.566	479.312	78,2	65,2
9403609000	- ostali namještaj od drveta	6.054.491	39.219.171	5.920.317	40.005.467	-2,2	2,0
9403830000	od ratana			100	245		
9403890000	-- ostali	38.373	429.631	41.222	335.162	7,4	-22,0
9403910000	-- od drveta	4.933.988	31.050.615	5.475.945	33.259.848	11,0	7,1
9404100000	nosači madraca	1.055.826	8.123.109	1.044.627	7.882.778	-1,1	-3,0
94***	Namještaj od drveta ukupno:	48.257.778	342.849.654	44.786.104	318.652.701	-7,2	-7,1

Tabela 3. Najznačajnija izvozna tržišta (u KM)

R. BR.	Izvozno tržište (Top 20)	I-VI mjesec 2025.	I-VI mjesec 2026.	Promjene %
1.	Hrvatska	152.539.635	177.699.598	16,5
2.	Njemačka	167.722.488	157.566.168	-6,1
3.	Srbija	76.537.605	83.002.130	8,4
4.	Italija	76.408.311	77.194.197	1,0
5.	Slovenija	46.550.898	56.657.410	21,7
6.	Austrija	42.465.290	34.397.263	-19,0
7.	Švajcarska	26.723.338	29.235.275	9,4
8.	Holandija	35.164.162	28.821.265	-18,0
9.	Francuska	23.601.104	22.922.903	-2,9
10.	Poljska	20.363.206	20.400.613	0,2
11.	Crna Gora	9.810.770	12.046.212	22,8
12.	Ujedinjeni Arapski Emirati	12.218.838	11.001.212	-10,0
13.	Sjeverna Makedonija	8.507.869	10.823.544	27,2
14.	Vijetnam	8.118.577	10.340.948	27,4
15.	Mađarska	6.247.370	10.136.386	62,3
16.	Kina	9.813.479	10.088.772	2,8
17.	Bugarska	9.276.282	9.862.139	6,3
18.	Albanija	9.009.630	9.819.355	9,0
19.	Različite zemlje	7.212.977	9.254.650	28,3
20.	Danska	9.779.430	8.662.284	-11,4
Top 20 ukupno:		758.071.259	789.932.324	4,2
Ostale zemlje ukupno:		72.547.648	68.495.262	-5,6
Ukupno drvna industrija:		830.618.907	858.427.585	3,3

Trendovi u uvozu

Vrijednost uvoza drvne industrije ostvarila je rast od 7,6% (dostigavši 304,3 miliona KM), uprkos tome što je ukupna uvezena količina ostala gotovo na istom nivou (0,4%), što jasno ukazuje na rast uvoznih jediničnih vrijednosti.

Glavni „nosioci” rasta su ploče i furniri, kao najdominantnija uvozna kategorija (vrijednost 123 miliona KM rast 7,5 %). Osim navedenog, u porastu je i kategorija namještaj od drveta (vrijednost 73,5 miliona KM i +8,7%), što ukazuje na snažnu domaću potražnju ali i ponudu uvoznog namještaja, naročito iz Srbije i Turske.

Takođe, treba spomenuti i trend rasta kod primarnih sirovina, poput ogrjevnog drveta i drvenog uglja, gdje je zabilježen dvocifren rast i količinski i vrijednosno.

Značajan količinski pad je zabilježen kod uvoza neobrađenog drveta: 7.907 t manje ili -14,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, iako je količinski uvezeno znatno manje, ova kategorija je zabilježila porast vrijednosno, i to 3,2 miliona KM više (17%).

Tržišta uvoza

U prvih 6 mjeseci 2026. godine, najveća uvozna tržišta po vrijednosti bila su: Hrvatska – 65,3 miliona KM (+3,4%), Srbija – 44,7 miliona KM (+5,4%), Austrija – 28,1 milion KM (+27,1%), Mađarska – 22,4 miliona KM (+3,5%) i Turska – 22,3 miliona KM (+8,5%). Svih top 5 zemalja ostvarile su porast uvoza vrijednosno u prvih 6 mjeseci.

Zemlje sa najvećim procentualnim rastom uvoza u prvih 6 mjeseci 2026. godine u odnosu na godinu ranije su: Španija (+172%), Litvanija (+83,5%) i Kina (+50,7%).

Tabela 4. Pregled uvoznih rezultata drvne industrije od I do VI mjeseca 2025/ 2026. godine

T. BR.	Grupa proizvoda	I-VI 2025. (kg)	I-VI 2026. (kg)	Izvoz % količinski	I-VI 2025. (KM)	I-VI 2026. (KM)	Izvoz % vrijednosno
4401	Ogrjevno drvo u oblicama (cjepanicama)	2.327.398	4.280.784	83,9	492.364	799.465	62,4
4402	Drveni ugalj	641.072	1.436.473	124,1	541.184	1.234.643	128,1
4403	Neobrađeno drvo, neokresano, grubo obrađeno	55.824.978	47.918.018	-14,2	18.899.078	22.110.606	17,0
4404	Drvo za obruče, cijepani kolci, zašiljeni kolci	475.654	77.689	-83,7	434.180	89.395	-79,4
4405	Drvena vuna, drveno brašno	163	240	47,2	1.154	1.522	31,9
4406	Drveni željeznički ili tramvajski pragovi	7.353.255	6.442.724	-12,4	5.731.897	4.488.558	-21,7
	Proizvodi šumarstva ukupno:	66.622.520	60.155.929	-9,7	26.099.857	28.724.189	10,1
4407	Rezana građa i elementi	39.552.652	38.806.981	-1,9	36.662.357	37.795.254	3,1
4408	Listovi furnira i listovi za šperploče i slično laminirano drvo	3.118.378	3.492.617	12,0	7.897.833	11.068.676	40,1
4410	Ploče iverice, ploče sa usmjerenim vlaknima	64.542.004	66.978.833	3,8	59.666.660	64.619.291	8,3
4411	Ploče vlaknatice od drveta	29.171.859	29.982.245	2,8	36.530.540	38.998.319	6,8
4412	Šperploče, furnirane ploče	4.339.162	3.586.733	-17,3	10.198.278	8.125.581	-20,3
4413	Zgusnuto (zbijeno) drvo u blokovima, pločama, trakama ili profilima	37.692	53.933	43,1	164.504	248.682	51,2
	Ploče i furnir ukupno:	101.209.095	104.094.361	2,9	114.457.815	123.060.549	7,5
4409	Parket i ostalo profilirano drvo	786.581	692.830	-11,9	3.041.670	2.612.197	-14,1
4414	Drveni okviri za slike, ogledala i slične proizvode	85.122	83.941	-1,4	415.636	415.227	-0,1
4415	Sanduci za pakovanje, kutije, gajbe, bubnjevi i slična ambalaža za pakovanje	8.072.577	8.637.807	7,0	9.057.439	9.938.427	9,7
4416	Bačve, kace, burad i drugi bačvarski proizvodi od drveta	20.697	8.877	-57,1	375.134	170.407	-54,6
4417	Od drveta: alati, kućišta alata, držala za alate, držala i sl.	143.543	129.435	-9,8	472.348	443.528	-6,1
4419	Stoni proizvodi i kuhinjski proizvodi od drveta	210.554	251.358	19,4	1.581.792	1.851.638	17,1
4420	Marketerija i intarzija od drveta i slični drveni proizvodi	189.763	73.435	-61,3	1.262.810	1.256.250	-0,5
4421	Ostali drveni proizvodi	1.510.675	1.574.560	4,2	6.074.582	6.476.606	6,6
	Ostali proizvodi od drveta ukupno:	10.232.931	10.759.413	5,1	19.239.741	20.552.083	6,8
4418	Građevinska stolarija	3.500.068	4.468.305	27,7	14.676.356	16.706.563	13,8
9406100000	Montažne drvene kuće	263.566	297.328	12,8	1.174.182	1.352.435	15,2
94***	Namještaj od drveta ukupno:	14.738.063	16.611.876	12,7	67.515.409	73.499.821	8,7
UKUPNO	Drvena industrija i šumarstvo	236.905.476	235.887.023	-0,4	282.867.387	304.303.172	7,6

Tabela 5. Uvoz namještaja od drveta u prvih šest mjeseci 2025/2026. godine

T. BR.	Naziv proizvoda	I-VI 2025. (kg)	I-VI 2025. (KM)	I-VI 2026. (kg)	I-VI 2026. (KM)	Izvoz % količinski	Izvoz % vrijednosno
9401300000	okretna sjedala od drveta	149	2.973			-100,0	-100,0
9401410000	Sjedala, osim vrtnih sjedala koja se mogu pretvoriti u ležajeve, od drveta	197.944	1.320.247	306.802	1.966.999	55,0	49,0
9401530000	Sjedala od ratana	13.411	174.976	116.671	401.511	770,0	129,5
9401590000	Sjedala od trske, pruća i sl.	12.740	64.962	11.149	58.948	-12,5	-9,3
9401610000	-- tapcirana	1.201.169	11.794.891	1.314.974	12.942.658	9,5	9,7
9401690000	-- ostala	146.661	1.322.214	113.519	1.032.485	-22,6	-21,9
9401919000	--- od drveta	493.210	4.184.893	420.569	4.004.882	-14,7	-4,3
9403301100	--- stolovi	246.928	969.058	249.664	857.079	1,1	-11,6
9403301900	--- ostali	94.348	707.527	96.118	609.824	1,9	-13,8
9403309100	--- ormari sa vratima, rebrenicama ili krilnim vratima	48.495	281.526	78.710	339.265	62,3	20,5
9403309900	--- ostali	80.062	247.840	49.735	182.206	-37,9	-26,4
9403401000	-- ugradni kuhinjski elementi	248.799	985.489	298.562	1.086.760	20,0	10,3
9403409000	-- ostali	1.014.014	2.937.584	1.020.304	2.960.622	0,6	0,8
9403500000	namještaj za spavaće sobe od drveta	1.799.175	7.549.876	2.036.881	8.410.281	13,2	11,4
9403601000	- namještaj od drveta za trpezarije ili dnevne sobe	3.023.645	11.217.246	3.890.557	13.258.933	28,7	18,2
9403603000	Namještaj od drveta za trgovine: komoda sa policama	220.023	2.641.527	316.719	3.019.489	43,9	14,3
9403609000	- ostali namještaj od drveta	4.744.095	15.916.436	5.085.762	17.355.129	7,2	9,0
9403820000	od bambusa	7.470	45.306	10.613	76.237	42,1	68,3
9403830000	od ratana	10.959	42.883	37.053	133.189	238,1	210,6
9403890000	-- ostali	280.040	1.438.898	324.222	1.611.247	15,8	12,0
9403910000	-- od drveta	679.667	2.848.819	687.934	2.482.690	1,2	-12,9
9404100000	nosачi madraca	174.999	819.508	145.356	709.388	-16,9	-13,4
94***	Namještaj od drveta ukupno:	14.738.063	67.515.409	16.611.874	73.499.821	12,7	8,7

Tabela 6. Vodeća tržišta uvoza (u KM)

R. br.	Uvozno tržište (Top 20)	I-VI mjesec 2025.	I-VI mjesec 2026.	Promjene %
1.	Hrvatska	63.173.143	65.306.112	3,4
2.	Srbija	42.415.986	44.697.298	5,4
3.	Austrija	22.130.036	28.117.111	27,1
4.	Mađarska	21.629.578	22.395.859	3,5
5.	Turska	20.601.819	22.349.320	8,5
6.	Poljska	15.871.366	16.779.087	5,7
7.	Slovenija	18.882.108	16.752.943	-11,3
8.	Njemačka	15.108.578	15.904.050	5,3
9.	Rumunija	12.341.053	15.403.914	24,8
10.	Italija	12.174.973	12.056.019	-0,9
11.	Kina	6.534.183	9.845.412	50,7
12.	Crna Gora	8.064.599	7.089.652	-12,1
13.	Češka	4.523.119	4.980.792	10,1
14.	Ukrajina	2.379.043	2.820.402	18,6
15.	Sjeverna Makedonija	2.001.301	2.560.459	27,9
16.	Španija	815.408	2.227.805	173,2
17.	Litvanija	856.312	1.571.425	83,5
18.	Nepoznata država	2.065.966	1.526.375	-26,1
19.	Slovačka	1.173.360	1.399.711	19,3
20.	Švedska	1.480.496	1.269.388	-14,3
Top 20 ukupno:		274.222.427	295.053.136	7,6
Ostale zemlje ukupno:		8.644.960	9.250.036	7,0
Ukupno drvna industrija:		282.867.387	304.303.172	7,6

Radoš Šehovac

Industrija tekstila, odjeće, kože i obuće u Bosni i Hercegovini

Industrija tekstila, odjeće, kože i obuće predstavlja jedan od tradicionalno najznačajnijih izvozno orijentiranih sektora prerađivačke industrije, pri čemu se veliki dio proizvodnih aktivnosti odvija kroz poslovne modele uslužne proizvodnje za međunarodne partnere. Izvozna kretanja sektora u značajnoj mjeri odražavaju dinamiku međunarodne potražnje, aktivnosti domaćih proizvođača u okviru globalnih lanaca vrijednosti, kao i promjene u poslovnom okruženju. Usprkos izazovima sa kojima se sektor suočava, kompanije nastavljaju održavati saradnju sa inostranim partnerima, prilagođavajući svoje poslovanje zahtjevima tržišta, rokovima isporuke i standardi-

ma kvaliteta. Analiza u nastavku daje pregled ostvarenih izvoznih rezultata i ključnih trendova u poslovanju sektora u posmatranom periodu.

Ukupni pokazatelji izvoza

Ukupna vrijednost izvoza industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u prvoj polovini 2026. godine iznosila je 784.031.028,31 KM, u poređenju sa 811.317.219,94 KM u istom periodu 2025. godine. To predstavlja pad od 3,36%. Ukupna izvezena količina u 2026. godini iznosila je 21.505.120,07 kg, naspram 23.555.485,55 kg u 2025. godini.

Najznačajniji rast bilježe: TB 43 – prirodno i vještačko krzno (45,63%), TB 65 – šeširi i kape (47,66%), TB 51 – vuna (139,73%), TB 58 – specijalne tkanine (18,33%) i TB 60 – pleteni materijali (17,56%). Najznačajniji pad bilježe: TB 50 – svila (70,47%), TB 52 – pamuk (80,40%), TB 55 – sječena vlakna (72,98%) i TB 57 – tepisi (59,47%).

Struktura izvoza

Analiza strukture izvoza jasno pokazuje da tri sektora nose gotovo cjelokupan izvoz industrije. Obuća (TB 64) dominira sa 355.343.267,96 KM ili oko 45,3% ukupnog izvoza. Slijedi pletena odjeća (TB 61) sa 189.519.943,42 KM (24,2%)

Izvoz industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u periodu I–VI 2025/2026. (u KM)

T. BR.	Naziv	Vrijednost 2025 (KM)	Vrijednost 2026 (KM)	Indeks promjene (%)
41	Sirova krupna i sitna koža sa ili bez dlake	16.515.399	13.114.406	-20,59
42	Proizvodi od kože, sedlarski i sarački proizvodi	32.227.062	33.252.525	3,18
43	Prirodno i vještačko krzno, proizvodi od krzna	3.038.984	4.516.778	48,63
50	Svila	146.140	43.156	-70,47
51	Vuna, fina ili gruba životinjska dlaka, predivo i tkanine	138.849	332.860	139,73
52	Pamuk	4.936.477	967.380	-80,40
53	Ostala biljna tekstilna vlakna	15.168	11.242	-25,88
54	Vještački ili sintetički filamenti	5.290.557	4.907.340	-7,24
55	Vještačka ili sintetička vlakna	15.661.631	4.231.141	-72,98
56	Vata, filc i netkani materijali, specijalna prediva	2.748.422	2.475.301	-9,94
57	Tepisi i ostali podni pokrivači	5.336.504	2.163.087	-59,47
58	Specijalne tkanine, taftovane tkanine, čipke...	4.483.543	5.305.179	18,33
59	Tekstilne tkanine, impregnirane, premazane	6.595.735	6.815.289	3,33
60	Pleteni ili kukičani materijali	4.003.951	4.707.161	17,56
61	Odjeća i pribor za odjeću, pleteni ili kukičani...	202.371.559	189.519.943	-6,35
62	Odjeća i pribor za odjeću, osim pletenih kukičanih	141.829.438	132.810.721	-6,36
63	Ostali gotovi proizvodi od tekstila, setovi, iznošena odjeća	21.940.394	19.332.018	-11,89
64	Obuća, kamašne i slični proizvodi, dijelovi tih proizvoda	341.204.988	355.343.268	4,14
65	Šeširi, kape i ostale pokrivke za glavu	2.832.417	4.182.233	47,66
	UKUPNO:	811.317.220	784.031.028	-3,36

Industrija tekstila, odjeće, kože i obuće u Bosni i Hercegovini (I-VI 2026.)

784 mil.

Ukupan izvoz (KM)

1,12 mlrd.

Ukupan uvoz (KM)

1,901 mil.

Ukupan promet (KM)

70%

Pokrivenost uvoza
izvozom

i konfekcija (TB 62) sa 132.810.721,10 KM (16,9%). Ova tri sektora zajedno čine oko 86% ukupnog izvoza.

Na nivou četverocifrenih tarifnih oznaka, vodeći izvozni proizvodi su: 6406 – dijelovi obuće (dominantno

u izvozu prema Hrvatskoj, Italiji, Njemačkoj, Austriji i Slovačkoj), 6115 – hula-hop čarape i slični proizvodi (izvoz prema Hrvatskoj i Italiji), 6404 – sportska obuća (Italija – 32.770.908,46 KM), 6403 – kožna obuća (Austrija,

Italija, Njemačka, Mađarska) i 6108 – kombinezoni, pidžame, kupaci ogrtači (Francuska – 12.574.080,13 KM).

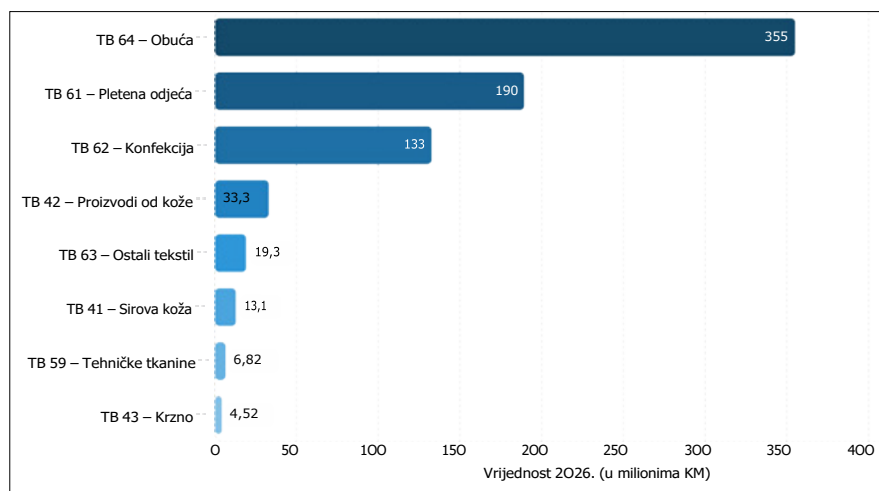
Na nivou desetocifrenih tarifnih oznaka, vodeći izvozni proizvodi su: 6406101000 – dijelovi obuće od kože (Hrvatska – 37.532.548,24 KM), 6115210000 – čarape od sintetičkih vlakana (Hrvatska – 35.658.326,14 KM), 6115950000 – čarape od pamuka (Hrvatska – 33.008.434,80 KM), 6404110000 – sportska obuća (Italija – 32.770.908,46 KM) i 6403999800 – ženska kožna obuća (Austrija – 25.195.276,80 KM).

Top izvozna tržišta

Analiza tržišta pokazuje visoku koncentraciju izvoza prema zemljama Evropske unije. Gotovo 90% izvoza usmjereno je prema deset država, od kojih su sve, osim Švicarske, članice EU.

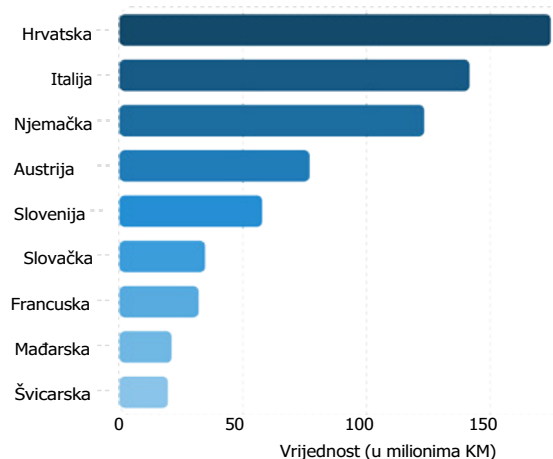
Hrvatska je vodeće izvozno tržište sa 174.691.457,46 KM, što je dijelom posljedica blizine i integriranosti u regionalne lance vrijednosti, posebno u segmentu dijelova obuće i čarapa. Italija (141.844.333,49 KM) i Njemačka (123.539.106,70 KM) su ključna tržišta za obuću i odjevne proizvode višeg cjenovnog razreda. Visoka vrijednost po kilogramu u izvozu prema Austriji (6403999800 - ženska obuća, 25.195.276,80 KM za 110.821,75 kg) ukazuje na izvoz finalnih proizvoda višeg kvaliteta.

Izvoz po sektorima

Top izvozne zemlje u periodu I-VI 2026.

Država	Vrijednost (KM)
Hrvatska	174.691.457
Italija	141.844.333
Njemačka	123.539.107
Austrija	77.163.478
Slovenija	58.030.622
Slovačka	35.003.231
Francuska	32.329.720
Mađarska	21.501.381
Švicarska	19.905.078

Trendovi u uvozu

Uvozna kretanja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće usko su povezana sa specifičnostima proizvodne strukture sektora, u kojem značajan dio kompanija posluje kroz modele uslužne proizvodnje za međunarodne naručitelje. Nabavka potrebnih materijala, komponenti i drugih proizvodnih inputa predstavlja važan segment poslovanja, omogućavajući realizaciju ugovorenih proizvodnih aktivnosti i uključivanje domaćih proizvođača u međunarodne lance snabdijevanja. Istovremeno, struktura uvoza odražava i potrebe domaćeg tržišta, kao i promjene u tržišnim uvjetima i potražnji. Analiza u nastavku prikazuje osnovna kretanja i strukturu uvoza sektora u posmatranom periodu.

Ukupna vrijednost uvoza industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u prvoj polovini 2026. godine iznosila je 1.117.420.389 KM, u poređenju sa 1.162.226.284 KM u istom periodu 2025. godine. To predstavlja pad od 3,86%. Ukupna uvezena količina u 2026. godini iznosila je 53.735.102 kg, naspram 55.691.959 kg u 2025. godini.

Rast uvoza bilježe: TB 43 – krzno (49,99%), TB 61 – pletena odjeća (7,50%), TB 62 – konfekcija (2,04%),

TB 57 – tepisi (3,17%) i TB 59 – tehničke tkanine (0,34%). Pad uvoza bilježe: TB 50 – svila (40,30%), TB 60 – pleteni materijali (32,32%), TB 52 – pamuk (16,67%), TB 55 – sječena vlakna (15,62%) i TB 64 – obuća (9,61%).

Struktura uvoza i vodeći uvozni proizvodi

Struktura uvoza pokazuje da BiH uvozi i sirovine i repromaterijale za domaću industriju, ali i značajne količine gotovih proizvoda. Uvoz gotove odjeće (TB 61 i TB 62) zajedno iznosi 455.534.213,71 KM, što je 40,8% ukupnog uvoza. Uvoz obuće (TB 64) iznosi 189.448.896,48 KM (17,0%), dok sirovine i repromaterijali (TB 41, 54, 55, 56, 59) zajedno čine oko 23% uvoza.

Na nivou četverocifrenih tarifnih oznaka, vodeći uvozni proizvodi su: 6115 – hula-hop čarape (Hrvatska – 66.776.609,03 KM; 1.294.180,11 kg), 6406 – dijelovi obuće (Italija – 27.958.647,39 KM), 4107 – goveđe kože (Austrija – 19.441.245,08 KM), 6204 – kostimi i haljine (Poljska – 17.059.017,35 KM; Turska – 11.774.262,61 KM; Španija – 9.990.498,49 KM) i 6109 – T-majice

i potkošulje (Turska – 15.655.167,95 KM; Poljska – 9.184.469,41 KM).

Na nivou desetocifrenih tarifnih oznaka, vodeći uvozni proizvodi su: 6109100000 – T-majice od pamuka (1.720.856,59 kg; 47.855.788,93 KM), 6115950000 – čarape od pamuka (1.045.396,07 kg; 33.589.344,04 KM), 6115210000 – čarape od sintetičkih vlakana (427.070,69 kg; 26.829.034,31 KM), 6406909000 – ostali dijelovi obuće (410.849,72 kg; 24.047.628,10 KM) i 4107129100 – goveđe kože (604.134,84 kg; 21.572.634,42 KM).

Top uvozne zemlje u periodu I-VI 2026.

Analiza zemalja porijekla uvoza pokazuje visoku diversifikaciju dobavljača, ali i jasnu dominaciju nekoliko ključnih partnera. Turska je vodeći dobavljač sa 147.375.233,50 KM, što odražava njenu snažnu tekstilnu industriju i konkurentne cijene. Hrvatska (144.811.565,48 KM) i Italija (129.618.368,24 KM) su ključni dobavljači gotovih proizvoda i sirovina za preradu.

Srbija (107.110.847,51 KM) je peti dobavljač, što ukazuje na snažnu regionalnu integraciju. Kina, iako sa vi-

Uvoz industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u periodu I–VI 2025/2026.

T. BR.	Naziv	Vrijednost 2025. (KM)	Vrijednost 2026. (KM)	Indeks promjene (%)
41	Sirova krupna i sitna koža sa ili bez dlake	81.714.409,74	75.704.143,15	-7,35
42	Proizvodi od kože, sedlarski i sarački proizvodi	39.123.543,50	37.650.200,14	-3,77
43	Prirodno i vještačko krzno, proizvodi od krzna	701.276,35	1.051.857,66	+49,99
50	Svila	320.573,02	191.376,89	-40,30
51	Vuna, fina ili gruba životinjska dlaka, predivo i tkanine	15.206.894,60	15.869.506,59	4,36
52	Pamuk	19.915.867,40	16.595.786,92	-16,64
53	Ostala biljna tekstilna vlakna	860.224,38	614.408,35	-28,58
54	Vještački ili sintetički filamenti	52.521.549,50	46.880.690,75	-10,74
55	Vještačka ili sintetička vlakna	43.408.288,93	36.627.719,48	-15,62
56	Vata, filc i netkani materijali, specijalna prediva	53.783.174,88	50.054.083,22	-6,93
57	Tepisi i ostali podni pokrivači	21.739.946,38	22.428.820,24	3,17
58	Specijalne tkanine, taftovane tkanine, čipke...	19.840.605,90	18.715.333,12	-5,67
59	Tekstilne tkanine, impregnirane, premazane	52.443.955,74	52.624.441,94	0,34
60	Pleteni ili kukičani materijali	60.805.338,36	41.151.050,65	-32,32
61	Odjeća i pribor za odjeću, pleteni ili kukičani	260.947.560,37	280.522.752,82	7,50
62	Odjeća i pribor za odjeću, osim pletenih kukičanih	171.504.804,54	175.011.460,89	2,04
63	Ostali gotovi proizvodi od tekstila, setovi, iznošena odjeća	51.904.617,33	50.760.587,00	-2,2
64	Obuća, kamašne i slični proizvodi, dijelovi tih proizvoda	209.595.378,27	189.448.896,48	-9,61
65	Šeširi, kape i ostale pokrivke za glavu	5.888.275,23	5.517.272,86	-6,3
	UKUPNO:	1.162.226.284	1.117.420.389	-3,85

sokim obimom (8.770.360,75 kg), ima relativno nižu vrijednost po kilogramu (7,26 KM/kg), što potvrđuje da se radi pretežno o jeftinijim gotovim proizvodima i materijalima. Dominacija Turske kao dobavljača objašnjava se njenom snažnom tekstilnom industrijom, konkurentnim cijenama i geografskom lizinom.

Vanjskotrgovinski bilans sektora

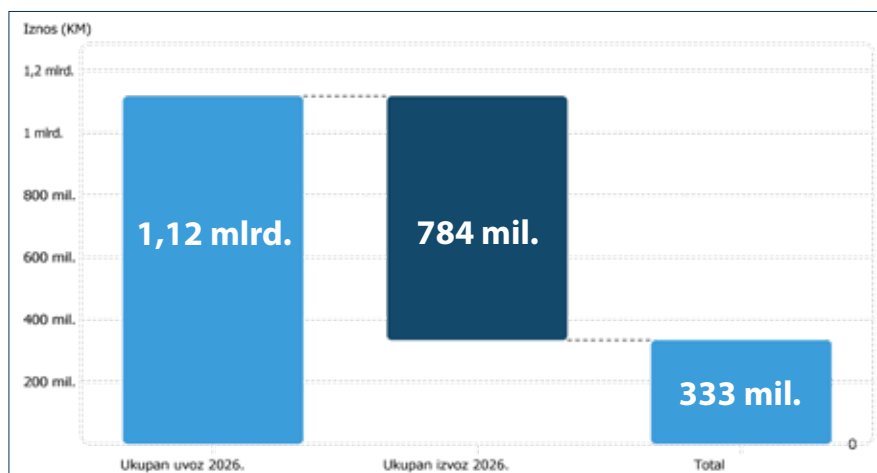
Vanjskotrgovinski bilans industrije tekstila, odjeće, kože i obuće BiH za period I–VI 2026. godine pokazuje deficit u iznosu od 333.389.361 KM, koji predstavlja razliku između uvoza od 1.117.420.389 KM i izvoza od 784.031.028 KM. U istom periodu 2025. godine deficit je iznosio 350.909.064 KM, što znači da je smanjen za 17.519.703 KM, odnosno za 4,99%.

Analiza bilansa po tarifnim grupama pokazuje da TB 64 – obuća ostvaruje suficit od 165.894.371 KM (izvoz 355.343.268 KM, uvoz 189.448.896 KM), što je jedina tarifna grupa sa značajnim suficitom. TB 61 – pletena odjeća bilježi deficit od 91.002.809 KM, TB 62 – konfekcija deficit od 42.200.740 KM, a TB 41 – sirova koža deficit od 62.589.737 KM. Ovi podaci potvrđuju da je obuća jedini sektor koji ostvaruje pozitivan doprinos vanjskotrgovinskom bilansu sektora.

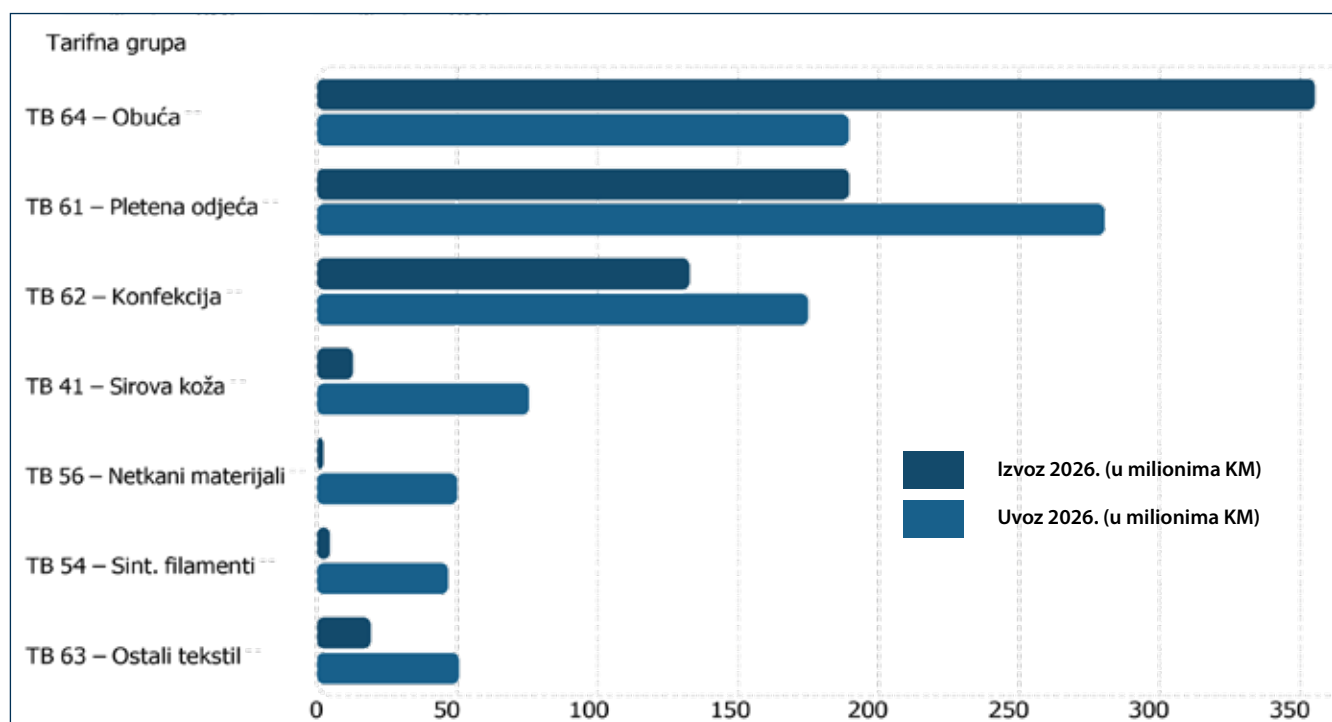
Top uvozne zemlje u periodu I–VI 2026.

Država	Vrijednost (KM)	Procenat (%)
Turska	147.375.234	15,74
Hrvatska	144.811.565	15,47
Njemačka	133.045.160	14,21
Italija	129.618.368	13,84
Srbija	107.110.848	11,44
Poljska	84.420.114	9,02
Kina	63.694.442	6,80
Slovenija	44.716.726	4,78
Austrija	44.320.984	4,73
Španija	37.122.481	3,97

Vanjskotrgovinski bilans sektora

Analiza bilansa po tarifnim grupama

Konkurentnost sektora - integriranost u evropske lance vrijednosti

Analiza podataka otkriva nekoliko ključnih karakteristika konkurentnosti bosanskohercegovačke industrije tekstila, odjeće, kože i obuće.

Dominacija „lohn“ proizvodnje

Visok udio izvoza pletene odjeće (TB 61) i konfekcije (TB 62) prema EU tržištima, uz istovremeni uvoz gotovih odjevnih predmeta iste kategorije, ukazuje na snažnu prisutnost lohn (uslužne) proizvodnje. BiH uvozi gotove proizvode za domaće tržište, a izvozi proizvode rađene po narudžbi stranih kompanija.

Suficit u obući – konkurentska prednost

TB 64 – obuća jedini je sektor sa značajnim suficitom (165.894.371 KM). Rast izvoza obuće za 4,14%, uz pad uvoza za 9,61%, potvrđuje da je ovaj sektor najkonkurentniji. Posebno je značajan izvoz dijelova obuće (6406) prema Italiji, Austriji, Njemačkoj i Slovačkoj, što ukazuje na integriranost u evropske lance vrijednosti u segmentu komponenti.

Zavisnost od uvoza sirovina i repromaterijala

Uvoz sirove kože (TB 41, 75.704.143 KM), sintetičkih filamenata (TB 54, 46.880.691 KM), sječenih vlakana (TB 55, 36.627.719 KM) i netkanog materijala (TB 56, 50.054.083 KM) pokazuje da domaća industrija u velikoj mjeri zavisi od uvoznih repromaterijala. Ovo je karakteristično za prerađivačku industriju integriranu u globalne lance vrijednosti.

Geografska koncentracija izvoza

Gotovo 90% izvoza usmjereno je prema deset država, od kojih su gotovo sve članice EU. Hrvatska, Italija i Njemačka zajedno čine oko 56% ukupnog izvoza. Ova visoka koncentracija predstavlja i prednost (stabilni partneri, blizina tržišta) i rizik (osjetljivost na promjene tražnje u tim zemljama).

Stepen finalizacije proizvoda

Visoka vrijednost po kilogramu u izvozu pojedinih proizvoda (npr. TB 42 - proizvodi od kože: 78,25 KM/kg; TB 43 - krzno: 73,01 KM/kg; TB 65 - šeširi: 65,82 KM/kg) ukazuje na izvoz finalnih proizvoda višeg stepena obrade. Nasuprot tome, niža vrijednost po kilogramu u izvozu TB 61 (63,57 KM/kg) i TB 62 (84,89 KM/kg) odražava lohn strukturu.

Trendovi, rizici i prilike

Glavni trendovi:

- pad ukupnog izvoza za 2,85% i uvoza za 3,86%
- rast izvoza obuće za 4,14% kao jedine kategorije sa suficitom
- snažan rast krzna (148,63%) i šešira (147,66%)
- pad izvoza pamuka (80,40%) i sječenih vlakana (72,98%)
- rast uvoza gotove odjeće (TB 61 za 7,50% i TB 62 za 2,04%)

Najveći rizici:

- visoka zavisnost od lohn proizvodnje bez dovoljnog stepena finalizacije
- koncentracija izvoza prema malom broju tržišta (HR, IT, DE čine 56% izvoza)
- rast uvoza gotove odjeće koji konkuriра domaćoj proizvodnji
- zavisnost od uvoznih repromaterijala (koža, sintetička vlakna, netkani materijal)

Najveće prilike:

- rast izvoza obuće i dijelova obuće prema EU tržištima
- razvoj vlastitih brendova u segmentima gdje postoji visoka vrijednost po kg (krzno, kožni proizvodi)
- supstitucija uvoza gotove odjeće domaćom proizvodnjom
- diversifikacija izvoznih tržišta izvan EU (Švicarska, SAD, Bliski istok)

Sektor tekstila, odjeće, kože i obuće BiH ostaje jedan od najvažnijih izvoznih sektora sa ukupnim izvozom od 784 miliona KM u prvoj polovini 2026. godine. Pokrivenost uvoza izvozom

od oko 70% pokazuje da sektor nije samoodrživ u smislu vanjskotrgovinskog bilansa, ali da ima snažnu izvoznu bazu, posebno u obući. Ključni izazovi za naredni period su povećanje stepena

finalizacije proizvoda, razvoj vlastitih brendova i smanjenje zavisnosti od lohn modela proizvodnje, uz zadržavanje i jačanje pozicija na tržištu EU.

Nejira Močević

Poslovno povezivanje kompanija BiH i Švicarske

U Sarajevu je 11. 6. 2026. godine održan poslovni forum „Ready for Business. Swiss-BiH Forum 2026“, koji je okupio predstavnike institucija, poslovnih organizacija i kompanija iz Švicarske i Bosne i Hercegovine, kao i poduzetnike iz bh. dijaspore. Forum je bio posvećen investicijskim i trgovinskim prilikama između Švicarske i Bosne i Hercegovine, ulozi dijaspore kao jednog od najvažnijih resursa za ekonomski razvoj te inicijativi za uspostavljanje Švicarsko-bosanskohercegovačke privredne komore

Forum su organizirali Ambasada Švicarske u Bosni i Hercegovini, Švicarski program za promociju uvoza (SIPPO), Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine, Switzerland Global Enterprise, Privredna komora Švicarska–Srednja Evropa (SEC) te udruženja SWISSMEM i Swiss Textiles, s ciljem jačanja trgovinskih i investicijskih veza dviju zemalja, ulaganja u inovacije i stvaranja novih prilika za poslovnu saradnju.

Na Forumu je razgovarano o potencijalima za povećanje investicija, razvoju izvoza, nearshoring mogućnostima, unapređenju poslovnog okruženja i aktivnijem uključivanju dijaspore u povezivanju poslovnih zajednica i razmjenu znanja.

„Ekonomski odnosi između Bosne i Hercegovine i Švicarske imaju značajan potencijal za daljnji rast, posebno u sektorima u kojima bh. kompanije već ostvaruju zapažene izvozne rezultate. Činjenica da domaće kompanije uspješno posluju na zahtjevnom švicarskom tržištu potvrđuje njihovu konkurentnost, kvalitet proizvoda i sposobnost prilagodbe najvišim međunarodnim standardima. Za daljnje unapređenje saradnje potrebno je nastaviti jačati

poslovno okruženje, intenzivirati direktno povezivanje kompanija kroz poslovne forume i B2B susrete te raditi na uklanjanju administrativnih prepreka. Posebno važnim smatramo pokretanje aktivnosti na zaključivanju sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između Bosne i Hercegovine i Švicarske, što bi predstavljalo snažan poticaj investicijama i ekonomskoj saradnji“, rekao je potpredsjednik VTKBiH dr. sc. Vjekoslav Vuković tokom panela posvećenog investicijskim i trgovinskim prilikama između Švicarske i Bosne i Hercegovine.

Na marginama Forumu je predstavljena inicijativa za osnivanje Švicarsko-bosanskohercegovačke privredne komore, koja bi trebala postati platforma za povezivanje institucija, kompanija, investitora i poslovnih lidera iz obje zemalja. Istaknuto je da se posljednjih godina bilježi stabilan rast švicarskih investicija u BiH, što predstavlja snažan temelj za osnivanje ove privredne komore. Time bi se otvorio prostor za izgradnju novih, dugoročnih partnerstava i daljnje jačanje ekonomske saradnje između Švicarske i Bosne i Hercegovine.

Švicarska poslovna delegacija posjetila VTKBiH

Fokus na dobavljače, partnerstva i nove investicije

Predsjednik Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine Ahmet Egrlić i saradnici održali su radni sastanak sa švicarskom poslovnom delegacijom predvođenom Albertom Silinijem, izvršnim direktorom za rast i transformaciju na međunarodnom nivou u organizaciji Switzerland Global Enterprisea (SGE), koji u ime Vlade Švicarske i kantona provodi aktivnosti promocije izvoza i privlačenja investicija

Delegaciju su činili i predstavnici udruženja SWISSMEM, vodeće asocijacije švicarske metalske i elektroindustrije, te Swiss Textilesa, udruženja švicarske tekstilne industrije.

Tokom sastanka razgovarano je o mogućnostima unapređenja vanjsko-

trgovinske razmjene između Bosne i Hercegovine i Švicarske, jačanju poslovnih veza kompanija dviju zemalja te većem uključivanju bh. kompanija u dobavljačke lance švicarskih kompanija.

Tokom sastanka je istaknuto da su švicarske kompanije zainteresirane za pronalazak novih dobavljača u lancima snabdijevanja i diverzifikaciju svojih tržišta. U tom su kontekstu predstavljeni privredni potencijali Bosne i Hercegovine, s posebnim fokusom na metalsku i elektroindustriju, tekstilni sektor i druge proizvodne grane koje raspolažu značajnim izvoznim kapacitetima i iskustvom saradnje sa zahtjevnim međunarodnim tržištima.

Naglašeno je da Bosna i Hercegovina posjeduje niz konkurentskih prednosti za razvoj poslovne saradnje i investicija, među kojima se posebno izdvajaju sporazumi o slobodnoj trgovini koji kompanijama omogućavaju pristup velikom broju tržišta pod povoljnim uvjetima. Kao dodatne prednosti, istaknuto je da Bosna i Hercegovina ima razvijenu

industrijsku proizvodnju u više izvozno orijentiranih sektora te da nudi konkurentan porezni okvir, uključujući stopu poreza na dobit od 10% i dividendu od 0%, uz niske operativne troškove poslovanja i konkurentnu radnu snagu, što je čini atraktivnom destinacijom za nearshoring investicije i proizvodne aktivnosti usmjerene prema tržištu EU.

Predstavnici Komore istaknuli su opredijeljenost za povezivanje kompanija iz Bosne i Hercegovine sa potencijalnim partnerima iz Švicarske s ciljem razvoja novih poslovnih aranžmana, povećanja izvoza i privlačenja investicija.

Članovi švicarske poslovne delegacije tokom boravka u Bosni i Hercegovini posjetili su i bh. kompanije kako bi se neposredno upoznali s njihovim proizvodnim kapacitetima, tehnološkim mogućnostima i potencijalom za uspostavljanje dugoročnih poslovnih partnerstava.

Nove poslovne prilike za bh. kompanije

Delegacija Spoljnotrgovinske komore Bosne i Hercegovine, predvođena predsjednikom Ahmetom Egrlićem, početkom juna je boravila u trodnevnoj službenoj posjeti švedskom gradu Kalmaru s ciljem unapređenja privredne saradnje, razmjene iskustava i jačanja poslovnih veza između Bosne i Hercegovine i Kraljevine Švedske.

Posjeta Komorine delegacije Kalmaru realizovana je uz podršku i angažman gradonačelnice Kalmara Dženite Abaze te diplomatsku podršku ambasadora Bosne i Hercegovine u Švedskoj Nj. E. Bojana Šošića.

Pored predsjednika Egrlića, delegaciju su činili šefica Kabineta predsjednika i potpredsjednika Komore Šejla Delić, direktor Agencije za promociju izvoza Bosne i Hercegovine (BHEPA) Enes Ališković te direktor kompanije Softhouse Balkans d. o. o. Himzo Musić.

Posjeta je započela sastankom s gradonačelnicom Dženitom Abazom u Gradskoj vijećnici Kalmara, ispred koje se, u znak dobrodošlice bh. delegaciji, prvi put zavijorila zastava Bosne i Hercegovine, potvrđujući prijateljske veze i međusobno uvažavanje dviju zemalja.

Na sastanku je istaknuto da spoljnotrgovinska razmjena dviju zemalja potvrđuje stabilne ekonomske odnose i prostor za dalje unapređenje saradnje, posebno u oblastima industrijske proizvodnje, investicija, tehnologije i zajedničkih lanaca vrijednosti. Dodatni potencijal, kako je ocijenjeno, postoji u jačanju izvoza proizvoda više dodane vrijednosti i većem uključivanju bh. kompanija u švedske i evropske industrijske lance snabdijevanja.

U okviru programa, delegacija je posjetila kompanije Trelleborg Rubore, Yaskawa, Norden Machinery, Modig Machine Tool, Epiroc i Faun Nordic, koje predstavljaju primjere uspješnih industrijskih sistema zasnovanih na naprednim tehnologijama, automatizaciji i održivom poslovanju. Tokom obilaska

proizvodnih pogona i razgovora s menadžmentom kompanija predstavljeni su razvojni projekti, inovativna rješenja i mogućnosti uspostavljanja poslovne saradnje s kompanijama iz Bosne i Hercegovine.

Delegacija je održala i sastanak u Švedskoj privrednoj komori s Johanom Schörlingom, regionalnim menadžerom za poslovne usluge jugoistočne Švedske. Razgovarano je o modelima podrške privredi, unapređenju konkurentnosti kompanija i jačanju saradnje između poslovnih zajednica dviju zemalja, uz dogovor da se razmotri organizacija uzvratne posjete švedskih kompanija Bosni i Hercegovini.

Osim toga, delegacija Spoljnotrgovinske komore održala je sastanak u Gradskoj vijećnici Kalmara sa predstavnicima lokalne uprave i poslovne zajednice, među kojima su bili gradonačelnica Dženita Abaza, općinski načelnik Erik Ciardi, predstavnici Konfederacije švedskih preduzeća te ekonomski savjetnici Općine Kalmar. Razgovarano je o razvojnim planovima grada „Kalmar 2030“, privlačenju investicija, podršci preduzetništvu te saradnji privrede, obrazovnih institucija i lokalne zajednice.

Sagovornici su tokom svih sastanaka istakli značaj međunarodne saradnje, razmjene znanja i povezivanja privrednih subjekata radi stvaranja novih

poslovnih prilika. Učesnici su izrazili spremnost za nastavak kontakata i razvoj konkretnih oblika saradnje između institucija i kompanija iz Bosne i Hercegovine i Kalmara.

„Cilj posjete bio je uspostavljanje direktne saradnje s kompanijama u Kalmaru i razgovor o mogućnostima uključivanja bosanskohercegovačkih kompanija u njihove lance snabdijevanja. Većina kompanija koje smo posjetili su izrazile interes za pronalaskom pouzdanih dobavljača u BiH, što predstavlja obostranu korist. Uspostavljanjem saradnje, naše kompanije bi dobile pristup jednom značajnom tržištu, dok bi švedske kompanije dobile kvalitetne proizvode, pouzdane rokove isporuke i konkurentne uslove. Ova posjeta potvrđuje da postoji značajan neiskorišten potencijal saradnje između Bosne i Hercegovine i nordijskog regiona te da je važno nastaviti rad na jačanju spoljnotrgovinske razmjene, povezivanju kompanija i organizaciji uzvratnih posjeta s ciljem upoznavanja potencijala bh. kompanija“, rekao je predsjednik Egrlić.

Posjeta Kalmaru predstavlja nastavak aktivnosti STKBiH usmjerenih na internacionalizaciju domaće privrede, otvaranje novih poslovnih prilika za bh. kompanije i jačanje ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine sa zemljama nordijskog regiona.

Kraljevina Švedska

Kraljevina Švedska je jedna od najrazvijenijih europskih ekonomija, prepoznatljiva po visokom stupnju inovativnosti, snažnoj industrijskoj bazi i održivom modelu gospodarskog razvoja. Njena konkurentnost temelji se na spoju naprednih tehnologija, visokokvalificirane radne snage i učinkovitog korištenja prirodnih resursa, uz snažan fokus na digitalizaciju, zelenu tranziciju i međunarodnu trgovinu

U nastavku donosimo pregled najvažnijih gospodarskih sektora Švedske, njihovog doprinosa ekonomiji te ključnih oblasti koje predstavljaju potencijal za razvoj međunarodne poslovne suradnje.

Najznačajniji gospodarski sektori Kraljevine Švedske

Prema informaciji o dodanoj vrijednosti pojedinih sektora, u strukturi ukupnog bruto domaćeg proizvoda Švedske, primarni sektor jednim svojim dijelom (poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo) sudjeluje sa 1,42 %. Najviše se oslanja na grane poput ribarstva. Stoga primjećujemo njegovu usmjerenost ka kontroliranom ribarenju s ciljem zaštite ribljeg fonda. Ribarstvo u Švedskoj odlikuje se održavanjem mrjestilišta, uzgojem riblje mlađi, rakova, školjki i mekušaca te organizacijom sustavnog kaveznog uzgoja različitih vrsti. Ovakvim uzgojem se ujedno osigurava i sirovinaska osnova za prerađivačku industriju i gastronomsku ponudu Švedske.

U navedenim okvirima, ribarstvo nudi artikle poput očišćene, prerađene te već pripremljene (*ready made*) ribe i morskih plodova. U pojedinim sluča-

jevima je njihova konzumacija moguća trenutačno, dok se u ostalim termička obrada smatra dovoljnom obradom za konzumaciju gotovih proizvoda i jela. Spomenute vrste proizvoda dopijevaju i na stolove švedskih kućanstava, ali se dominantno plasiraju kroz uslužne lance (trgovački, ugostiteljski, hotelski) pa su najznačajniji potrošači ovog dijela primarnog sektora, doprinoseći najviše rastu i razvoju ribarstva, industrija ribljih prerađevina i kulinarstvo (gastro-nomska ponuda).

Možemo zaključiti da se unutar švedske prehrambene industrije tradicionalno razvija i veliki broj brendova (odnosno brendiranih proizvoda) nastalih iz sirovinске osnove njenog primarnog sektora.

Važan udio u razvoju primarnog sektora Švedske ima i šumarstvo. Aktivnosti koje karakteriziraju ovu djelatnost su certifikacija šuma, zaštita pojedinih vrsta, obnova i/ili održavanje šuma, pošumljavanje terena, zaštita prirodnih staništa odnosno parkova prirode te ostalih šumskih površina i planinskih predjela.

Usporedbom gospodarskih sektora vidljivo je da je učešće sekundarnog sektora (dio „industrija i građevinarstvo“), s dodanom vrijednošću od 21,69 % u strukturi bruto domaćeg proizvoda Švedske, važnije od učešća primarnog sektora.

Sekundarni sektor švedskog gospodarstva sačinjavaju redom:

- rudarstvo
- brodogradnja
- energetika
- metalna industrija
- strojarstva industrija
- elektroindustrija
- elektronička industrija
- automobilska industrija (kategorija: osobni, putnički, teretni automobili)
- informatizacija i robotika
- farmaceutska industrija
- kemijska industrija
- proizvodnja „eko“ i „bio“ proizvoda

(u okvirima farmaceutske, kemijske, prehrambene industrije)

- drvena industrija (proizvodnja namještaja, opreme za kućanstvo, građevinske stolarije, montažnih kuća...)
- kartonažna i (li) papirna industrija
- ostalo

Uz već rečeno, napomenimo da je Švedska jedan od velikih poklonika korištenja prirodnih i organskih proizvoda, kako kod individualnih potrošača tako i u industrijske svrhe. Iz segmenta ljekovitog i začinskog bilja, Švedska uvozi značajne količine sirovina koje, kao i domaće prirodne resurse, koristi u daljnjoj preradi i proizvodnji. Upotrebna vrijednost proizvedenog ili prerađenog (ljeko)bilja i začina varira jer se koriste u različitim segmentima kulinarstva, potom u prehrambenoj, kozmetičkoj i farmaceutskoj industriji, medicini, kemijskoj industriji za proizvodnju deterdženata i osvježivača, ali i za osobnu higijenu, aromaterapiju, kozmetičke tretmane itd.

U okviru građevinarstva, pridruženog sekundarnom sektoru prema metodologiji korištenog izvora informacije, svrstavaju se niskogradnja, visokogradnja, arhitektura i projektiranje.

Stoga se ovdje, govoreći o švedskim sektorima gospodarstva, povežimo i na uslužni sektor Švedske. Ovaj sektor svojom dodanom vrijednošću, u švedskom bruto domaćem proizvodu sudjeluje sa 66,43 % i najviše doprinosi njenom BDP-u. Predstavljaju ga: promet (brodski – brodarske kompanije i luke; zračni – aviokompanije i aerodromi; željeznički – željezničke kompanije; cestovni – cestovni prijevoznici, logističke firme iz oblasti prometne djelatnosti, špedicija i slično), financijska djelatnost (posebno bankarstvo), trgovina, (tele)komunikacije te turizam (hotelijerstvo, ugostiteljstvo, djelatnost turističkih operatera).

Kao inicijatora razvoja turističke ponude Švedske, istaknimo promociju zaštićene baštine (npr. prirodna sredi-

na, spomenici kulture, kulturno-povijesno nasljeđe), vezujući je za komplementarnost švedskog gospodarstva u okvirima uslužnog sektora zbog njenih učinaka na rast gospodarskih djelatnosti u okviru turizma (npr. hotelijerstvo, ugostiteljstvo, djelatnost turističkih operatera...).

Važnost turizma u Švedskoj, uz jasan značaj na razvoj djelatnosti unutar ove grane, vidljiva je i kod rasta i razvoja ostalih grana uslužnog sektora.

Turizam bitno utječe na razvoj, unapređenje prometa i rast prihoda u prometu, priliv deviza u segmentu financijske djelatnosti, povećanje prodaje u trgovini, kao i na razvoj usluga logističkih kompanija i rast njihovih ostvarenih prihoda.

U nastavku možemo govoriti i o jednom od modela turističke ponude u Švedskoj, a to je seoski turizam, koji je popularan u kontinentalnom (planinskom) dijelu Švedske. Ovaj vid turizma produžava trajanje turističke sezone ponudom svojih aranžmana i podjednako je unosan tokom zimske i ljetne sezone.

Poseban segment rasta i razvoja turizma jesu i već znani turistički kompleksi odnosno hotelski lanci na prostoru Švedske.

Rast prihoda od turizma utemeljen je na broju ostvarenih noćenja turista i na njihovoj (izvan)pansionskoj potrošnji. Noćenja i ovaj vid potrošnje nastaju uslijed posjete turista kulturno-povijesnim znamenitostima ili prirodnim rezervatima, provođenja odmora u Švedskoj, kao i upoznavanja posjetitelja s etno naslijeđem određenog prostora (npr. tradicija, običaji i slično).

Kulturne ustanove (kazališta, muzeji, galerije...), muzički i filmski festivali, sportski događaji te razne sajamske i izložbene manifestacije, turističkoj ponudi Švedske svakodnevno dodaju široku paletu usluga i postaju dio njenog cjelokupnog poslovnog i turističkog kalendara.

Moderniji i danas najzastupljeniji oblik turizma, drugačijeg karaktera noćenja ili realizirane (izvan)pansionske potrošnje, jeste kongresni turizam s višim ostvarenim prihodima i njihovim rastom. Iskorištavanje hotelskih kapaciteta radi održavanja političkih, gospodarskih, edukacijskih ili znanstvenih događaja, posebno u novijem razdoblju, dodatno puni proračun Švedske.

Već spomenute manifestacije na švedskom tržišnom prostoru povećavaju i ostvarene prihode u turizmu i vode

ka njegovom bržem razvoju u odnosu na druge modele turističke ponude.

Izvanpansionska potrošnja i organizirane shopping ture s posjetama velikim trgovačkim centrima u Švedskoj, iako uobičajene, i u ovom slučaju igraju značajnu ulogu u rastu prihoda.

Sve gospodarske grane (npr. agrarne, industrijske, uslužne), kao dijelovi gospodarskih sektora (primarni, sekundarni, uslužni), stavljene su u službu podizanja životnog standarda stanovništva, razvoja gospodarstva i povećanja njegovog rasta.

Trgovina, koja je karakterizirana djelatnošću zanatskih i(li) obrtničkih radnji poput suvenirnica, starih (tradicionalnih) zanata, (malo)prodajnih objekata i slično, postaje jedna od niza turizmu komplementarnih djelatnosti. Važan udio u strukturi bruto domaćeg proizvoda Švedske odlazi upravo na trgovinu, u dijelu maloprodaje i(li) veletrgovine, koja najveći ostvareni prihod od prodaje ipak bilježi u velikim trgovačkim lancima.

Promatrajući samo uslužni sektor, kada je riječ o gore spomenutim djelatnostima, ne možemo da ne istaknemo značaj grana poput bankarstva i važnost garantnih aranžmana banaka, tijela i institucija države, te njihovih partnera u ovim procesima. One predstavljaju nezaobilaznu potporu razvoju švedskog gospodarstva i jedan su od (naj)bitnijih čimbenika na putu postizanja zacrtanog cilja svake države. Cilj Kraljevine Švedske jeste *kvalitetniji razvoj, održivi rast gospodarstva, tj. njegova samoodrživost, ali i povećanje konkurentnosti švedskog gospodarstva*.

Kažimo još da se djelatnost osiguravajućih društva bazira na ugovornoj osnovi i striktno drži preuzetih odredbi iz ugovora među partnerima.

Izvoz iz Kraljevine Švedske na međunarodno tržište

Ukupan izvoz proizvoda u 2025. godini iznosio je 206,79 milijardi USD. Vodeće tarifne glave odnosno grupe proizvoda u švedskom izvozu su: (84) – nuklearni reaktori (15,07 %), (87) – vozila, osim željezničkih (13,03 %), (85) – električne mašine (9,49 %), (30) – farmaceutski proizvodi (7,2 %), (27) – mineralna goriva (6,61 %), (48) – papir i karton (4,58 %), (39) – plastika i proizvodi od plastike (3,54 %), (72) – željezo i čelik (3,48 %), (03) – ribe i rakovi (2,74 %), (44) – drvo i proizvodi od drva (2,73 %).

Ostale tarifne glave u ukupnom izvozu proizvoda iz Švedske, u predmetnom razdoblju, čine 30,93 %.

Najznačajniji uvoznici proizvoda iz Švedske u 2025. godini su:

- Njemačka (9,9 %)
- Norveška (9 %)
- Sjedinjene Američke Države (8 %)
- Danska (7 %)
- Finska (6,5 %)
- Ujedinjeno Kraljevstvo (5,3 %)
- Nizozemska (4,9 %)
- Belgija (4,7 %)
- Poljska (4,1 %)
- Francuska (4 %)
- ostali (36,6 %)

Bosna i Hercegovina se nalazi među vodećih 100 tržišta po uvozu proizvoda koji su se izvozili iz Švedske u 2025. godini.

Uvoz u Kraljevinu Švedsku s međunarodnog tržišta

Ukupan uvoz proizvoda u 2025. godini iznosio je 202,12 milijardi USD.

Vodeće tarifne glave (grupe proizvoda) u uvozu proizvoda u Švedsku su: (84) – nuklearni reaktori (13,43 %), (85) – električne mašine (13,18 %), (87) – vozila, osim željezničkih (11,15 %), (27) – mineralna goriva (8,25 %), (30) – farmaceutski proizvodi (4,21 %), (39) – plastika i proizvodi od plastike (3,26 %), (03) – riba i rakovi (3,08 %), (90) – optički, fotografski, kinematografski i mjerni instrumenti (2,89 %), (73) – proizvodi od željeza (2,33 %), (72) – željezo i čelik (2,24 %).

Ostale tarifne glave u ukupnom uvozu proizvoda u Švedsku sudjeluju sa 35,98 % u 2025. godini.

Najznačajniji izvoznici proizvoda u Švedsku u 2025. godini su redom:

- Njemačka (15,9 %)
- Nizozemska (11,1 %)
- Norveška (8,9 %)
- Danska (6,8 %)
- Kina (6 %)
- Finska (5,1 %)
- Belgija (4,9 %)
- Poljska (4,8 %)
- Sjedinjene Američke Države (4,3 %)
- Francuska (3,5 %)
- ostali (28,7 %)

Bosna i Hercegovina se pozicionirala među vodećih 100 tržišta po izvozu proizvoda koji su se uvozili u Švedsku u 2025. godini.

Trendovi u trgovini BiH – Švedska

Vanjskotrgovinska razmjena BiH – Švedska	Period 2020. – 2025.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
IZVOZ (KM)	677.902.151	85.261.456	107.900.167	132.915.330	117.636.485	105.733.062	128.455.651
UVOZ (KM)	524.229.334	53.634.326	77.731.782	98.746.346	107.575.638	94.559.872	91.981.370
OBIM (KM)	1.202.131.485	138.895.782	185.631.949	231.661.677	225.212.123	200.292.934	220.437.021
SALDO (KM)	153.672.817	31.627.129	30.168.384	34.168.984	10.060.847	11.173.191	36.474.281
POKRIVENOST (%)	129,31	158,97	138,81	134,60	109,35	111,82	139,65

Vodećih deset (10) proizvoda u izvozu proizvoda iz BiH u Švedsku, 2025.

Tarifni broj	Opis tarifnog broja	Vrijednost (KM)	Udio u izvozu iz BiH u Švedsku
9401	Sjedala (osim onih iz tarifnog broja 9402), uključujući ona koja se mogu pretvoriti u ležaje	18.779.048	14,62 %
8482	Kuglični ili valjkasti ležaji	11.354.870	8,84 %
9403	Ostali namještaj i njegovi dijelovi	11.081.926	8,63 %
8503	Dijelovi pogodni za upotrebu isključivo ili uglavnom sa strojevima i električnim motorima	10.215.940	7,95 %
9030	Osciloskopi, spektralni analizatori i ostali instrumenti i aparati za mjerenje	7.282.029	5,67 %
7308	Konstrukcije	6.872.294	5,35 %
4407	Drvo obrađeno po dužini piljenjem, glodanjem ili rezanjem ili ljuštenjem, uključujući i blanžano	4.048.423	3,15 %
4302	Štavljena ili dorađena krzna (uključujući glave, repove, šape ili druge komade ili odsječke)	3.916.145	3,05 %
4418	Građevinska stolarija i ostali drveni proizvodi za građevinarstvo, uključujući celularne ploče	3.383.379	2,63 %
0811	Voće i orašasti plodovi, nekuhani ili kuhani u vodi ili pari, smrznuti	3.160.408	2,46 %
	Prvih deset (10) proizvoda u izvozu proizvoda iz BiH u Švedsku	80.094.462	62,35 %
	Ostali	48.361.189	37,65 %
	UKUPAN IZVOZ IZ BIH U ŠVEDSKU	128.455.651	100,00 %

Vodećih deset (10) proizvoda u uvozu proizvoda u BiH iz Švedske, 2025.

Tarifni broj	Opis tarifnog broja	Vrijednost (KM)	Udio u uvozu u BiH iz Švedske
8703	Osobni automobili i druga motorna vozila uglavnom namijenjena prijevozu osoba	12.094.093	13,15 %
1517	Margarin, jestive mješavine ili dodaci od masti ili ulja životinjskog ili biljnog porijekla	7.737.443	8,41 %
9401	Sjedala (osim onih iz tarifnog broja 9402), uključujući ona koja se mogu pretvoriti u ležaje	5.843.490	6,35 %
4703	Hemijska drvena celuloza, natronska ili sulfatna, osim celuloze topivog kvaliteta	5.099.807	5,54 %
9022	Rendgen aparati i aparati koji koriste alfa, beta, gama ili druge vrste ionizirajućeg zračenja	4.665.689	5,07 %
9030	Osciloskopi, spektralni analizatori i ostali instrumenti i aparati za mjerenje	3.128.889	3,40 %
4102	Sirove kože ovčje i janjeće	2.281.171	2,48 %
4802	Nepremazana papir i karton koji se upotrebljavaju za pisanje, tiskanje ili ostale grafičke svrhe	1.981.614	2,15 %
7228	Šipke i profili od ostalih legiranih čelika, šuplje šipke za svrdla od legiranih ili nelegiranih čelika	1.966.536	2,14 %
8517	Električni aparati za žičnu telefoniju i telegrafi	1.827.630	1,99 %
	Prvih deset (10) proizvoda u uvozu proizvoda u BiH iz Švedske	46.626.361	50,69 %
	Ostali	45.355.009	49,31 %
	UKUPAN UVOZ U BIH IZ ŠVEDSKE	91.981.370	100,00 %

Porez na dodanu vrijednost

Standardna stopa navedenog poreza u Švedskoj, koja se primjenjuje na svu robu i usluge (osim onih koji se oporezuju po sniženoj stopi ili su predmet izuzeća od plaćanja poreza na dodanu vrijednost) iznosi 25 %.

Istodobno se u Švedskoj primjenjuje snižena stopa poreza na dodanu vri-

jednost na proizvode i usluge od 12 % i dodatno (extra) snižena stopa od 6 %.

Izuzeća od plaćanja poreza na dodanu vrijednost u Švedskoj, kao i klasifikaciju robe i usluga po poreskim razredima (stopa poreza na dodanu vrijednost - *standardna, snižena, dodatno snižena*), možete pogledati na slijedećem [linku](#).

Carine i carinska dokumentacija

Članstvom Kraljevine Švedske od 1995. godine u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO), te shodno odredbama njenog MFN režima, carinske stope Kraljevine Švedske postaju primjenjive prema svim njezinim trgovinskim partnerima u međunarodnoj trgovini.

Sukladno problemima koji se povodom članstva u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji javljaju u provedbi preuzetih obveza u vezi s obavljanjem trgovine i otklanjanjem prepreka u međunarodnoj trgovini, formira se set zahtjeva na koje je neophodno odgovoriti i kojima je potrebno da Švedska ili njezini partneri udovolje u međunarodnoj trgovini.

Problemi, pa shodno tome i zahtjevi, uglavnom proizlaze iz zakonske regulative države („derivirane“ iz njene važeće zakonodavne legislative) koja je preuzela obveze iz međunarodne trgovine.

Vrlo često se događa da određene države preuzimaju propise od svojih ugovornih partnera, ali i da ih same (zakonodavne vlasti u njihovoj državi) donose po određenom (nerijetko i po istom) pitanju. Zakonodavstvo je dužno propise prihvatiti, uskladiti, donijeti tj. Usvojiti i ratificirati, dok su izvršne vlasti države obvezne provoditi pred njih stavljenju regulativu. S tim u vezi se i eventualne neusklađenosti rješavaju u sprezi zakonodavnih i izvršnih vlasti države, ponekad tražeći i izjašnjava-nje onih sudskih po neusuglašenim ili mogućim rješenjima problema, pa se na ovaj način inicira njihovo brže usuglašavanje ili rješavanje u cilju provedbe preuzetih i donesenih propisa.

Ispunjavanje zahtjeva koji su pred zakonodavstvom ili izvršnim vlastima države vodi ka reguliranju funkcioniranja tržišnih prostora, kao i ka usuglašavanju međusobnih odnosa partnera i njihovog poslovanja, sukladno pravilima međunarodne trgovine.

Istodobno, to pomaže u definiranju novih ugovornih obveza države s ostalim (međunarodnim) partnerima, kod potpisivanja drugih sporazuma (regionalni, bilateralni, multilateralni...), pravnih akata (protokoli, memorandumi, zabilješke...) i sličnih dokumenata.

Sa zakonskom regulativom pred izvršnim vlastima, kao i njihovim mjerama gospodarske politike, usklađuju se i važeće procedure za provedbu spomenute regulative. Izvršna tijela dužna su provoditi mjere gospodarske politike (npr. fiskalna, monetarna...) i otvarati, odnosno dati, prostor za dijalog s partnerima iz svih kategorija društva. Zajednički cilj izvršnih tijela i njihovih partnera u društvenom (socijalnom) dijalogu je usklađivanje različitih stavova – npr. podizanje gospodarskog rasta i osiguranje boljeg životnog standarda u državi.

Carinske stope Kraljevine Švedske (2022. godina) za donju klasifikaciju proizvoda su date redom:

- svi proizvodi (5,24 %)
- primarni proizvodi (8,99 %)
- industrijski proizvodi (4,03 %)

Trošarine se na tržištu Europske unije plaćaju na alkoholna pića, duhan, duhanske preradevine, duhanske proizvode, kao i na energente u dije-lu - mineralna goriva, mineralna ulja, električna energija.

Neophodno je poštivati i odredbe propisane u slučaju restrikcija ili zabrana uvoza proizvoda i usluga na tržište Švedske, kao članice jedinstvenog tržišta Europske unije. Restrikcije na uvoz u Europsku uniju uvedene su na poljoprivredne proizvode, proizvode kao što su željezo i čelik te na određene proizvode od aluminija.

Carinska dokumentacija sastoji se od trgovinske fakture, deklaracije o carinskoj vrijednosti robe, transportnih dokumenata, pakirne liste, uvozne carinske deklaracije, certifikata o podrijetlu robe, veterinarske, (fito) sanitarne dokumentacije, kao i uvozne dozvole. Prethodno uključuje i svu ostalu, od nadležnih institucija Kraljevine Švedske, propisanu tj. zahtijevanu ili dodatno (na uvid) zatraženu dokumentaciju.

Uvođenjem i primjenom standarda u proizvodnji, provedbom regulative o pakiranju proizvoda, etiketiranju ili dodatnom označavanju proizvoda te primjenom spomenutih u procesima pripreme, proizvodnje ili plasmata proizvoda, osigurava se tehnička sigurnost proizvoda na tržištu te zdravstvena i higijenska ispravnost. Shodno tome se primjenjuju i regulative u vezi s etiketiranjem na ambalaži proizvoda - poput oznake za proizvode iz organskog uzgoja.

Istodobno i sama ambalaža postaje predmet točno određene zakonske regulative te u ovu svrhu treba pribaviti dokumentaciju o neškodljivosti materijala korištenih u njenoj proizvodnji po zdravlje potrošača.

Također je obvezno argumentirati i „blagonaklonost“ ili neutralnost spomenutih materijala na naš okoliš i prirodno okruženje.

Ispunjavanje prethodno navedenog vodi do mogućnosti promocije i plasmata proizvoda i usluga na tržišnom prostoru Švedske i povećava šanse za njihov izvoz na njen tržišni prostor.

Dodatno se informirajući, ali i uk-

ljučujući se u nove ili moguće vidove promocije proizvoda i usluga (shodno prevladavajućim trendovima) na ovom tržištu, primjetno je da se pozornost treba obratiti i na propise u oblasti marketinga i oglašavanja na ovom tržištu.

Članstvo u međunarodnim tijelima

Slijedom članstva u međunarodnim institucijama, asocijacijama, organizacijama te drugim međunarodnim tijelima, moguće je sudjelovanje Kraljevine Švedske u njihovom radu. Stoga iz formata okvira vezanih za određene (međunarodne) pravne subjekte (npr. organizacija, institucija, asocijacija, tijelo), navodimo neolicinu u kojima je ova zemlja članica: UN, WTO, IMF, IBRD, OECD, NATO, OSCE, Vijeće Europe, EU, EBRD itd.

Sporazumi

Informaciju o bilateralnoj i multilateralnoj suradnji na polju međunarodnih odnosa među državama, kao i kronološki pregled sporazuma i drugih akata (potpisani, ratificirani, oni u postupku...), potrebno je da zatražite od Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine. Stoga i informaciju o međunarodnim odnosima između Bosne i Hercegovine i Kraljevine Švedske, također, možete zatražiti od prethodno navedenog ministarstva.

Tekstove bilateralnih sporazuma ili pravnih akata o međunarodnim ekonomskim odnosima između država, shodno potrebi za prikupljanjem materijala ili formiranjem informacije o međunarodnim ekonomskim odnosima između Bosne i Hercegovine i Kraljevine Švedske, možete zatražiti od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine.

Ako kreirate kompletnu sliku o mogućnostima suradnje Bosne i Hercegovine i Kraljevine Švedske tako da u slučaju Bosne i Hercegovine uzmete u obzir multilateralne sporazume (sporazum sa zemljama s prostora CEFTA-e, sporazum sa zemljama s prostora EFTA-e, SSP i ostale pravne akte), onda obratite pozornost na već spomenute ali i na slične ugovorne odnose Kraljevine Švedske s njezinim partnerima, međunarodnim ili domaćim, uključenim u sklapanje i provedbu ovakvih sporazuma.

Преносиви апарати за гашење пожара

Апарати за гашење пожара су уређаји који садрже средство за гашење пожара које се дјеловањем унутрашњег притиска избацује из тијела апарата – боце и усмјерава ка ватри. Апарати за гашење пожара могу бити под сталним притиском (боца се увијек налази под радним притиском) и са бочицом (радни притисак настаје ослобађањем помоћног гаса из посебне бочице). Преносиви апарати за гашење пожара су апарати за гашење пожара који су пројектовани за ручни транспорт и ручно коришћење и чија маса у радном стању није већа од 20 kg.

Преносиви апарати за гашење пожара морају да задовоље веома строге сигурносне захтјеве јер у тренуцима активације раде под високим унутрашњим притиском. Због тога, поред примарних противпожарних прописа, ови уређаји обавезно морају да испуњавају и захтјеве **Наредбе о опреми под притиском**

(„Службени гласник БиХ“, број 52/11) и пратећих хармонизованих стандарда **BAS EN 3-7+A1:2009** и **BAS EN 3-8:2022** који детаљно дефинишу захтјеве за пројектовање и испитивање, а све у циљу потврде да су апарати безбједни за употребу и са аспекта гашења пожара и са аспекта опреме под притиском.

Апарати за гашење пожара спадају у дјелокруг Наредбе о опреми под притиском и према члану 7. став (1) тачка а) алинеја 1) оцјењивање усклађености се, у зависности од притиска PS и запремине V, врши према дијаграму 2 из Анекса II Наредбе, с тим што се морају сврстати барем у категорију III.

У складу са тачком 4.1.1 стандарда BAS EN 3-7+A1:2009, подјела апарата за гашење пожара се врши према врсти средства за гашење који садржи па тако имамо:

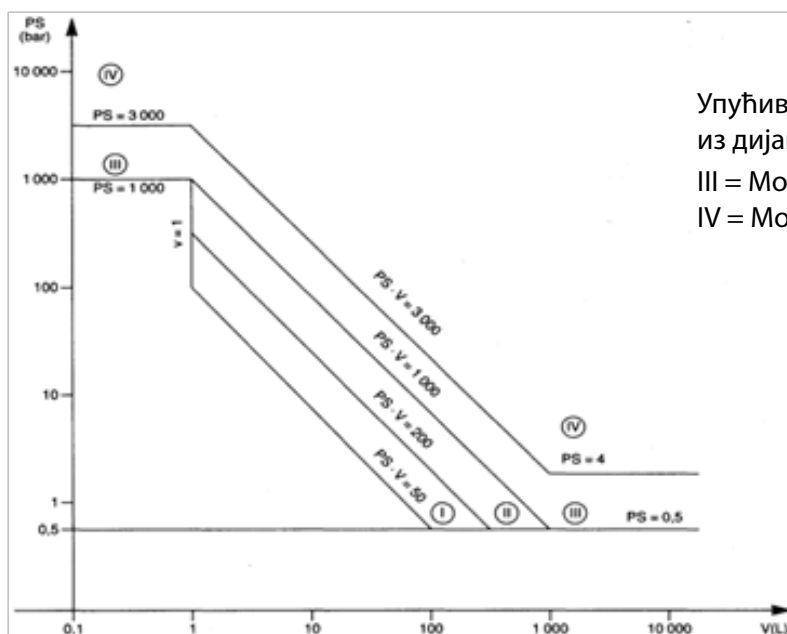
– апарате на воденој бази, укључујући апарате са пјеном и мокрим хемикалијама,

– апарате на бази праха,
– апарате на бази CO₂,
– халонске апарате,
– апарате са еколошким средством за гашење.

У складу са тачком 4.1.2 стандарда BAS EN 3-7+A1:2009, основни дијелови апарата за гашење пожара су:

– тијело или боца апарата,
– опрема апарата, која је фиксирана или приврнута на тијело и која укључује најмање сљедеће: погонски уређај, контролни уређај, склоп цријева и/или млазнице, склоп главе за пражњење,
– пуњење.

Поред наведених дијелова, у складу са тачком 10.3 стандарда BAS EN 3-7+A1:2009, апарати за гашење пожара морају да имају сигурносни уређај те уређај за провјеру притиска, у складу са тачком 11 стандарда BAS EN 3-7+A1:2009.

Упућивање на модуле према категорији из дијаграма

III = Модули Б1 + Д, Б1 + Ф, Б + Е, Б + Ц1, X

IV = Модули Б + Д, Б + Ф, Г, X1

1 – апарат на бази воде са CO2 бочицом; 2 – Апарат на бази пјене са CO2 бочицом; 3 – апарат са прахом под сталним притиском; 4 – апарат са прахом са CO2 бочицом; 5 – апарат са прахом под сталним притиском без цријева; 6 – апарат на бази CO2; 7 – халонски апарат; 8 – апарат са еколошком средством за гашење

1 – тијело апарата - боца
2 – погонски уређај
3 – контролни уређај
4 – склоп цријева са млазницом

5 – склоп главе за пражњење
6 – манометар
7 – осигурач са пломбом

Означавање апарата за гашење пожара је дефинисано на основу тачке 3.3 Анекса I Наредбе о опреми под притиском и тачке 6. стандарда BAS EN 3-8:2022. Разликујемо ознаке које се односе на апарат као склоп и ознаке за тијело (боцу) апарата.

Сљедеће ознаке које се односе на апарат као склоп морају бити трајно постављене на апарат:

- знак усклађености,
- ознака произвођача,
- серијски број или број партије,
- година производње,
- радни притисак на 20°C (само за апарате под сталним притиском),
- капацитет гасног кертриџа (само за апарате са гасним кертриџима),
- идентификација погонског гаса,
- температурни опсег склопа апарата (Tmin/Tmax),
- највећи дозвољени притисак склопа апарата PS у барима.

На тијело апарата посебно морају бити утиснуте или угравиране сљедеће ознаке које се односе на тијело (боцу):

- ознака произвођача,
- серијски број или број партије,
- година производње,
- испитни притисак PT у барима.

Поред ових ознака у складу са тачком 16.2 стандарда BAS EN 3-7+A1:2009, на посебној наљепници или оквиру на апарату морају се налазити информације које се односе на опис производа, начин употребе и одржавања, упозорења, карактеристике средства за гашење и сл. Ове информације морају бити у контрастној боји у односу на позадину и написане на једном од службених језика у Босни и Херцеговини. Ова наљепница или оквир мора бити подијељена у пет дијелова, као што је приказано. Ознаке прописане за дијелове 1, 2, 3 и 5 морају се налазити на истој наљепници или у истом оквиру. Наљепница (или оквир) мора бити у таквом положају да је видљива и читљива. Ознаке из дијела 4 се могу поставити било гдје на апарату.

Наредба о опреми под притиском не предвиђа да се уз сваки производ доставља изјава о усклађености, али на захтјев надлежних инспекцијских органа, мора бити доступна код особе одговорне за стављање производа на тржиште Босне и Херцеговине (произвођач/овлашћени заступник или увозник).

APARAT ZA GAŠENJE POŽARA
12 KG ABC PRAHA
55A 233B C

1

1. IZVUCI OSIGURAČ

2

2. UDARI PO DUGMETU

3

3. PRITISNI RUČICU MLAZNICE

A

B

C

Upozorenje

PONOVO NAPUNITI NAKON SVAKE UPOTRBE. APARAT REDOVNO PREGLEDATI SVAKA 3 MJESECA. PERIODIČNI PREGLED VRŠITI GODIŠNJE. KONTROLNO ISPITIVANJE VRŠITI SVAKIH 5 GODINA

KORISTITI SAMO ORIGINALNE REZERVNE DIJELOVE

SREDSTVO ZA GAŠENJE: 12kg ABC
 POKRETAČKI GAS 225G CO₂

ODOBRENJE No 413A
 TIP: X25H

TEMPERATURNI OPSEG: -20 °C DO +60 °C

EN 3

5
PROIZVOĐAČ

Дио 1 мора да садржи следеће информације:

- ријечи АПАРАТ ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА или слично,
- тип средства за гашење пожара и номинално пуњење,
- класе пожара за које је намијењен.

Дио 2 мора да садржи следеће информације:

- упутство за употребу у сажетој и јасној форми праћено с једним или више пиктограма,
- пиктограме који представљају врсте пожара.

Дио 3 мора да садржи посебна упозорења у вези са ограничењима и опасностима приликом употребе, нарочито за токсичност и електричне ризике.

Дио 4 мора да садржи следеће информације:

- упутство за допуну после сваке употребе,
- упутство за периодичне прегледе и употребу само средстава и резервних дијелова у складу са одговарајућим моделом,
- идентификацију средства за гашење и идентификацију и проценат адитива за средства на бази воде,
- по потреби, идентификацију погонског гаса,
- број или референцу одобрења апарата,
- произвођачеву ознаку модела,
- температурни опсег (T_{min} - T_{max}),
- упозорење на ризик од замрзавања за апарате на бази воде,
- позивање на стандард EN 3.

Дио 5 мора да садржи назив и адресу произвођача и/или овлашћеног заступника.

У складу са Анексом VII Наредбе о опреми под притиском, изјава о усклађености мора садржавати следеће појединости:

- назив и адресу произвођача или његовог овлашћеног заступника,
- опис опреме под притиском или склопа,
- поступак по којем је рађено оцјењивање усклађености,
- у случају склопова, опис опреме под притиском која чини склоп те поступке по којима је рађено оцјењивање усклађености,
- када је примјењиво, назив и адресу именованог органа који је извршио инспекцију,
- када је примјењиво, упућивање на Сертификат о испитивању типа, Сертификат о испитивању пројекта или Сертификат о

усклађености,

- када је примјењиво, назив и адресу именованог органа који надзире систем осигурања квалитета произвођача,
- када је примјењиво, упућивање на коришћене BAS стандарде,
- када је примјењиво, остале техничке стандарде и спецификације које су коришћене,
- када је примјењиво, упућивање на примијењене остале прописе,
- појединости о потписнику овлашћеном за потписивање законски обавезујуће изјаве за произвођача или његовог овлашћеног заступника.

Сигурни и технички исправни апарати за гашење пожара гарантују да ће они поуздано функционисати

када је то најпотребније. С друге стране, правилно означавање апарата за гашење пожара омогућава њихово брзо проналажење и исправну употребу у критичним тренуцима, што директно утиче на брзину реакције а самим тим и заштиту људских живота и смањење материјалне штете.

Младен Батковић,
стручни савјетник
Агенција за надзор над
тржиштем БиХ
(mladen.batkovic@annt.gov.ba)

INFOKOM – број 96 – јули/српаниј 2026.

75

Podrška kompanijama u inovacijama i internacionalizaciji

#EENCanHelp

Krenimo!

Posjetite een.ec.europa.eu
i pronađite svoju lokalnu kontakt tačku.

